QK288
.B53
c.2

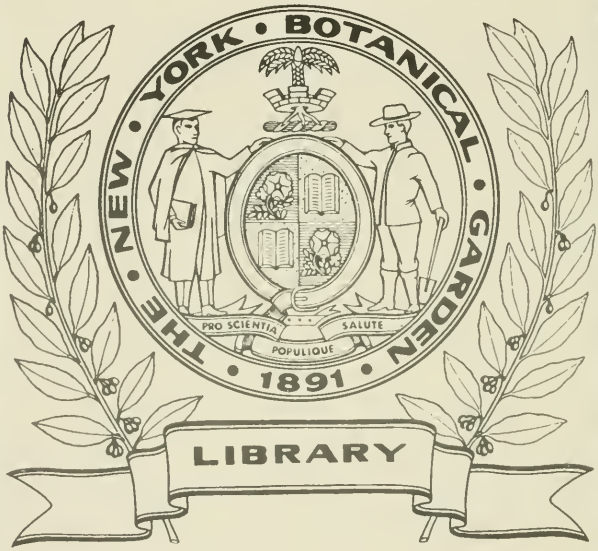
THE • NEW • YORK • BOTANICAL • GARDEN
PRO SCIENTIA ATQUE SALUTE POPULIQUE
1891
LIBRARY

CHRISTIANIA OMEGNS

PHANEROGAMER OG BREGNER

MED ANGIVELSE AF DERES UDBREDELSE

SAMT

EN INDLEDNING OM VEGETATIONENS AFHÆNGIGHED AF UNDERLAGET.

AF

A. BLYTT,
CONSERVATOR.

Udgivet efter Foranstaltning af det akademiske Collegium som Univ.-Progr. for 2det Sem. 1870 ved Professor Dr. F. C. Schübeler.

CHRISTIANIA.

TRYKT HOS BRØGGER & CHRISTIE.

1870.

Institutions scientifiques et littéraires de la Norvège.

Extrait de „L'ANNUAIRE DES SOCIÉTÉS SAVANTES de la France et de l'étranger par M. le Cte Achmet d'Héricourt", Paris 1861, in-8, et de „LA NORVÈGE LITTÉRAIRE" par Paul Botten-Hansen, Christiania 1868, in-8.

Académies, Sociétés, Musées, Bureaux, etc.

I. Université Royale Frédéricienne de Norvège à Christiania.

Det Kongl. Norske Frederiks Universitet i Christiania (fondée en 1811).

Le personel de l'Université se compose de 45 professeurs, 1 secrétaire, 1 bibliothécaire et 1 trésorier. Toutes les communications littéraires avec l'étranger se font par l'intermédiaire de l'Université.

II. Société Royale des sciences de Norvège à Trondhjem.

Det Kongl. Norske Videnskabers Selskab i Trondhjem (fondée en 1760).

Cette société, fondée par l'évêque Gunnerus, ami de Linnée, est la première institution savante établie en Norvège pendant le régime danois. Outre les membres norvégiens la société compte environ 70 membres étrangers.

III. Société des sciences à Christiania.

Videnskabs-Selskabet i Christiania (fondée en 1857).

Les membres de cette société se composent surtout des professeurs de l'Université.

IV. Musée de la ville de Bergen.

Det Bergenske Museum (fondé en 1825).

V. Musée de la ville d'Arendal.

Arendals Museum (fondé en 1832)

VI. Société pour la conservation des antiquités de la Norvège, à Christiania.

Foreningen til Norske Fortidsmindesmærkers Bevaring, i Christiania (fondée en 1844).

Cette société a des succursales à Trondhjem et à Bergen.

VII. Société pour la publication des anciennes sagas de Norvège, à Christiania.

Det Norske Oldskrift-Selskab i Christiania (fondée en 1861).

VIII. Société médicale de Norvège à Christiania.

Det medicinske Selskab i Christiania (fondée en 1833).

IX. Société pour l'instruction du peuple et la propagation des sciences parmi les classes inférieures, à Christiania.

Selskabet for Folkeoplysningens Fremme, i Christiania (fondée en 1852).

Cette société compte environ 5,000 membres.

X. Société théologique à Christiania.

Den theologiske Forening, i Christiania (fondée en 1816).

XI. Société Royale pour le progrès et la prospérité de la Norvège, à Christiania.

Det Kongl. Selskab for Norges Vel, i Christiania (fondée en 1809).

Cette société a pour but principal le progrès et l'amélioration de l'agriculture et de l'industrie.

XII. Société des Missions de Norvège, à Stavanger.

Det Norske Missionsselskab, i Stavanger (fondée en 1842).

XIII. Société polytechnique de Christiania.

Den polytechniske Forening, i Christiania (fondée en 1854).

XIV. Société militaire de Christiania.

Det militaire Samfund i Christiania (fondée 1825).

XV. Société des avocats norvégiens à Christiania.

Den norske Sagfører-Forening i Christiania (fondée en 1861).

XVI. Association des touristes norvégiens à Christiania.

Den norske Tourist-Forening i Christiania (fondée en 1868).

XVII. Archives du Royaume de Norvège à Christiania.

Det Kongl. Norske Rigsarchiv i Christiania (sous le ministère de l'Eglise).

XVIII. Bureau de Statistique de Norvège à Christiania.

Det Kongl. Norske Statistiske Bureau i Christiania (sous le ministère de l'Intérieur)

XIX. Direction du bureau topographique de Norvège à Christiania.

Directionen for Norges geografiske Opmaaling i Christiania (sous le ministère de l'Intérieur).

XX. Direction des recherches géologiques en Norvèges, à Christiania.

Directionen for Norges geologiske Undersøgelse, i Christiania (sous le ministère de l'Intérieur).

XXI. Institut météorologique de Norvège à Christiania.

Det norske meteorologiske Institut i Christiania (sous l'Université de Christiania.)

Bibliothèques, Observatoires, Athénées etc.

I. Bibliothèque de l'Université de Norvège à Christiania.

Cette bibliothèque, la plus importante du pays, compte environ 170,000 vol.

II. Bibliothèque de Deichman à Christiania.

Fondée en 1790, la plus ancienne de la ville de Christiania

III. Bibliothèque de la Société Royale des sciences à Trondhjem.

Cette bibliothèque compte environ 30,000 vol.

IV. Bibliothèque du musée de Bergen.

Cette bibliothèque est peu considérable.

V. Bibliothèque du musée d'Arendal.

Cette bibliothèque compte environ 12,000 vol.

VI. Bibliothèque de la marine norvègienne à Horten.

Cette bibliothèque est peu considérable.

VII. Bibliothèques des 16 lycées ou écoles latines du Royaume, à Christiania, Trondhjem, Bergen, Christianssand, Tromso, Drammen, Lillehammer, Frederikshald, Arendal, Laurvig, Skien, Stavanger, Kongsberg, Aalesund, Christianssund, Molde, — sont toutes d'un rang secondaire.

VIII. Bibliothèques des écoles spéciales des villes de Hammerfest et de Vadsö en Finmarken ou Laponie norvégienne.

Nouvellement fondées, encore peu importantes.

CHRISTIANIA OMEGNS

PHANEROGAMER OG BREGNER

MED ANGIVELSE AF DERES UDBREDELSE

SAMT

EN INDLEDNING OM VEGETATIONENS AFHÆNGIGHED AF UNDERLAGET.

AF

A. BLYTT,

CONSERVATOR.

Udgivet efter Foranstaltning af det akademiske Collegium som Univ.-Progr. for 2det Sem. 1870 ved Professor Dr. F. C. Schübeler.

CHRISTIANIA.

TRYKT HOS BRØGGER & CHRISTIE.

1870.

QK288
.B53
c.2

Forord.

Siden Professor Blytt udgav sin Fortegnelse over Christianiafloraens Karplanter, (Enumeratio plantarum vascularium, quæ circa Christianiam sponte nascuntur), ere 26 Aar hengaaede. I al denne Tid ere Undersøgelserne af Floraen fortsatte dels af Professor Blytt, dels af Andre, og Floraen er forøget med en Masse Arter, som man ei forhen havde bemærket her. Da desuden Blytts Fortegnelse ikke længere er at erholde og det maa være af Vigtighed for de Studerende paa Excursionerne at have en Veiviser ved Haanden, har jeg anseet det for nyttigt at udgive en fuldstændig Fortegnelse over alle her bemærkede Karplanter. Denne Fortegnelse grunder sig væsentlig paa Professor Blytts Undersøgelser.

Man vil desuden finde en Indledning, hvori Spørgsmaalet om Bergarternes Indflydelse paa Vegetationen afhandles. Denne Indledning udgjør en Del af min Prisafhandling angaaende Jordbundens og Fjeldgrundens Indflydelse paa Vegetationen ved Christiania. Jeg har udeladt af denne Alt, som angik Cryptogamerne, fordi mine Undersøgelser af disse vare ufuldstændige. Af samme Grund har jeg ogsaa udeladt, hvad der vedkom Spørgsmaalet om Planternes Evne til at variere paa forskjelligartet Underlag.

Christiania 14de Juni 1870.

A. Blytt.

94955

Résumé pour les étrangers.

(L'énumération des plantes de la flore de Christiania est essentiellement tirée des observations du Professeur Blytt. L'introduction fait partie d'un traité couronné par l'Université.)

L'étude de la végétation des différentes parties de la Norvège fait voir que le nombre des espèces de chaque contrée dépend de plusieurs circonstances. Sans compter l'influence exercée par la situation méridionale ou septentrionale et l'élévation au-dessus de la mer, la richesse de la végétation dépend aussi de la proximité de la pleine mer, les contrées continentales présentant une flore beaucoup plus riche en espèces que les contrées insulaires. Enfin, la nature minéralogique du sol exerce aussi son influence, car, sur les roches qui se divisent facilement (par exemple: le schiste argileux, le micaschiste), on rencontre généralement une végétation plus variée que sur le gneiss et les roches plutoniques.

Autant que nous sachions, il n'existe pas en Norvège de contrée aussi riche en plantes que les environs de Christiania. Depuis la publication en 1844 de l'énumération du Professeur Blytt des plantes vasculaires des environs de Christiania (1), des recherches postérieures en ont augmenté la flore de 171 espèces, de façon qu'elle en compte à présent 951 (y compris les espèces adventives).

Il est à croire qu'il n'y a pas de contrée en Norvège aussi favorable à la végétation que la vallée de Christiania. Ayant une situation relativement méridionale, elle est protégée contre l'action de la pleine mer, en même temps que le climat est continental avec de grandes chaleurs en été. Dans cette vallée il y a une quantité de roches différentes: schiste argileux et alunique, grès, conglomérat, diabase, porphyre pyroxénique, quartzeux et feldspathique, syénite, granite, gneiss, micaschiste et schiste amphibolique. La contrée renferme une riche variété de stations diverses. Il s'y trouve des crêtes de montagnes qui s'élèvent à près de 2000 pieds au-dessus du niveau de la mer. Il n'est donc pas étonnant que la flore y abonde en espèces et que des plantes qui exigent un sol et un climat bien différents, se rencontrent en dedans de ses limites. Il y existe beaucoup d'espèces méridionales dont plusieurs ont les environs de Christiania pour limites septentrionales; dans les contrées subalpines il y a un grand nombre de plantes subalpines, sur les côtes une foule de plantes maritimes, etc.

L'étude de l'influence de la nature minéralogique du sol sur la végétation des environs de Christiania présente plusieurs difficultés. Dans les terrains siluriens de minces strates de schiste argileux calcaire alternent continuellement avec des strates de calcaire d'aussi peu d'épaisseur. Par suite de la position oblique des couches, les strates alternatives de calcaire et de schiste se présentent généralement à la vue, ce qui rend impossible de tracer de limite entre la végétation des schistes argileux et celle des calcaires. Les strates se trouvent interrompues par de nombreux filons éruptifs (notamment de diabase).

(1) Enumeratio plantarum vascularium, quæ circa Christianiam sponte nascuntur.

Ces filons, en grande partie très étroits, n'exercent guère d'influence sur le caractère de la végétation. Des plantes calcaires et schisteuses croissant des deux côtés des filons, une grande quantité de graines se transportent sur la diabase et, même en admettant que cette dernière soit moins favorable pour les faire prospérer, il arrivera toujours de nouvelles graines avant que les anciens individus ne soient détruits.

Il a existé et il existe encore des dissensions pour savoir si ce sont les variations des éléments chimiques des roches ou leurs diversités physiques qui contribuent le plus à donner à la végétation des différentes roches un caractère hétérogène.

Les analyses des cendres ayant démontré que la proportion réciproque des substances minérales d'une même espèce peut varier suivant la nature du sol, que certaines matières peuvent se substituer à d'autres sans que la plante en souffre, et que la quantité d'une matière reçue par une plante ne présente pas de proportion déterminée avec la quantité de la même matière contenue dans le sol, mais se règle sur la faculté des différentes plantes de décomposer certaines combinaisons chimiques; de plus, les analyses des différentes roches ayant prouvé que, dans la plupart des cas, elles se composent des substances les plus diverses, de manière que presque tous les éléments nécessaires aux plantes se rencontrent, en quantités plus ou moins grandes, dans presque chaque sol, il semble qu'on ait le droit de conclure à priori que le défaut des éléments minéraux indispensables ne pourra que rarement proscrire une plante d'un certain sol.

Toutefois, comme, d'un autre côté, il a été démontré qu'on peut forcer les plantes à recevoir des matières nuisibles (par exemple l'arsenic), et que des matières qui, en petites quantités, ne sont pas seulement inoffensives mais même nécessaires (par exemple le fer), produisent, en plus grandes quantités, l'effet du poison, on pourrait se figurer la possibilité de l'absence de certaines plantes sur le calcaire par exemple, non qu'elles eussent besoin de grandes quantités d'alcalis siliceux, mais parce que la grande masse de chaux des calcaires leur devenait insupportable.

Il est cependant clair que, si une plante était attachée à un certain sol ou qu'elle en fût exclue en raison des qualités chimiques de ce dernier, cette plante serait partout attachée au même sol ou s'en trouverait partout exclue. Mais, si, en élargissant le terrain des recherches, on trouve que la plante se présente ailleurs sur d'autres roches, en même temps qu'elle fait défaut sur la roche qu'on doit juger pour elle la plus utile, il n'est guère probable que la distribution des plantes dans les différentes contrées soit déterminée par les qualités chimiques du sol, mais bien par ses qualités physiques conjointement avec la nature du climat. Il faut donc chercher à étendre autant que possible le terrain des recherches.

On trouvera énumérées:

page 6, tableau I, les espèces qui dans les environs de Christiania se présentent exclusivement sur les schistes argileux et le calcaire;

page 8, tableau II, les espèces qui se présentent de préférence sur les schistes argileux et le calcaire;
— 12, — III, les espèces qui se présentent exclusivement sur les roches primitives et plutoniques;
— 15, — IV, les espèces qui se présentent de préférence sur les roches primitives et plutoniques.

Ainsi, en fixant notre attention sur les espèces énumérées aux tableaux I et III, nous voyons que 53 appartiennent exclusivement à la formation silurienne, tandis que 59 se présentent exclusivement sur les roches primitives et plutoniques; toutefois, de ces dernières, un grand nombre sont subalpines, et ne se trouvent pas sur les schistes argileux et le calcaire, parce que ces roches ne se trouvent en grande partie que dans les contrées les plus basses.

On voit d'ailleurs le peu d'influence qu'exerce la nature du sol par le petit nombre d'espèces attachées à des roches déterminées. Outre les 112 espèces susmentionnées, il y a encore 58 autres qui, peut-être, se rattachent à certaines roches; mais, des 951 espèces qui existent dans les environs de Christiania, 781 y ont été positivement trouvées sur différentes roches.

En considérant, dans les autres parties de la Norvège, la distribution des espèces exclusivement attachées à certaines roches des environs de Christiania, nous voyons que la plupart d'entre elles se présentent ailleurs sur des sols différents. Ainsi, de toutes les plantes vasculaires de la Norvège, il n' y a, que nous sachions, que les espèces suivantes qui soient attachées au calcaire: *Ophrys Myodes* L., *Libanotis montana* All., auxquelles on pourrait peut-être ajouter: *Sorbus scandica* Fr., *Monotropa Hypopithys* L., *Anemone ranunculoides* L., sans compter quelques espèces peu nombreuses qui n'ont été remarquées que sur un seul habitat.

Les contrées siluriennes de la Norvège méridionale se distinguent des contrées voisines reposant sur des roches primitives et plutoniques par une végétation plus variée; on arrivera à la même conclusion en faisant des excursions dans les différentes parties des environs de Christiania. Cette influence favorable des calcaires et des schistes argileux sur la végétation pourra difficilement, d'après ce que nous venons de dire plus haut, avoir d'autre raison que les qualités physiques de ces roches.

En général, les roches plutoniques et le gneiss sont moins favorables à la variété de la végétation. La roche moutonnée et burinée pendant la période glaciaire se présente souvent à l'oeil complétement dépouillée de terre, et dans les excavations basses où l'eau reste stagnante, il se forme un sol tourbeux, froid, qui alimente une végétation uniforme de caractère septentrional, composée de *Carices*, *Scirpus cæspitosus*, *Junci*, *Eriophora*, *Rubus Chamæmorus*, *Vaccinium uliginosum*, *Oxycoccus*, *Polytricha*, *Sphagna*, *Cornus suecica*, etc.; sur des points plus élevés on trouve d'autres espèces septentrionales, comme *Calluna*, *Vaccinium Myrtillus*, *V. vitis idæa*, *Empetrum*, *Racomitria*, *Cladonia rhangiferina*, etc., et elles se présentent toutes en masses assez grandes pour

accaparer de grandes étendues à l'exclusion de presque toute autre végétation. C'est à cela qu'il faut attribuer l'uniformité de la flore.

C'est une végétation toute différente que nous rencontrons sur les roches de schiste argileux et de calcaire faciles à se diviser. Il se forme sur elles une couche de terre mince et pauvre en humus, mais chaude et sèche, et là se développe une flore variée sinon luxuriante, composée d'espèces très nombreuses qu'il serait trop long d'énumérer ici.

Les contrées méridionales se distinguant, ainsi que nous le savons, par une plus grande abondance d'espèces, la végétation de la formation silurienne présente sous ce rapport un caractère plus méridionale que celle des roches primitives et plutoniques; mais la différence ne s'arrête pas là: les espèces mêmes de la formation silurienne ont un caractère plus méridional (1). Plusieurs d'entre elles existent dans les parties les plus méridionales et les plus chaudes des diocèses de Christiansand et de Christiania sur le gneiss ou le granite, tandis que, dans les contrées où elles ont leur limite septentrionale, elles se présentent de préférence ou exclusivement sur les roches sèches et chaudes de calcaire et de schiste argileux. Les espèces qui préfèrent la formation silurienne manquent presque toutes sans exception sur le littoral à l'ouest du cap Lindesnes, ce qui semble prouver qu'elles ont besoin de fortes chaleurs d'été.

Toutefois, on rencontre aussi sur les roches primitives et plutoniques quelques plantes d'un caractère plus méridional, mais ce sont en grande partie des espèces qui montrent de la prédilection pour les contrées insulaires et qui n'ont pas besoin de tant de chaleur pendant l'été. Telles sont par exemple: *Cynosurus*, *Carex pulicaris*, *Taxus*, *Lonicera Periclymenum*, *Hedera Helix*, et quelques-unes qui se sont même retirées aux parties subalpines, par exemple: *Blechnum Spicant*, *Lycopodium inundatum*, *Rhynchosporæ*, *Narthecium* (2).

Sur les roches gneissiques exposées au soleil et inclinées de manière à faire écouler l'eau, on rencontre parfois une flore plus variée. La végétation des roches plutoniques n'est nulle part aussi abondante que dans les débris de rochers sous les parois perpendiculaires des roches porphyriques. Là où la nature a pris soin de faire réduire par l'écroulement les rochers en gravier fin, le porphyre produit une flore plus méridionale et plus riche qu'ailleurs, et qui a beaucoup d'analogie avec celle qu'on rencontre sur les roches de calcaire et de schiste argileux, où les qualités physiques sont à peu près identiques.

Pendant mes excursions dans les montagnes de Valders, de Sogn et de Lom, j'ai toujours rencontré sur les micaschistes faciles à se diviser une flore très riche et très variée, tandis que la végétation du gneiss est toujours très-uniforme, et cela quoique ces roches soient presque identiques sous le rapport chimique.

Tout cela prouve l'influence prépondérante des qualités physiques des roches sur la végétation.

(1) La page 28 et les suivantes contiennent un aperçu de la distribution en Norvège de ces espèces méridionales de la formation silurienne.

(2) *Voyez* Végétation de Sogn par A. Blytt, résumé pour les étrangers, page IV (2).

Den siluriske Formations Kalkstene og Lerskifere ere i det Østenfjeldske udbredte over enkelte Dele af Christiania og Hamar Stifters lavere Egne. De forekomme ved Skiensfjorden (Langesund, Brevig, Skien, Gjerpen), i et Strøg fra Egnen ved Skrimsfjeld syd for Kongsberg over Eger til Drammen og Holmestrand, langs Sydsiden af Tyrifjorden, (paa det saakaldte Østmodum), ved Christiania, gjennem Sylling i Lier og de østlige Dele af Ringeriget opover langs Østsiden af Randsfjorden, paa begge Sider af Mjøsen (især paa Toten og Hedemarken) og endelig i nordre Land (Finden, Vesttorpen, Hugelien) o. s. v.

Disse siluriske Egne udmærke sig fremfor de tilgrændsende, hvor dels Grundfjeld, dels forskjellige eruptive Bergarter optræde, ved en særdeles rig og afvexlende Vegetation. Dette vil blive indlysende, naar man sammenligner Antallet af de Arter, der forekomme indenfor de forskjellige Specialfloraers Omraade. Paa Grundfjeldet i Omegnen af Kragerø findes et Antal af omtrent 450 Phanerogamer og Bregner, medens de siluriske Egne ved Skiensfjorden kunne opvise ikke mindre end 630 Arter*). Næsten det samme Antal som ved Kragerø, eller omtrent 400 Arter, forekomme paa et indskrænket Omraade af siluriske Lerskifere ved den lille Fjeldgaard Hugelien i Torpen, endskjønt dette Sted kun ligger lidt nedenfor Granens Grændse.

Men fremfor alle andre Egne af Norge udmærker dog Christianias Omegn sig ved en rig og afvexlende Flora. Man har i denne Egn bemærket ikke færre end henved 950 Phanerogamer og Bregner, og det turde være vanskeligt at paavise nogen anden Egn i Skandinavien, der paa et ligesaa stort Fladerum frembringer en større Rigdom af Planteformer end Christianias Omegn.

*) M. Blytt i bot. Not. 1840 No. 2, 3, 7.

Hermed forstaaes i det Følgende Egnene omkring Christianiafjordens Bund og Bundefjorden, de fire Præstegjelde østre og vestre Ager, Asker og Næsodden. For at begrændse Egnen mere naturlig medregnes ogsaa alle de Partier af Nordmarken og Krogskoven, hvor Agerselven, Sandvigselven og Lysagerelven have sine Kilder.

Christianiaegnen er vistnok Landets bedst undersøgte Egn; men Grunden til at dens Flora tæller saa mange Arter, bør dog fortrinsvis søges i Egnens Natur. For det Første maa man nemlig tage i Betragtning, at den har et særdeles gunstigt Klima. Den er beskyttet mod det aabne Havs Indvirkning og har en drivende Sommervarme. Den indeslutter desuden inden sine Grændser en rig Afvexling af Localiteter: i de subalpine Skovtrakter forekomme en Mængde subalpine Arter, der er Strandkanter med en rig Strandflora, Barskove, Løvskov, tørre, kratbevoxede Bakker, større og mindre Myrstrækninger, Indsøer og sagte flydende Elve o. s. v. — Og endelig kommer hertil den rige Afvexling af Bergarter, som forefindes i Omegnen.

Over denne Egn ere nemlig forskjellige Bergarter udbredte paa følgende Maade*). Næsodden og Landet paa Bundefjordens Østside bestaar af Grundfjeld med Gneis, Glimmer- og Hornblendeskifere, der danne flade, ensformige Aase af ringe Høide (5—600'). Noget i Øst for Gjersøen gjennembrydes Grundfjeldet af et temmelig betydeligt Granitparti. I Nord og Nordvest for selve Christianiafjorden udbrede sig over hele den lavere Del af Agers og Askers Præstegjelde og over alle de Halvøer og Øer, som fra Bækkelaget af og ud til Birkøen i Asker danne en formelig Skjærgaard langs Kysten, siluriske Kalkstene og Lerskifere, hyppig gjennembrudte af Kupper og Gange af Syenit, Porphyr samt især af Grønstene. Hvor den siluriske Formations Lag støde til Grundfjeldet mod Øst (i Oslo) og Syd (ved Slemmestadelven) optræde Alunskiferlag. Mod Nord og Vest begrændses det siluriske Bækken af eruptive Bergmasser af 1000—1500 Fods Høide, der ligge omtrent $^1/_2$ Mil fra Søen. Mod Nord ligger Grefsenaasen, Vættakollen og Bogstad- eller Voxenaasen, der dannes af Syenit og Granit. Aasene i

*) Sign. Prof. Kjerulfs Kart over Christiania Omegn.

Asker og Bærum bestaa dels af Granit (Vardekollen), dels, og som oftest, af Porphyrer, som i Kolsaas, Ramsaas, Skouumaas og Bergsfjeld fremtræde med steile Vægge og maleriske Former. Underst i disse Vægge ligge over de øverste siluriske Etager en Sandsten med Conglomerat, derover en mørk Augitporphyr og øverst endelig Feldspatporphyr, som overalt dækker Aasenes Høider. Bag alle disse Aase udbrede sig Nordmarkens og Krogskovens høitliggende Skovmarker, som uden Afbrydelse strække sig lige over til Hadeland og Ringeriget, og hvor enkelte Koller rage op til henved 2000′. Underlaget er det samme som i hine Aase, i Nordmarken især Syenit og Granit, i Krogskoven Feldspatporphyr. Ved Gaarden Tømte i Nordmarken findes dog et lidet silurisk Brudstykke.

Christianiaegnen har i den nyere geologiske Tid været nedsænkt under Havet indtil en Høide af lidt over 600 Fod over den nuværende Strandlinie. I disse forhen nedsænkte Egne findes marine Lerlag med Levninger af Havdyr. Ogsaa Istiden har efterladt sig Mærker i Christianias Omegn. Man har flere steds endog paavist gamle Morainer. Sand- eller Lerafleininger af nogen betydelig Udstrækning forekomme ei i Egnen.

Underlaget kan tænkes at virke paa Vegetationen paa forskjellige Maader. Enkelte Planter kunde være bundne til eller udelukkede fra bestemte Slags Underlag; der kunde gives andre, som kun forsaavidt vare afhængige af Underlaget, at de saaes at optræde under forskjellige Former paa forskjelligartet Underlag; og endelig kunde der gives Planter, paa hvem Underlaget ingen Indflydelse udøvede, idet de forekom paa alslags Underlag og bleve sig selv lige overalt.

Der er en Indflydelse af Underlaget, som er saa iøinefaldende, at jeg her blot behøver at nævne den, nemlig den Indflydelse, som en tør eller vaad Jordbund udøver, og som er saa stor, at man næsten skal have vanskeligt forat paavise en eneste Plante, der forekommer saavel paa meget tørre som paa meget vaade Localiteter. Jeg behøver ikke at opregne Myrplanterne; thi Enhver ved, at Tranebær og Multer voxe paa Myrer og at Tytebær og Bringebær findes paa tørre Steder.

Derimod turde det vel være et Spørgsmaal, om det er ligesaa almindelig bekjendt, at Nakkebærrene (Fragaria collina) udelukkende forekomme paa Lerskiferne og Kalkstenen, at visse Orchideer ere bundne til Kalken, at Silene rupestris og Spergula Morisoni kun forekomme paa Grundfjeldet og de eruptive Bergarter, og det skal derfor blive Gjenstand for Undersøgelse, om der gives Arter, som ved Christiania fortrinsvis eller udelukkende ere bundne til bestemte Bergarter.

Det er klart, at Fjeldgrundens Indflydelse paa Vegetationen maa fremtræde skarpest der, hvor Fjeldet ligger i Dagen eller i ethvert Fald kun dækkes af tynde Jordlag. Det er derfor paa Høifjeldene, at man allerbedst kan studere denne Indflydelse. I de lavere Egne er Jord ofte nedført fra høiere liggende Steder; marine Lerlag dækker paa sine Steder Fjeldgrunden, og da denne ikke har nogen Andel i disse løse Jordlags Tilblivelse, kan den her ingensomhelst direkte Virkning udøve paa Vegetationen.

Man maa derfor ved Undersøgelsen af Bergarternes Indflydelse især have sin Opmærksomhed henvendt paa saadanne Planter, der kunne trives paa Jord af ringe Dybde, allerhelst saadanne, der voxe i det tarvelige Jordsmon, som ved Forvitring afsætter sig i Klippesprækkerne; og man kan saaledes ikke undre sig over, om det især er saadanne Planter, der vise et Afhængighedsforhold af Bergarten, medens de i dybere Jord voxende paa meget faa Undtagelser nær ikke synes at staa i noget direkte Forhold til den underliggende Bergart.

Der er flere Forhold i Christianiaegnen, som vanskeliggjør slige Undersøgelser. Det er saaledes ikke let at skille mellem Lerskiferens og Kalkstenenes Vegetation. I vore siluriske Formationer vexle idelig tynde Lerskiferlag, ofte indsprængte med Kalkknoller, med Kalkstenslag af ligesaa ubetydelig Tykkelse. Dersom nu disse Lag laa horizontalt, vilde det i Dagen trædende Fjeld over enhver jevn Flade være af ensartet Beskaffenhed. Men paa Grund af Lagenes Foldninger og den derpaa følgende Bortførelse af de mere fremtrædende Partier træde de vexlende Kalksten- og Lerskiferlag stadig frem i Dagen, saaat Lerskifer idelig vexler med Kalksten og denne med Lerskifer igjen, og det i Lag, der ofte

knap have et Par Fods Tykkelse. Hvor en Fold derimod er bleven vedligeholdt i sin Helhed, saaledes at Jordoverfladen i længere Tid følger Foldens Bøininger, der træder Fjeldgrunden sjelden frem i Dagen. I Dalene er den gjerne dækket ved Udfyldninger og paa Høideryggene klædt med Naaleskov, hvis Vegetation baade er temmelig fattig paa Arter og desuden synes at være lidet afhængig af den underliggende Bergarts Beskaffenhed.

Størstedelen af de Arter, der ere indskrænkede til den siluriske Formations Omraade, synes at forekomme paa Kalkstenene og (de kalkholdige) Lerskifere uden Forskjel, medens dog enkelte meget sjeldne Arter udelukkende voxe paa Steder, hvor større Kalkstenlag træde frem i Dagen. Paa saadanne Steder er Vegetationen gjerne fattig saavel paa Arter som paa Individer, maaske af chemiske Aarsager (altfor stor Kalkgehalt f. Ex.), eller maaske snarere paa Grund af Terrainets overordentlige Tørhed. Hvor Lerskiferne ere ublandede, er Vegetationen rigere, men allerrigest er den dog der, hvor Kalk og Lerskiferlag idelig vexle, saasom især i de øvre siluriske Etager. Det er paa disse Steder, at Christianiafloraen udfolder sin største Rigdom paa Arter; jeg vil exempelvis nævne Malmøen, Næsøen, Brøndøen, Ostøen, Egnen ved Vetrebugten og Leangbugten i Asker.

Forvirringen af Bergarterne i de siluriske Egne forhøies endmere ved de utallige Gange, især af Grønsten, som gjennemsætte Lagene. Da Gangene i Regelen ere meget smale, kan man ikke spore nogen mærkelig Forskjel mellem deres Vegetation og de siluriske Bergarters. Fra de paa begge Sider af Gangen voxende Kalk- og Lerskiferplanter føres Frø i Mængde ind paa Grønstenene, og selv om disse ikke ere synderlig gunstige for Planternes Trivsel, vil der dog stadig føres nyt Frø til, førend de ældre Individer gaa tilgrunde.

For at komme til aldeles sikre Resultater maatte man kunne anvende langt mere Tid, end der har været mig levnet. Hver Dal, hver Kløft, var den end nok saa lille, maatte gjennemsøges paa det Nøiagtigste; man maatte Skridt for Skridt forfølge Arterne overalt inden deres Udbrednings Omraade; først da turde man med Bestemthed vove at paastaa, at den eller den Art forekommer

aldrig udenfor Gneisens eller Kalkens Omraade. Og dette maa man erindre, naar det nedenfor heder om enkelte Arter, at de udelukkende ere bemærkede paa et bestemt Underlag.

Af de ved Christiania forekommende Phanerogamer og Bregner er den allerstørste Del i sin Forekomst uafhængig af Bergartens Beskaffenhed, idet de voxe paa forskjelligartede Bergarter, f. Ex. baade paa siluriske og paa Grundfjeldet eller Eruptiverne. I det Følgende vil jeg kun omtale de Arter, der vise sig afhængige af Bergarten. Alle de, der forbigaaes med Taushed, ere i sin Forekomst uafhængige af den; enkelte, hvorom jeg har svævet i Uvished, har jeg nævnt, for at man senere kan have sin Opmærksomhed henvendt paa dem.

I. Planter, som ved Christiania udelukkende ere bemærkede paa de kalkholdige Skifere og Kalkstenene (den siluriske Formation):

Phleum phalaroides Koel. Tem. alm.

Calamagrostis elata Bl. var. pallidiflora, ved Frognerelven paa kalkagtigt Underlag (Bl.).

Poa Langeana Rchb. Sj.

Festuca littorea Wahlenb. Sj.

Bromus erectus Huds. M. sj.: nedenfor Frydenberg (Moe).

Brachypodium silvaticum R. S. Jeg har fundet denne for Christiania Flora nye Plante ved Bakke i Asker og nedenfor Frydenberg, beggesteds paa skifrigt Underlag.

Triticum acutum Mey. Sj. if. Bl. paa kalkholdigt Underlag.

Blysmus compressus Panz. M. sj.: Næsøen paa Kalk.

Scirpus Tabernæmontani Gmel. M. sj.: Lysagerkjern.

Allium carinatum. L. M. sj.: Bergene ovenfor Frydenlunds Bryggeri.

Microstylis monophyllos Lindl. Altid paa Kalk. Sj.

Liparis Loeselii Rchb. Kalk, m. sj.: Næsøen.

Orchis latifolia L. (Fr. Herb. norm. Fasc. VII n. 67). M. sj.: Rype nær Gjellebæk paa Kalk. Ny for Christianiafloraen.

O. mascula L. Kalk. M. sj.: Husbergøen.

O. incarnata L. Tem. sj.

Herminium Monorchis L. Sj.: Brøndøen og forhen paa Ladegaardsøen (Bl.).

Neottia nidus avis Rich. Kalk. M. sj.: Malmøen.

Epipactis palustris Crantz. Kalk. Sj.

Cypripedium Calceolus L. Sj., overalt paa Kalk.

Salix myrsinites L. M. sj.: Dæhlivand (Bl.).

Valeriana officinalis L. Kalk. Ei sj. paa Øerne og i Asker.

Senecio Jacobæa L. Tem. sj.

Saussurea alpina DC. M. sj.: Fintjern ved Tømte.

Corvisartia Helenium Mer. Jeg har fundet den ved Leangen i Asker paa Kalk. Ny for Christiania Flora.

Carlina vulgaris L. Kalk og Lerskifere. Alm. især paa Øerne, i Asker o. s. v.

Carduus acanthoides L. Sj.: Næsøen, Ladegaardsøen (if. Bl.).

Cirsium acaule All. Kalk. M. sj.: Ulvøen (Bl.).

Hieracium plumbeum Fr. Kalk. M. sj.: Ormøen (Bl.).

H. sabaudum L. Fr. Herb. norm. Fasc. V, A og B. M. sj.: Malmøen (Bl.).

Hyssopus officinalis L. Flere steds, udentvivl fra gammel Tid forvildet.

Stachys arvensis L. M. sj.: Ildjernet (Bl.) Kampen (Moe).

Lithospermum arvense L. Sj.

Melampyrum cristatum L. Sj.

Utricularia vulgaris L. Sj.

Anagallis arvensis L. Sj.

Libanotis montana All. Alm. paa Kalken omkring Byen.

Pulsatilla pratensis Mill. Kalk. M. sj.: Hovedøen.

Glaucium luteum Scop. Mellem Skifergrus paa Stranden paa Langaaren, Gaasøen og Birkøen i Asker (1869). Ny for Christiania Flora.

Arabis hirsuta Scop. β glaberrima. Alm., men kun paa Kalk og Lerskifer, hvor dog ogsaa Hovedformen forekommer.

Hesperis tristis L. Lerskifere tem. sj. Udentvivl forvildet.

Camelina silvestris Wallr. M. sj.: Sjursøen paa Lerskifer (Bl.).

Alyssum calycinum L. Sj. og først i de senere Aar bemærket. Vistnok oprindelig indført ved Græsfrø. Viser Tendents til at naturalisere sig paa Lerskifere, saasom ved Huk paa Ladegaardsøen.

Reseda lutea L.

R. Luteola L. Begge paa Skifere men sj. Neppe oprindelig vilde.

Viola odorata L. Forvildet nogle Steder paa Lerskifergrund.

Polygala amara L. β uliginosa. Ei alm.

Euphorbia palustris L. Alm. Jeg kjender intet Voxested udenfor Silurformationen.

Mercurialis perennis L. I Mængde paa Kalksandsten ved Løknesbraaten i Asker. Ny for Christianiafloraen.

Geranium pratense L. Ei sj.

Fragaria collina Ehrh. Alm. paa Kalk og Lerskifer.

Geum intermedium Ehrh. Sj.

Ononis campestris K. et Z. Kalk, m. sj.: Ulvøen (Bl.).

O. arvensis L. (Fr. Herb. norm. Fasc. X n. 45 et 46). Ei alm.

Melilotus arvensis Wallr.

Trifolium montanum L. Kalk, m. sj.: Hovedøen.

Herhen burde muligvis ogsaa regnes:

Trisetum flavescens PB. Glyceria plicata Fr. Bromus tectorum L. Triticum glaucum Desf. Asparagus officinalis L. Polygonum minus Huds. Filago montana L. β arvensis. Hieracium fallax (Willd.) Rchb. Erythræa littoralis Fr. Ballota nigra L. Ajuga reptans L. Anchusa officinalis L. Echium vulgare L. Verbascum thapsiforme Schrad. V. Thapsonigrum Schied. Veronica Anagallis L. Lathræa Squamaria L. Chimaphila umbellata DC. Cornus sanguinea L. Ribes alpinum L. Thalictrum simplex L. Anemone ranunculoides L. Ranunculus polyanthemos L. Viola hirta L. Sagina stricta Fr. Cotoneaster melanocarpa Bl. Rubus fruticosus L. Medicago sativa L.

II. Planter, som ved Christiania synes at foretrække de kalkholdige Skifere og Kalken fremfor de øvrige Bergarter:

Polypodium Robertianum Hoffm. Næsten altid paa Kalk. Ved Lutvand paa Grundfjeld.

Woodsia hyperborea R. Br. Tem. alm.

Polystichum Thelypteris Roth. Især paa kalkholdig Bund. Ved Østensø og Nøklevand paa Grundfjeld.

Asplenium viride Huds. I de lavere Egne synes den at foretrække Kalken og Skiferne. I Nordmarken paa Eruptiver.

A. Ruta muraria L. Tem. alm.

Ophioglossum vulgatum L. Sj., kun paa Strandenge i de siluriske Egne.

Alopecurus pratensis L. I Christiania Stift paa Silurformationen (if. Bl.). Jeg har dog seet den i Nordmarken.

Setaria viridis P. B. Ei alm. Overalt paa Kalk og Lerskifer undt. ved Liabrochausseen, hvor den rimeligvis voxer paa Grundfjeld.

Calamagrostis acutiflora Fr. If. Bl. kun paa kalkholdigt Underlag. Mellem Bækkelaget og Kongshavn rimeligvis paa Grundfjeld.

Poa compressa L. Især paa Lerskiferne og Kalken. Jeg har dog seet den paa Gneisen paa Egeberg.

P. hybrida Gaud. Helst paa Silurformationen. Ved Lian, lille Sandungen (og i Hakedalen?) paa Grundfjeld og Eruptiver.

Glyceria remota Fr. Sj. Helst paa Lerskifer og Kalk (if. Bl.). I Hakedalen udentvivl paa Eruptiver.

Festuca dumetorum Fr. synes at trives bedst paa kalkholdigt Underlag (Bl.). (Ved Kongshavn paa Gneis?).

Brachypodium pinnatum P. B. synes at trives bedst paa kalkholdigt Underlag. (Ved Sognsvand paa Eruptiver?).

Carex virens Lam. helst paa kalkholdigt Underlag, om jeg ei feiler (Bl.).

C. remota L. Sj. Især paa Kalk.

C. ericetorum Poll. synes at trives bedst paa Silurformationen.

C. sylvatica Huds. Flere steds i Asker. Især paa Kalk.

C. pediformis C. A. Mey. trives bedst paa Silurformationen. Ved Østensø paa Grundfjeld, ved Hakkloen paa Eruptiver (Moe).

C. Pseudocyperus L. især paa kalkholdig Bund. Ved Liabro paa Grundfjeldet.

C. lævirostris Fr. Ei alm.; synes at foretrække Kalken og Lerskiferne.

Convallaria multiflora L. Ei alm.; især paa kalkholdigt Underlag. Ogsaa paa Granit (if. Bl.).

Corallorhiza innata R. Br. hyppigst paa kalkholdig Grund.

Gymnadenia conopsea R. Br. helst paa kalkholdig Grund.

Peristylis viridis Lindl. Især paa Kalk f. Ex. ved Konglungen, Gjellebæk; ogsaa paa Eruptiver i Askengen (Nordmarken).

Listera ovata R. Br. Især paa kalkholdigt Underlag. I Nordmarken paa Eruptiver, Næsodden paa Grundfjeldet.

Epipactis Helleborine Cr. Især paa kalkholdigt Underlag.

E. Helleborine Cr. var. atrorubens er alm. paa Kalken paa Øerne og Halvøerne; jeg har dog seet den paa Grundfjeldet paa Egeberg (Hornblendeskifer?).

Daphne Mezereum L. er hyppig paa Silurformationen, sparsommere paa Grundfjeldet.

Artemisia Absinthium L. I største Mængde paa Kalken og Lerskiferne f. Ex. paa Øerne og Halvøerne; sj. paa Grundfjeldet f. Ex. ved Kurud ved Gjersøen.

Anthemis tinctoria L. Især paa Kalken og Lerskiferne. Ved Svartorsæteren paa Eruptiver, (hvor den udentvivl er indført ved Græsfrø og kun forekommer sparsomt).

Filago montana L. er hyppigst paa Silurformationen, men forekommer ogsaa paa Grundfjeldet.

Inula salicina L. er hyppigst paa Kalken og Lerskiferne, paa Gneisen sj. f. Ex. paa Egeberg.

Hieracium pallidum Biv. crinigerum Fr. Hyppig paa Lerskiferne og Kalken. Sj. paa Grundfjeldet (Bundefjorden) og Feldspatporphyr (Skouumaasen).

Galium Mollugo L. Især paa Silur. Ved Lian paa Grundfjeldet.

Lonicera Xylosteum L. er hyppigst paa Kalken og Lerskiferne. If. Bl. paa Grundfjeldet paa Næsodden. Jeg har seet den paa Egeberg paa Grundfjeldet og i Nordmarken sparsomt paa Porphyr.

Gentiana Amarella L. Især, men neppe udelukkende paa Silur.

Nepeta Cataria L. Silur, men maaske ikke udelukkende (Grefsen). Undertiden i Norge paa Granit (Bl.).

Leonurus Cardiaca L. og

Thymus Chamædrys Fr. ynde Kalk og Skifer; ogsaa i Norge paa Granit (Bl.). Thymus har jeg seet i Maridalen og Nordmarken paa Eruptiver.

Myosotis hispida Schlecht

Myosotis stricta Link. især paa Kalk og Skifer; ogsaa i Norge paa Granit (Bl.).

Lithospermum officinale L. Især paa Kalk og Lerskifer. Jeg har seet den i Mængde paa Grundfjeldet paa Egeberg.

Convolvolus arvensis L. Især paa Kalk og Lerskifer, men ogsaa paa Granit i Norge (Bl.).

Veronica spicata L. ogsaa paa Gneis og Granit i Norge som β media (if. Bl.).

Linaria minor Desf. især paa Kalk og Lerskifere, dog ei udelukkende (Sognsvand etc.).

Monotropa Hypopithys L. Blytt har bemærket den i Bogstad- og Grefsenaasen, formodentlig paa Eruptiver. Den forekommer i Mængde flere steds paa Kalken, f. Ex. paa enkelte af Øerne o. a. St.

Pyrola chlorantha Sw. Især paa Silur, men ogsaa paa Eruptiverne.

Hepatica triloba Chaix. er hyppigere paa Kalken og Lerskiferne end paa Grundfjeldet og Eruptiverne.

Lepidium campestre R. Br. Alle Voxesteder undtagen et ere med Sikkerhed siluriske. Den forekommer i Norge undertiden paa Granit (Bl.).

Bunias orientalis L. I Norge undertiden ogsaa paa Granit (Bl.).

Silene nutans L. Især paa Kalk og Skifer. Undertiden i Norge paa Sand (Bl.).

Hypericum hirsutum L. Ei alm.; paa Silurformationen. I Sogn paa Eruptiver.

Rhamnus catharticus L. er alm. paa Kalken og Lerskiferne. Paa Egeberg har jeg seet den paa Grundfjeldet, hvor den paa sine Steder ikke er sjelden.

Spiræa Filipendula L. Sj. paa Gneis (Egeberg).

Medicago Lupulina L. Undertiden i Norge paa Granit (Bl.).

Orobus niger L. Især paa Kalken og Lerskiferne. Paa Egeberg og Næsodden paa Grundfjeld og i Porphyrurerne under Skoumaas (Augitporphyr).

Herhen burde maaske ogsaa regnes:

Fritillaria Meleagris L. Tragopogon pratensis L. T. minor Fr. Campanula Trachelium L. Sherardia arvensis L. Galeopsis Ladanum

L. Lamium amplexicaule L. Glechoma hederaceum L. Cynoglossum officinale L. Solanum nigrum L. Datura Stramonium L. Androsace septentrionalis L. Saxifraga granulata L. Saxifraga adscendens L. S. tridactylites L. Aquilegia vulgaris L. Berberis vulgaris L. Viola arenaria DC. Stellaria crassifolia Ehrh. Tilia vulgaris Hayne. Epilobium roseum Schreb. Potentilla verna L. Agrimonia Eupatoria L. Melilotus alba Lam.

III. Følgende Arter ere ved Christiania udelukkende bemærkede paa Grundfjeldet og Eruptiverne.

Blechnum Spicant Roth. Sj.: Eruptiverne i Bogstadaasen og ved Heggelivandet.

Botrychium rutaceum L. Paa Torvbund paa Grundfjeldet ved Abildsø, dens eneste Voxested (Moe).

Polypodium rhæticum L. Eruptiver i Nordmarken. Ny for Floraen.

Lycopodium inundatum L. paa Eruptiverne i Nordmarken og Grundfjeldet paa Næsodden, men ingensteds paa Kalken eller Lerskiferne.

L. complanatum L. Ei alm.

Blyttia suaveolens Fr. Denne smukke Tilvext til Christianiafloraen har jeg opdaget paa Eruptiverne i Nordmarken.

Calamagrostis gracilescens Bl. Ellingsrud. Eneste Voxested.

C. nutans Saut. Østensø paa Grundfjeldet. Eneste Voxested.

C. elata Bl. Ellingsrud. Eneste Voxested. Var. paa kalkholdig Bund (slgn. ovfr.).

C. pulchella Saut. Kamphaug, Gjerdsrud, paa Eruptiver.

Cynosurus cristatus L. Grundfjeldet paa Næsodden. Eneste Voxested.

Festuca silvatica Vill. Ny for Christianiafloraen. Jeg har samlet den i Nordmarken (Smeddalen) og under Bergsfjeld og Skoumaasen i Asker, beggesteds paa Porphyrer og paa særdeles gunstige Localiteter.

Carex heleonastes Ehrh. Abildsø paa Grundfjeldet, eneste Voxested.

C. Personii Sieb. Kun paa Eruptiverne i Maridalen og Nordmarken.

C. macilenta Fr. Eruptiver i Nordmarken.

C. globularis L. M. sj.: Paa Grundfjeldet mellem Ulfsrud og Nøkkelvand (Moe).

Carex Langii Steud. Abildsø, eneste Voxested, Grundfjeldet.

C. livida Willd. ligesaa.

C. Friesii Bl. M. sj.: Bogstad.

Rhynchospora alba Vahl. Ikke alm., kun paa Grundfjeld og Eruptiver.

R. fusca R. S. Sj.: Eruptiver i Nordmarken.

Eriophorum gracile Koch. Kun paa Eruptiver og Grundfjeld: Nordmarken, Østensø, Gjerdsrud o. fl. St.

Juncus stygius L. Kun paa Eruptiver og Grundfjeld, saasom flere-steds i Nordmarken og ved Nøklevand.

Luzula spicata DC. subalpin, paa Eruptiver i Krogskoven.

Anthericum ramosum L. Grundfjeldet paa Egeberg, eneste Voxe-sted, nu udryddet.

Epipogon aphyllum Gmel. Kun paa Eruptiver i Bogstadaasen, dens eneste Voxested.

Listera cordata R. Br. Jeg kjender intet Voxested for denne Art paa Silurformationen. Den er hyppig paa Eruptiverne i Nord-marken; ogsaa paa Grundfjeldet?

Typha angustifolia L. Østensø, Skoklefald; paa Grundfjeldet.

Sparganium oligocarpon Ångstr. Jeg har fundet den i Sommer paa Eruptiverne i Nordmarken; ny for Christiania Flora.

Betula alpestris Fr.
B. intermedia Thom.
B. nana L.
} Paa Eruptiverne i Nordmarken og Krog-skoven. Subalpine og sjeldne. Den mel-lemste ny for Floraen.

Salix phylicifolia L.
S. glauca L.
} subalpine. Eruptiver.

Erigeron acris L. β Droebachensis. Jeg har kun bemærket den paa Grundfjeldet (Egeberg) og paa Porphyrerne ved Ringe-rigschausseen og under Bergsfjeld. Den almindelige haarede Hovedform er ikke bundet til noget bestemt Underlag.

Mulgedium alpinum Less. Neppe paa Silur. Den voxer paa Erup-tiverne i Nordmarken, Asker etc.

Hieracium aurantiacum L. M. sj.: Bogstad.

H. onosmoides Fr. Sj. og kun paa Grundfjeldet.

Lobelia Dortmanna L. Kun paa Eruptiver og Grundfjeld f. Ex. i Maridalen, Nordmarken, ved Lutvand o. s. v.

Galium triflorum DC. ikke alm.; kun bemærket paa Eruptiverne og Grundfjeldet.

Lonicera Periclymenum L. M. Sj.: Grundfjeldet ved Alværen*).

Myosotis sylvatica Hoffm. Sj.: Eruptiver i Nordmarken og Asker.

Veronica longifolia L. Grundfjeldet paa Næsodden, dens eneste Voxested.

Arctostaphylos alpina W. & Gr. Subalpin og kun paa Eruptiver. Forhen bemærket af Prof. W. Boeck paa et ukjendt Voxested. Jeg har fundet den paa Toppen af Opkuven i Nordmarken.

Azalea procumbens L. Christianiaegnen (Prof. W. Boeck) uden-tvivl paa Eruptiver.

Hedera Helix L. Hallangen lige ved vor Floras Grændse, (Dr. Schübeler).

Cornus suecica L. Kun paa Eruptiverne.

Bulliarda aquatica DC. M. sj.: Maridalsvand (Bl.).

Sedum rupestre L. M. sj.: Næsodden, paa Grundfjeld.

Ranunculus Lingua L. M. sj.: Ellingsrud.

Cardamine sylvatica Link. M. sj.: Græssæter paa Grundfjeld.

Alliaria officinalis Andrz. M. sj.: Bogstad.

Melanosinapis communis Spenn. M. sj.: Agershus.

Subularia aquatica L. Ei alm.; Grundfjeld og Eruptiver.

Drosera obovata M. K. Sj.: Eruptiver og Grundfjeld.

D. intermedia Hayne. M. sj.: Myrerne mellem Gjerdsrud og Stensrud.

Spergula Morisoni Bor. Kun paa Grundfjeldet (Egnene ved Bundefjorden, Ryenbergene) og Eruptiver (Grefsenaasen).

Silene rupestris L. er hyppig paa Grundfjeldet og Eruptiverne; jeg har aldrig seet den paa Kalken eller Lerskiferne.

Geranium lucidum L. Jeg har samlet den i Porphyrurerne under Skouumaas; paa Næsodden paa Grundfjeld (Bl.); neppe paa Silur.

Rubus thyrsoideus Wimm. M. sj. paa Grundfjeldet (Bl.).

Herhen kunde muligvis ogsaa regnes:

Phleum alpinum L. Poa cæsia Sm. Carex aquatilis Wahlenb. C. prolixa Fr. C. irrigua Sm. C. ornithopoda Willd. Eriophorum

*) Linnæa borealis L. angives af H. Mohl (verm. Schriften) for at være „urgebirgstet". Den er hos os hyppig overalt i Barskovene, saavel paa Kalken og Skiferne som andensteds.

capitatum Host. Narthecium ossifragum Huds. Lilium Martagon L. Smilacina stellata Desf. Potamogeton lanceolatus Sm. Senecio sylvaticus L. Gnaphalium Norvegicum Gunn. Hieracium Blyttianum Fr. H. corymbosum Fr. H. Prenanthoides Vill. H. elatum Fr. H. prælongum Lindeb. Campanula Cervicaria L. Verbascum Lychnitis L. Pyrola media Sw. Ranunculus aconitifolius L. R. reptans L. Cardamine impatiens L. Montia fontana L. Epilobium parviflorum Schreb. E. lineare Mühlenb. E. alpinum L. Potentilla rupestris L. Medicago falcata L.

IV. Arter, som især forekomme paa Grundfjeldet og Eruptiverne:

Selaginella spinulosa Al. Br. Især paa Eruptiverne i den subalpine Region; ved Tømter paa Silurformationen.

Schedonorus asper Fr. Denne for Christianiafloraen nye Art fandt jeg i Mængde i Urerne under Bergsfjeld og sparsomt ved Bakke i Asker; paa det sidste Sted paa silurisk Underlag.

Carex microstachya Ehrh. Ikke alm. Især paa Grundfjeld og Eruptiver.

Malaxis paludosa Sw. De fleste Voxesteder ere paa Grundfjeldet og Eruptiverne; men den forekommer dog ogsaa paa Kalk.

Goodyera repens R. Br.

Taxus baccata L. Mohl angiver den at være „kalkhold.“ Jeg har her kun engang bemærket den paa kalkholdigt Underlag (under Bergsfjeld i Asker); ellers overalt paa Eruptiver og Grundfjeld: Nordmarken, Maridalen, Krogskoven, Næsodden, Porphyrerne i Asker o. s. v.

Gnaphalium sylvaticum L. Tem. alm., men sj. paa Kalk, f. Ex. i Asker.

Arnica montana L. Ved Padderud og Rype og (if. Moe) ved Tømter paa Kalk; ellers skyr den altid Silurformationen. Den er særdeles hyppig i Nordmarken, voxer ogsaa paa Grefsenaasen samt paa Grundfjeldet paa begge Sider af Bundefjorden.

Cirsium heterophyllum All. synes ikke at være saa hyppig paa Silurformationen som andensteds.

Asperula odorata L.

Calluna vulgaris Sal. Mindre hyppig paa Kalken og Lerskiferne

end paa Grundfjeldet og Eruptiverne, hvor den forekommer i største Mængde.

Cicuta virosa L.

Sedum annuum L. er alm. paa Grundfjeldet og Eruptiverne. Jeg har aldrig bemærket den paa Kalken eller Lerskiferne undtagen ved Tømter.

Stellaria palustris Retz. Især paa Grundfjeldet. Ikke alm.

Peplis Portula L. Ikke alm. Især paa Grundfjeldet.

Herhen burde muligvis ogsaa regnes:

Utricularia minor L.

Af de ved Christiania forekommende Phanerogamer og Bregner ere altsaa:

11 Arter og 2 Varieteter ei bemærkede udenfor Silurformationens Omraade; til disse burde muligvis ogsaa 29 andre Arter regnes.

56 andre Arter og 1 Varietet forekomme især paa den siluriske Formation; til disse burde muligvis ogsaa 23 andre Arter regnes.

60 Arter og 1 Varietet, hvortil muligvis desuden 30 andre Arter burde regnes, ere udelukkende bemærkede paa Underlag af Grundfjeld og Eruptiver.

15 Arter og maaske desuden 1 tilhøre fortrinsvis Grundfjeldet og Eruptiverne.

142 Arter (og 4 Varieteter) synes altsaa i sin Forekomst ved Christiania at være afhængige af den underliggende Bergarts Beskaffenhed; 83 andre fortjene nærmere at undersøges i denne Henseende. Resten af de henved 950 Phanerogamer og Bregner, som Christiania Flora tæller, ere ei i sin Forekomst bundne til bestemte Bergarter.

Underlagets Indflydelse paa Vegetationen kan dels have sin Grund i dets chemiske, dels i dets physiske Egenskaber. Spørgsmaalet om den chemiske Indflydelses Vigtighed hører til Plantegeographiens mest indviklede Opgaver, og der hersker endnu, selv mellem udmærkede Botanikere, meget delte Meninger desangaaende. Det er især østerrigske Botanikere, som holde paa Vigtigheden af den chemiske Indflydelse. Saaledes har Professor Unger i sin Bog

„ueber den Einfluss des Bodens auf die Vertheilung der Pflanzen“ opregnet en Mængde Arter, som ifølge hans Undersøgelser ved Kitzbühel udelukkende eller fortrinsvis ere bundne til kalk- eller kiselholdige Bergarter. Han inddeler Planterne i „bodenstete“, „bodenholde“ og „bodenvage“ og tilskriver Bergarternes chemiske Bestanddele en meget vigtig Rolle.

Andre Botanikere frakjende derimod Bergarternes chemiske Forskjellighed saagodtsom enhver direkte Virkning. Den ældre De Candolle anfører saaledes, at han under 7 Aars Reiser i Frankrige har fundet saagodtsom alle Planter paa chemisk forskjelligartet Underlag*), og Alphons De Candolle anfører den Kjendsgjerning, at af de i Karpaterne af Wahlenberg bemærkede 1042 Phanerogamer er der 1036 og maaske 1037, som dels der, dels andensteds forekomme paa chemisk forskjelligartede Bergarter, saasom Kalk og Granit**). Dr. Kerner tilkjender ogsaa Underlagets physiske Egenskaber den vigtigste Rolle. I en interessant Afhandling „gute und schlechte Arten“ udtaler han den Anskuelse, at Bergarterne udøve en Indflydelse paa Vegetationen ikke fordi de tilbyde Planterne chemisk forskjelligartede Næringsmidler, men fordi deres forskjellige chemiske Sammensætning betinger visse physiske Egenskaber, som udøve den mægtigste Indflydelse paa Planterne.

Medens de Stoffe, som Planterne optage af Athmosphæren, overalt saavel med Hensyn til Kvalitet som Kvantitet tilbydes dem i samme Forhold, er dette derimod paa Grund af Underlagets vexlende chemiske Sammensætning ikke Tilfældet med de mineralske Bestanddele, som Planterne optage af Jorden, og som vi gjenfinde i deres Aske. Disse ere nemlig paa de forskjellige Steder forhaanden ikke alene i forskjellige Kvantiteter, men variere endog med Hensyn til Kvaliteten.

Askeanalyserne vise, at det forholdsvis er faa mineralske Stoffe, der optages af Planterne. De vigtigste, i enhver Planteaske forekommende Stoffe, ere Kali, Kalk, Magnesia, Jern, Svovl og

---

*) Zetterstedt om växtgeographiens studium p. 21.
**) A. De Candolle: Géogr. bot. rais. 1 p. 430.

Phosphor. Almindeligvis forekomme ogsaa Natron, Kisel og Chlor, (hos Havplanter desuden Jod og Brom), sjeldnere ringe Mængder af andre Stoffe.

Disse Askebestanddeles Procentforhold variere meget hos forskjellige Planter. Saaledes indeholde f. Ex. Gramineerne, Equisetaceerne og Cyperaceerne en Mængde Kiselsyre, medens andre, f. Ex. Slægten Fumaria, indeholde meget Kali*), de fleste Leguminoser Kalk, Strandplanter Natron o. s. v.

Man skulde herved ledes til at tro, at disse Planter foretrak det Underlag, hvor de i størst Mængde kunde finde de for dem mest nødvendige Stoffe, med andre Ord, at der maatte gives en Mængde af de Arter, som Unger kalder „bodenholde“ og „bodenstete“. Men vi have ogsaa ved Askeanalyserne lært to Forhold at kjende, som i høi Grad maa bidrage til at svække Indflydelsen af den Forskjel, der finder Sted mellem de forskjellige Bergarters og Jordarters chemiske Sammensætning. For det Første har man fundet, at Askebestanddelenes indbyrdes Procentforhold hos en og samme Art kan variere paa forskjelligartet Underlag, samt at visse Stoffe kunne substituere andre, uden at Planten lider derved, ja selv uden at dens Udseende forandres. Individer af en og samme Art indeholde saaledes meget Kiselsyre, naar de voxe paa Granitbund, meget Kalk derimod, naar de voxe paa Kalkbund, og visse Strandplanter indeholde i dyrket Tilstand Kali istedenfor Natron. Ogsaa Magnesia og Kalk kunne substituere hinanden. Og for det Andet vise Askeanalyserne, at den Mængde, hvori et Stof optages, ikke staar i noget bestemt Forhold til den Mængde, hvori Stoffet forekommer i Jordbunden; den optagne Mængde reguleres ved de forskjellige Planters Evne til at forbruge (decomponere) visse chemiske Forbindelser. Ifølge Diffusionslovene virke nemlig de Celler, hvori chemiske Forbindelser opløses, som Tiltrækningscentra for de decomponerede Forbindelser. Man finder heri en Forklaring af at Planter, hvis Aske viser en yderst forskjellig Sammensætning, ikke destomindre kunne voxe i den samme Jordbund i hinandens umiddelbare Nærhed og dog trives fortræffelig. Den

*) Zett. l. c. p. 20.

selvsamme Eng, som nærer stærkt kiselholdige Gramineer frembringer ogsaa kalkholdige Leguminoser. Og Gramineerne, indeholde, selv naar de forekomme paa Kalk, en Masse Kiselsyre. Ja Planterne kunne endog optage Stoffe, hvoraf man neppe kan paavise Spor i Jordbunden, i saadanne Mængder, at de (if. Kerner) kunne udgjøre indtil Fjerdedelen af samtlige Askebestanddele. Visse Saxifragaarter, saasom vore norske S. oppositifolia og S. Cotyledon, udskille Kalk, som afsætter sig som smaa Skjæl paa Bladene, og det endog, naar de voxe paa Urberg. Fucusarterne samle betydelige Masser af Jod, skjønt dette Element i Havvandet findes i en yderst fortyndet Opløsning. Planterne have følgelig i en vis Grad Evne til at optage Jordbundens mineralske Bestanddele ikke i samme relative Mængde, hvori de tilbydes, men med et hensigtsmæssigt Udvalg.

Det er vistnok forholdsvis faa mineralske Bestanddele, som sammensætte de almindelig udbredte Mineraler og Bergarter, men Forholdene ere dog alligevel meget indviklede. Allerede det enkelte Mineral indeholder gjerne flere forskjellige Stoffe. Bergarterne dannes som oftest af flere forskjellige Mineraler og ere desuden ofte af en i kvalitativ Henseende noget variabel Sammensætning. De ere ogsaa ofte indsprængte med fremmede Mineraler og gjennemkrydses hyppig af større eller mindre Gange af i chemisk Henseende afvigende Mineraler og Bergarter. Enkelte Bergarter ere dannede ved Ødelæggelse af flere andre. Er saaledes allerede Bergarternes Sammensætning variabel, saa maa dette ogsaa gjelde om de ved deres Forvitring dannede Jordarter og det i end høiere Grad paa lavere Steder, hvor Jord fra høiere Steder ofte nedskylles og blandes med ældre Jordlag.

Hvis vi kaste et Blik paa de forskjellige Bergarters Forvitringsproducter, da se vi, at Sand og Ler, som paa Grund af deres Uopløselighed i chemisk Henseende ingen direkte Virkning kunne udøve paa Vegetationen, dannes af de fleste Bergarter (med Undtagelse af Kalksten), medens derimod de øvrige, for Størstedelen opløselige Stoffe, der dannes ved Forvitringen, ere af en mere variabel Natur. Nogle Bergarter levere især kiselsure Alkalier (og lidet eller ikke paaviselige Spor af Kalk), saasom Gneis, Granit, Glimmerskifer og Feldspathporphyr; andre Bergarter levere især

Kalk, saasom Kalkstenene; og atter andre danne ligesom en Overgang mellem de to foregaaende Grupper og levere mere blandede Produkter, saasom Hornblendeskifer, Syenit, Augitporphyr, Grønsten og Lerskifer.

Professor Kjerulf har i „das Christiania Silurbecken" leveret en Mængde Analyser af Bergarter fra Christiania Omegn. Alle de af ham analyserede Kalkstene indeholde mer eller mindre Kiselsyre, ofte endog temmelig meget. Ingen af de analyserede Eruptiver ere aldeles kalkfrie*). Den eneste af de analyserede Bergarter, som ikke indeholder paaviselige Spor af Kalk, er Glimmerskiferen paa Næsodden.

Paa Grund af denne Bergarternes blandede Sammensætning ere de Stoffe, som Planterne tiltrænge, saa almindelig udbredte, at de næsten kunne siges at forekomme i ethvert Underlag, om end i enkelte Tilfælde i ringe Mængde. Naar vi sammenholde denne Kjendsgjerning med hvad ovenfor er sagt om Planternes Evne til at optage Stoffe, hvoraf den chemiske Analyse neppe kan paavise Spor i Jordbunden, i betydelige Mængder, saa ere vi berettigede til den Slutning, at Mangelen paa de nødvendige mineralske Bestanddele kun i yderst sjeldne Tilfælde vil kunne udelukke Planterne fra et bestemt Underlag.

Paa den anden Side har det vist sig, at man kan tvinge Planterne til at optage Stoffe, som ere skadelige og endog forvolde deres Undergang**). Stoffe, som naar de forekomme i ringere Mængde, ikke alene ere uskadelige, men i enkelte Tilfælde gavnlige, ja endog nødvendige, kunne virke som Gift, naar de findes i større Mængde. Skjønt saaledes Jern er en Nødvendighedsartikel for alle Planter, virker dog en større Jerngehalt dræbende paa Vegetationen, hvilket man ofte har Anledning til at observere paa jernholdige Myrstrækninger. Ifølge Sprengels Forsøg gaar Chrysanthemum segetum tilgrunde allerede ved en Mangangehalt i

*) I vore Syenitaase findes ofte Bergvægge, som ere overtrukne med et hvidt Overdrag af Kalk, som udentvivl er udskilt ved Vegetationen. Paa saadanne Syenitvægge forekomme nemlig flere kalkelskende Moser, saasom Hypnum molluscum, Tortula tortuosa o. fl.

**) Cfr. Dr. G. v. Jäger: ueber die Wirkungen des Arseniks auf Pflanzen. Stuttgart 1864.

Jordbunden af 1 pCt. Man kunde saaledes tænke sig Muligheden af, at visse Planter vare bundne til kiselholdige Bergarter ikke fordi de ikke andensteds kunde optage kiselsure Alkalier i tilstrækkelig Mængde, men fordi Kalkstenenes store Kalkgehalt var dem utaalelig. Disse Forhold kunde maaske ved passende Kulturforsøg opklares.

Det er imidlertid klart, at dersom en Plante var bundet til eller udelukket fra et bestemt Underlag paa Grund af dettes chemiske Egenskaber, da maatte denne Plante overalt blive det samme chemiske Underlag tro eller sky det. Hvis man derimod finder, at dette i andre Egne ikke finder Sted, men at den der udbreder sig over Bergarter, som man efter foregaaende Undersøgelse paa andre Steder ansaa for utjenlige for den, eller maaske mangler paa dem, som man troede vare den mest tjenlige, saa kan det ikke være de chemiske Bestanddele, men det maa være visse physiske Eiendommeligheder hos Underlaget, som i Forbindelse med klimatiske Forhold bestemme Planternes Udbredelse i de forskjellige Egne. Og det viser sig ogsaa ofte, at samme Art paa forskjellige Steder er knyttet til forskjellige Bergarter. Det kan saaledes hende, at man ved at sammenligne Forfatternes Angivelser, finder en Plante etsteds anført som bunden til Kalken, medens en anden Forfatter i en anden Egn udelukkende har bemærket den paa Granit. Det bliver heraf indlysende, at man for at komme til sikre Resultater nødes til at udstrække sine Undersøgelser over saa vidtstrakte Gebeter som mulig.

Førend jeg gaar over til at betragte Udbredelsen i de øvrige Dele af Norge af de Arter, som ved Christiania synes at være knyttede til bestemte Underlag, maa jeg dog forudskikke et Par Bemærkninger angaaende en Del af de i Tabellerne opregnede Former.

Man vil se, at der blandt de for Eruptiverne eiendommelige Arter, som ere opregnede i Tabel III—IV, er ikke faa subalpine. Disse ere netop paa Grund af deres subalpine Charakter udelukkede fra de for Størstedelen kun i de lavere Egne forekommende Lerskifere og Kalkstene, og det er klart, at man ingenlunde er berettiget til at drage nogensomhelst Slutning angaaende Underlagets Indflydelse paa disse Planter.

Desuden er der blandt de ovenfor opregnede Arter en Mængde, der ere saa sjeldne, at de kun ere bemærkede paa et eneste eller 2—3 Voxesteder. Hellerikke disse ere egnede til Slutninger med Hensyn til Underlagets Indflydelse.

Vi se altsaa strax, at der af de opregnede 142 Arter er over 70, om hvem der ikke foreligger nogensomhelst Grund til at antage, at de ere afhængige af de Afvigelser, der finde Sted mellem de forskjellige Bergarters chemiske Sammensætning.

Dernæst ville vi gaa over til at undersøge, om de ved Christiania til bestemte Bergarter bundne Arter ogsaa andensteds i Norge ere knyttede til det samme Underlag.

Arter, som ved Christiania udelukkende ere bemærkede paa Silurformationen:

Af disse ere følgende ei bemærkede udenfor Christianiaegnen:

Calamagrostis elata β pallidiflora. Bromus erectus. Blysmus compressus. Allium carinatum. Liparis Loeselii. Cirsium acaule? Hieracium sabaudum. Hesperis tristis. Camelina sylvestris. Alyssum calycinum. Reseda lutea. R. luteola. Viola odorata? Ononis campestris. Trifolium montanum.

Man savner altsaa Leilighed til at controllere, hvorvidt disse Arter andensteds i Norge blive sit Underlag tro. Hvis man vilde undersøge deres Udbredelse udenfor Norge, anser jeg det for meget rimeligt, at en hel Del af dem, om ikke alle, vilde vise sig uafhængige af Underlagets chemiske Beskaffenhed.

Følgende Arter ere andensteds i Norge bemærkede paa andre Bergarter end Kalk og Lerskifere:

Festuca littorea. Drøbak.
Bromus tectorum. Sogn paa Eruptiver.
Brachypodium silvaticum. Sogn o. fl. Steder paa Eruptiver.
Scirpus Tabernæmontani. Arendal, Christianssand.
Asparagus officinalis. Øerne ved Tønsberg.
Microstylis monophyllos. Land, Dovre.
Orchis mascula. Langs Kysten.
O. latifolia. Ikke udelukkende paa Kalk (Bl.).

Orchis incarnata. Langs Kysten.
Herminium Monorchis. Aardal i Sogn.
Neottia nidus avis. Christianssand.
Epipactis palustris. Christianssand, Aas.
Salix myrsinites. I Mængde paa Glimmerskiferne i Lom, Sogn etc.
Polygonum minus. Skydsmo.
Valeriana officinalis. Helinstrand i Valders.
Senecio Jacobæa. Alm. langs Kysten.
Saussurea alpina. Alm. overalt paa Fjeldene.
Corvisartia Helenium. Hvaløerne.
Carduus acanthoides. Mandal.
Stachys arvensis. Vesterøen (Hvaløerne).
Lithospermum arvense. Arendal o. s. v.
Melampyrum cristatum. Bollærene o. s. v.
Utricularia vulgaris. Kirkøen, Arendal o. s. v.
Anagallis arvensis. Øerne ved Nøtterø o. s. v.
Pulsatilla pratensis. Sandø ved Færder.
Glaucium luteum. Mandal, Sandø.
Polygala amara β uliginosa. Dovre o. s. v.
Euphorbia palustris. Arendal, Fredriksværn o. s. v.
Mercurialis perennis. Drøbak o. s. v.
Geranium pratense. Sogn o. s. v.
Geum intermedium. Fredriksstad.
Ononis arvensis. Mandal, Arendal o. s. v.

Arter, som ved Christiania udelukkende ere bemærkede paa Grundfjeldet og Eruptiverne:

Følgende ere ei bemærkede udenfor Christianiaegnen:

Calamagrostis gracilescens. C. nutans. C. elata. C. pulchella. Carex Langii. C. Friesii. Melanosinapis communis.

Af de øvrige ere (if. Bl. N. Fl.) følgende ei knyttede til noget bestemt Underlag:

Lycopodium inundatum.
L. complanatum.
Blechnum Spicant.
Botrychium rutaceum.

Polypodium rhæticum.
Blyttia suaveolens.
Cynosurus cristatus.
Carex Personii.
C. macilenta.
C. globularis.
Rhynchospora alba.
R. fusca.
Juncus stygius.
Luzula spicata.
Listera cordata.

Hertil kommer endvidere:

Festuca silvatica. Paa Kalk ved Toverud ved Holsfjorden og Glitreelven i Lier (1869).

Carex heleonastes. Ulsøen i Vesttorpen, paa kalkholdigt (?) Underlag.

Salix phylicifolia.
S. glauca. } Paa Kalk.

Silene rupestris. Paa Skifer ved Finden i Torpen (Bl.).

Flere end disse tør jeg for Øieblikket ikke nævne som forekommende udenfor Grundfjeldets og Eruptivernes Omraade. Jeg besidder vistnok Plantefortegnelser fra andre siluriske Egne (saasom fra Skien og Langesund, fra Helgøen, fra Torpen, Østmodum og Sylling); men alle disse Fortegnelser ere forfattede uden at der er taget Hensyn til Underlagets Beskaffenhed.

Lignende Resultater vil man erholde ved at mønstre de ved Skien og Langesund forekommende 630 Phanerogamer og Bregner. Af disse er der i Virkeligheden ikke flere end 2, som hos os hidtil kun ere bemærkede paa Kalk, (Sorbus scandica og Ophrys Myodes)*).

Af alle Norges Phanerogamer og Bregner synes kun følgende at være udelukkende bundne til Kalkterrainet: Ophrys Myodes og Libanotis montana, hvortil maaske kunde føies Sorbus scandica,

---

*) I Bot. Not. 1841 n. 1 p. 5 nævner Prof. Blytt 6 Kalkplanter fra Langesundsegnen; men 4 af disse ere senere fundne udenfor Kalkterrainet.

Monotropa Hypopithys og Anemone ranunculoides foruden 5—6 Arter, som blot ere bemærkede paa et eneste Voxested.

Resultatet af de foregaaende Undersøgelser kan altsaa sammenfattes i følgende Ord: Der gives ikke saa faa Arter, som indenfor Christianiafloraens Omraade udelukkende forekomme paa bestemte Bergarter; men Størstedelen af disse Planter findes andensteds i Norge ogsaa paa andre, og om vi udvidede Feltet for vore Undersøgelser udenfor vort Lands Grændser, skulde vi udentvivl se disse saakaldte „bodenstete" Arters Antal endmere formindsket.

Den Indflydelse, som Afvigelserne mellem de forskjellige Underlags chemiske Bestanddele udøve paa Planterne, lader sig, i det Mindste for Phanerogamernes Vedkommende, efter hvad der ovenfor er anført, vanskelig paavise ved Undersøgelser i den frie Natur. Den er dog tydelig fremtrædende ved

1) Strandplanterne, der øiensynlig ere bundne til Stranden paa Grund af Havvandets Salte. Man finder dem (eller nærstaaende Former) igjen paa Steder, der ligge langt fra Havet, men hvor Jordbunden er saltholdig. Salsola Kali og Glaux maritima f. Ex., som ere os saa vel bekjendte fra vore Strandkanter, forekomme ifølge Hooker og Thomson paa Tibets Saltstepper i flere tusinde Fods Høide over Havet. Det er ligeledes utvivlsomt de i Havets Vand opløste Salte, der bidrage til at neppe en eneste Art er fælles for salt og fersk Vand. Selv enkelte Strandplanter kunne dog ved Dyrkning optage Kali istedenfor Natron uden tilsyneladende at forandres eller lide derved.

2) ved enkelte Ugræsplanter (især Cruciferæ) og Soparter, der tiltrænge en kvælstofrig Jordbund.

3) og endelig ved de rigtignok faa og til og med for en stor Del tvivlsomme „bodenstete" Arter, som ovenfor ere opregnede.

Den Omstændighed, at der er saa yderst faa Arter, som i Norge udelukkende ere bundne til Lerskiferne og Kalkstenene, kunde synes at staa i Strid med den Paastand, som jeg i Begyndelsen af min Afhandling har fremsat, nemlig at Vegetationen i

de siluriske Egne for Phanerogamernes Vedkommende er langt rigere end ellers. Man vil imidlertid let overtyde sig om Sandheden heraf selv ved Excursioner inden Christianiafloraens Omraade. Saaledes vil man finde en himmelvid Forskjel mellem den fattige Flora, som er raadende paa Granitklipperne ved Bundefjorden, og den rige Afvexling af Planteformer, som især i de høiere undersiluriske og i de oversiluriske Etager smykker Askerlandets, Næsøens, Brøndøens, Malmøens o. fl. Steders Klipper. Da de øvrige Forhold paa disse Steder, der have samme Klima og ofte samme Exposition, ere ensartede, kan denne forskjelligartede Vegetation, efter hvad der ovenfor er anført, vanskelig bero paa andet end Bergarternes physiske Egenskaber.

Disse udøve en mange Gange væsentligere Virkning end de chemiske. Dette kan man allerede slutte ved at sammenligne Vegetationen paa tørre og fugtige Steder. Der er langt større Forskjel mellem Vegetationen paa en tør og fugtig Granitbund end mellem Vegetationen paa tørre Granit- og Kalkberge.

Som de vigtigste physiske Egenskaber ved Underlaget kunne nævnes: 1) den større eller mindre Lethed, hvormed en Bergart forvitrer paa mechanisk Vei; 2) om Underlaget er kompakt eller porøst; 3) om det let giver Slip paa Vandet eller om dette vanskelig eller aldeles ikke kan gjennemtrænge det; 4) Underlagets Evne til at opvarmes og fastholde Varmen; 5) Underlagets Farve (mørkt eller lyst), — altsammen Egenskaber, som indbyrdes mer eller mindre afhænge af hverandre.

Forsaavidt som Underlagets chemiske Bestanddele have nogen Indflydelse paa disse physiske Forhold, ville de derved virke paa Vegetationen, men denne Indflydelse bliver isaafald kun paa anden Haand. Der er saaledes mange Planter, som foretrække Sand- eller Lerbund fremfor enhver anden, men dette er ikke fordi de optage Lerjorden og Kiselsyren, der ere uopløselige, men fordi disse Stoffe betinge visse physiske Forhold, der ere Planterne tjenlige.

Imidlertid synes ikke altid disse physiske Egenskaber at staa i noget bestemt Forhold til de chemiske Bestanddele, der sammensætte Underlaget. De lagdelte Bergarter, hvad enten de nu

ere Glimmerskifere eller kalkholdige Lerskifere, især de meget tyndskifrige, smuldres lettere op end de massive. Marmor og Kvartsit forvitre meget vanskeligere end Kridt og Sandsten, der indeholde de samme Bestanddele. Denne mechaniske Forvitring maa igjen understøtte den chemiske. Af den afhænger ogsaa Underlagets Evne til at fastholde Fugtigheden. Denne befordres af massive Bergarter, medens de løse forvitrende Lerskiferberge altid ere særdeles tørre.

L. Pfaundler*) har undersøgt Varmekapaciteten hos forskjellige Jordarter. Han har fundet, at de humusfattige og mindst vandholdige Jordarter besidde den laveste specifike Varme uanseet om de hovedsagelig dannes af Silikater eller Kalkjord, med andre Ord, at Jordbundens Mineralbestanddele udøve ringe Indflydelse paa Varmeforholdene, medens to andre Factorer, Humus- og Vandgehalten træde i Forgrunden.

At saaledes Vegetationen paa Bergarter af omtrent samme chemiske Sammensætning men med forskjelligartede physiske Egenskaber kan være meget forskjellig, er indlysende, medens derimod Bergarter af forskjelligartet chemisk Beskaffenhed men med ensartede physiske Egenskaber i Almindelighed maa kunne nære en nogenlunde ensartet Vegetation.

Paa Fjeldreiser i Valders, Sogn og Lom har jeg saaledes overalt paa de løse og let forvitrende Lerglimmerskifere fundet en særdeles rig og afvexlende Flora, medens Vegetationen paa den vanskelig forvitrende Gneis, altid er meget ensformig, og det endskjønt disse Bergarter i chemisk Henseende ere meget lige**).

Eruptivernes og Gneisens physiske Forhold ere almindeligvis mindre gunstige for Vegetationen. Det under Istiden afglattede og skurede Fjeld ligger mangesteds i Dagen ganske blottet for Jord og Planter; og i de lave Indsænkninger, hvor Vandet ei har Afløb, danner der sig en torvagtig, kold Jordbund, som nærer en ensformig Vegetation af nordisk Charakter, bestaaende af Carices, Scirpus cæspitosus, Cornus suecica, Polytricha, Sphagnumarter,

*) Cfr. Poggend. Ann. 129 Bind p. 102 & ff.

**) Cfr. A. Blytt bot. Reise i Valders pp. 24—26 og Veg. ved Sognefjorden pp. 40—41.

Rubus Chamæmorus, Oxycoccos, Eriophora, Junci, Carices o. l. Paa tørrere Steder optræde andre Arter af nordisk Udspring, saasom Racomitria, Cladonia rhangiferina, Calluna vulgaris, Vaccinia, Empetrum o. s. v. i saadanne Masser, at de over store Strækninger saagodtsom udelukkende bemægtige sig Terrainet og udestænge næsten enhver anden Vegetation. Af denne Grund bliver Vegetationen ensformig. Aarsagen til dette Forhold kan nu dels være den, at disse Bergarter ere aldeles utjenlige for en stor Del Arter, eller ogsaa den, at de begunstige hine i Masse optrædende i langt høiere Grad end de andre, som derfor paa Grund af hines selskabelige Tendentser ville overmandes. At denne sidste Forklaringsmaade for en Mængde Arters Vedkommende er den rigtigste, fremlyser tilstrækkelig af det forholdsvis ringe Antal Arter, som ved Christiania udelukkende tilhøre Kalkstenene og Lerskiferne. Og saaledes er det da ikke at undres over, om der paa ligestore Strækninger af siluriske Bergarter paa den ene og af Grundfjeld og Eruptiver paa den anden Side i Almindelighed forekomme flere Arter paa de første end de sidste.

Rigdom paa Arter charakteriserer som bekjendt de varmere Egnes Flora, medens Arternes Antal aftager i de koldere. De siluriske Egne forholde sig altsaa i denne Henseende til Grundfjeldet og Eruptiverne som en sydligere til en nordligere Egn; men vi skulle se, at det ikke alene er Artantallet men ogsaa Vegetationens Charakter, som giver de siluriske Egnes Flora et sydligere Præg.

Forat vise dette bliver det nødvendigt nærmere at betragte Udbredelsen af de for Silurformationen mere charakteristiske Arter.

Sydlige Arter, som i det Mindste i den nordlige Del af deres Voxekreds fortrinsvis eller udelukkende forekomme paa den siluriske Formation*).

Phleum phalaroides Koel. H. o. h. paa tørre Bakker i den sydlige lavere Del af Christiania Stift, indtil 6—800′, saasom ved Chri-

*) Udbredelsen er for Norges Vedkommende angivet hovedsagelig efter det udkomne Bind af Blytts Norges Flora og efter Blytts efterladte Manuscripter. For Sveriges Vedkommende er Hartmans Flora benyttet.

stiania, paa nedre Romerige, Ringerige, ved Eidsfos o. s. v. Angives for andre Steder, endog for Throndhjem; men disse Angivelser ere tvivlsomme. I Sveriges sydlige Del til Gefle.

Poa Langeana Rchb. Christiania og Toten.

Brachypodium silvaticum R. S. I de mest begunstigede Egne af de 3 sydlige Stifter. Den har paa Østlandet sin Nordgrændse ved Christiania. Sydsverige til Upland.

Bromus erectus Huds. Kun ved Christiania. Sydsverige til Upland.

Allium carinatum L. Kun ved Christiania. I Sverige kun i Skaane.

Corvisartia Helenium Merat. H. o. h. i de sydlige lavere Dele af Christianssands og Christiania Stifter. Den har sin Nordgrændse paa Silurformationen paa Ringerige og i Asker. I Sveriges sydlige Provindser: Skaane, Blekinge, Smaaland, Bohuslen, Halland og Øland, op til Roslagen.

Carlina vulgaris L. Sillejord ved Raatune, Laurdal, Brevig, Porsgrund, Langesund, Aggerøen, Langø ved Holmestrand, Christiania (til Liggeren i Nordmarken), Ringerige og Helgøen (dens Nordgrændse?). Sydsverige til Gefle.

Carduus acanthoides L. Ved Mandal og Christiania, hvor den har sin Nordgrændse. I Sveriges sydligste Egne: Skaane, Blekinge, Halland, Kalmar, Gotland.

Cirsium acaule All. Kun ved Christiania (og i Sillejord?). Sydsverige til Upland og Nerike.

Hieracium sabaudum L. Kun ved Christiania, hvor den synes at være vildtvoxende. I Sverige kun forvildet ved Upsala.

Hyssopus officinalis L. Christiania og Hamar (Stud. N. Wulfsberg), udentvivl fra gammel Tid forvildet.

Stachys arvensis L. Hvaløerne, Eidsfos, Christiania, (Throndhjem?). Sverige: Skaane, Halland, Blekinge, Smaaland, Bohuslen.

Melampyrum cristatum L. Jomfruland, Bollærene, Christiania, Skydsmo. Sydsverige til Dalarne.

Anagallis arvensis L. Arendal, Mandal, Hvaløerne, Nøtterø, Bollærene, Asker, Christiania. Sydsverige til Södermanland og Vermland.

Libanotis montana All. Holmestrand, Christiania. Sverige: Smaalands østre Del til Gestrikland, Skaane, Vestmanland, Østergøtland, Øland og Gotland.

Pulsatilla pratensis Mill. har sin Nordgrændse ved Christiania; i største Mængde paa Sand paa Sandøen ved Færder. Sverige: Skaane, Blekinge, Smaaland, Østergøtland, Vestergøtland, Södermanland, Øland, Gotland.

Glaucium luteum Scop. Mandal, Langesund, Lille Sandø, Hvaløerne, Christiania. Sverige: Bohuslen.

Hesperis tristis L. Kun ved Christiania.

Alyssum calycinum L. Kun ved Christiania. I Sverige fra Syd til Vermland og Upland.

Reseda lutea L. Kun ved Christiania. I Sverige til Gefle (forvildet).

R. Luteola L. Kun ved Christiania. Sverige: Skaane, Blekinge, Halland, Bohuslen, Smaaland, Øland, Gotland, ellers kun forvildet eller paa Ballast.

Viola odorata L. Kun ved Christiania (og i Hardanger?). Sverige: vild paa Øland, forresten, sandsynligvis forvildet, lige til Gefle.

Euphorbia palustris L. Fra Christianssand og Arendal nordover til Christiania. Sverige: Gotland, Øland, Bohuslen, (Skaane og Halland?).

Mercurialis perennis L. Paa Vestkysten til den sydlige Del af Bergens Stift. Har paa Østlandet sin Nordgrændse paa det angivne Voxested i Asker. Sverige til Roslagen.

Fragaria collina Ehrh. Holmestrand, Skien, Christiania, mod Nord til de siluriske Egne paa Eger, Land, Ringerige, Toten, Hedemarken og Helgøen. Efter mindre paalidelige Kilder i Spydberg og Gudbrandsdalen. Sverige fra Syd til Nordre Upland, Vestmanland, Nerike, Dalsland.

Ononis campestris Koch. et Ziz. Kun ved Christiania. Sverige: Skaane, Gotland.

O. arvensis L. Mandal, Arendal o. s. v. op til Christiania. Sverige: Skaane til Uppland. Medelpad.

Trifolium montanum L. Kun ved Christiania. Sverige til Gestrikland især i de østre Provindser.

Asparagus officinalis L. Tønsberg, Christiania. Sverige fra Syd til Upland.

Erythræa littoralis Fr. Fra Arendal og Fredriksstad nordover til Christiania. Sverige fra Skaane til Bohuslen og Gestrikland.

Echium vulgare L. Fra Christianssand h. o. h. til Christiania, Eger og Ringerige, mod Nord hyppigst i de siluriske Egne. Sverige: fra Skaane til Vesterbotten, men sjelden nordfor Mælaren.

Verbascum thapsiforme Schrad. Kun ved Christiania. Sverige: Skaane, Smaaland, Stockholm, Øland.

Cornus sanguinea L. Hvaløerne, Drøbak, Langesund, Brevig, Porsgrund, Skien, i Mængde ved Frierfjorden; den har sin Nordgrændse ved Christiania og paa Ringerige. Sverige: Skaane til Østergøtland og Vestergøtland.

Viola hirta L. Skien, Fossum, Christiania, Leuten, Gudbrandsdalen, Ringerige, Lands Præstegaard o. s. v. Sverige: Skaane til Upland, Medelpad, Vestmanland o. s. v.

Setaria viridis P. B. I Landets sydlige Del især paa sandige Steder h. o. h. f. Ex. ved Laurvig, Sandø, Tjømø, Hvaløerne, Christiania, Eger, Ringerige, Ringsager og nordover til Hunthorp i Froen 700′ o. H. Sverige: Skaane til Upland.

Brachypodium pinnatum P. B. Christiania og Hamar Stifter til Slidre og Froen. Sveriges sydlige og mellemste Dele.

Anthemis tinctoria L. har sin Nordgrændse ved Lister, Vigersund paa Modum og Christiania. Sveriges sydlige og mellemste Dele.

Inula salicina L. Hvaløerne, Rødnes; forøvrig kun i de siluriske Egne, hvor den har sin Nordgrændse: Christiania, Ringerige, Vang i Jevnager mod Nord til Hornsberget, Modum, Holmestrand, Brevig, Skien og Langesund. Sverige: Skaane til Uppland, Dalarne, Nerike.

Galium Mollugo L. Arendal, Christianssand, Moss, Holmestrand, Soon, Christiania og Østmodum, hvor den har sin Nordgrændse. Syd- og Mellemsverige.

Lonicera Xylosteum L. I den sydlige og østlige Del af Landet indtil Brandvold i Gudbrandsdalen. Sverige: Skaane til Aangermanland.

Nepeta Cataria L. Laurvig, Christiania, Hamar (dens Nordgrændse). Sverige til Upland, Vestmanland og Vermland.

Leonurus Cardiaca L. Tvedestrand, Laurvig, Ulefos, Helgeraaen, Holden, Skien, Drøbak, Christiania, Eger. Syd- og Mellemsverige.

Thymus Chamædrys Fr. Sælø i Bergens Stift, Drøbak, Christiania, Asker, Gjællebæk, Gran, mangesteds nær Hornskleven, Land, Stange paa Hedemarken, Eidsfos; altsaa især i de siluriske Egne. Hartmann opgiver Gudbrandsdalen og Helgeland. Det sidste Voxested anser jeg for tvivlsomt. Sverige: Skaane, Blekinge, Smaaland, Södermanland, Stockholm.

Convolvolus arvensis L. Ikke sjelden i de lavere østlige Dele af Christianssands Stift og i Christiania Stift, fra Mandal og Hvaløerne til Eger, Ringerige og Christiania; den har sin nordlige Grændse i siluriske Egne. Sverige: Skaane til Sundsvall, Dalarne, Bohuslen, Øland, Gotland.

Veronia spicata L. Spydberg, Christiania, (Nordfjord ?). Syd- og Mellemsverige til Uppland og Nerike.

Monotropa Hypopithys L. Christiania. Syd- og Mellemsverige.

Lepidium campestre R. Br. Fra Christianssand mod Nord til Christiania. Syd- og Mellemsverige.

Rhamnus catharticus L. I den sydøstlige lavere Del af Christianssands og Christiania Stifter. Syd- og Mellemsverige.

Spiræa Filipendula L. har sin Nordgrændse ved Christiania. I Sverige til Gestrikland og endog i Umeaa Lapmark.

Medicago lupulina L. H. o. h. i Christianssands og i Christiania Stifter til Ringerige og Christiania, mod Nord især i de siluriske Egne.

Campanula Trachelium L. Fra Flekkefjord og Fredrikshald op til nordenfor Christiania; den har overalt sin Nordgrændse i siluriske Egne f. Ex. paa Eger, i Sylling, paa Ringerige op til Hornskleven i Land. I Sverige fra Syd til Gestrikland, Medelpad.

Cynoglossum officinale L. I de sydøstlige lavere Dele af Landet fra Christianssand opover mod Øst, mod Nord især i siluriske Egne indtil Ringebo. Syd- og Mellemsverige.

F. W. Areschoug har i sin Afhandling om „Skandinaviska vegetationens historia“ for Sveriges Vedkommende paavist, at Vegetationen paa Silurformationen har en sydligere Charakter end ellers, og at dette er Tilfældet ogsaa i Norge, fremgaar af det ikke ubetydelige Antal Planter, hvis nordligste Grændser falde i de siluriske

Egne. Flere af dem findes i Christianssand Stifts varmeste Egne paa Gneis eller Granit, medens de i Christiania og Hamar Stifter, hvor de have sine Nordgrændser, fortrinsvis eller udelukkende holde sig paa tørre, varme Kalk- og Lerskiferberge. De Arter, der foretrække Silurformationen, mangle næsten uden Undtagelse i Kystegnene vestenfor Lindesnæs, hvilket synes at vise, at de tiltrænge en stærk Sommervarme.

Paa Grundfjeldet og Eruptiverne forekomme vistnok ogsaa en Del Former, som ikke egentlig kunne siges at være af nordisk Charakter; men disse ere for en stor Del Planter, der ere hyppigere paa Vestkysten end i Østlandets mere continentale Egne og som for en Del tiltrænge forholdsvis mindre Sommervarme, saasom Blechnum Spicant, Lycopodium inundatum, Cynosurus cristatus, Carex pulicaris, Rhynchospora alba og fusca, Narthecium ossifragum, Senecio silvaticus, Drosera intermedia, Taxus baccata, Lonicera Periclymenum, Hedera Helix. Nordgrændsen for flere af disse Arter synes at bestemmes ikke ved Sommervarmen men ved Vinterkulden, som udelukker dem fra Egne, hvor Sommervarmen endnu er mer end tilstrækkelig, og mange af dem gaa derfor længere mod Nord i Vestlandets Kystegne end paa Østlandet.

Men ogsaa paa Grundfjeldet og Eruptiverne findes stundom især nær Grændserne af Silurformationen en rigere og mere sydlig Flora end ellers. Hvor Gneisklipper, der vende mod Solsiden, skraane, saaat Vandet har hurtigt Afløb, finder man undertiden en Flora, som har nogen Lighed med Silurformationens. Et Bevis herpaa levere de nedre Dele af Bergskraaningerne langs Liabrochausseen mellem Kongshavn og Bækkelaget. Her findes en hel Del Planter, som ellers ved Christiania sjelden findes udenfor Silurformationens Omraade, saasom Berberis vulgaris, Rhamnus catharticus, Aquilegia vulgaris, Lithospermum officinale, Epipactis atrorubens, Inula salicina, Poa compressa, Lonicera Xylosteum og Orobus niger.

Under de bratte Porphyrvægge i Asker, Bærum, Sylling og ved Holsfjorden ere høie Urer af nedramlede Stykker ophobede. I de Urer, der vende mod Solen, hersker paa klare Sommerdage

en brændende Hede under de høie Fjeldmure. Nederst, hvor Uren gjerne er dannet af grovere Materiale, er den nøgen, og der findes kun smaa Moser og Lavarter paa Stenene; men høiere oppe lige under Fjeldvæggene, hvor Stenene og Gruset er finere, skygge tætte Krat af Løvtræer, som ville have det varmt og lunt, saasom Alm, Lind og Sølvasald (Sorbus Aria) over en rig og afvexlende Flora af sydligere Planteformer, hvoriblandt enkelte af vore sjeldnere Arter, saasom Vicia pisiformis (Skouumaasen), Bromus asper, Festuca silvatica, Geranium lucidum o. fl.*). De Urer, hvor Augitporphyren raader, og som allerede i Frastand ved deres blaasorte Farve adskille sig fra de lyse Feldspaturer, synes i botanisk Henseende at være de interessanteste. Disse Urers Vegetation viser tilfulde, hvilken vigtig Rolle Bergarternes physiske Egenskaber spille. Her, hvor Naturen ved Nedstyrtningen har sørget for at knuse de haarde Klipper til fint Grus, frembringer Porphyren en Vegetation, som har stor Lighed med den Vegetation, som man ellers pleier at træffe paa de opsmuldrede Kalkstene og Lerskifere, hvor de physiske Forhold ere omtrent de samme.

Alt dette viser tilstrækkelig, at Planterne ikke alene ere afhængige af Luftens, men ogsaa af Jordbundens Temperatur og at en tør og varm Jord, saadan som man især finder den paa vore Lerskifer- og Kalkberge, for en Del kan erstatte Varmen i Luften.

---

*) Jeg kan ikke noksom anbefale saadanne Urer til Botanikernes Undersøgelse. Ogsaa i Sogn har jeg fundet deres Flora over al Forventning interessant.

Christianiafloraens Phanerogamer og Bregner.

Tegn og Forkortelser anvendte i Floraen.

* foran Artsnavnet betegner, at den ei er optagen i Bl. Enum.
Bl. N. Fl. = Blytt Norges Flora 1ste Del.
Bl. Enum. = Blytt Enumeratio plantarum vascularium, quæ circa Christianiam sponte nascuntur.
Fl. D. = Flora Danica.
Sv. Bot. = Svensk Botanik.
Engl. Bot. = English Botany.
Rchb. D. Fl. = Reichenbach Deutschlands Flora.
Rchb. Ic. = Reichenbach Iconographia botanica.
H. N. = Fries Herbarium normale.
Sturm D. Fl. = Sturm Deutschlands Flora.
Lindeb. H. Sc. = Lindeberg Hieracia Scandinavica exsiccata.
Anders. = N. Andersson Cyperaceæ et Gramineæ Scandinaviæ.
H. = Hefte.
f. = Figur.
p. = Pagina.
l. c. = loco citato.
m. = meget.
tem. = temmelig.
alm. = almindelig.
sj. = sjelden.
! betyder, at jeg selv har fundet Planten paa det angivne Voxested.
Naar Intet anføres angaaende Finderen, er Voxestedet angivet af Prof. Blytt.
NB. Kun enkelte af de mere afvigende Varieteter ere anførte.

Equisetaceæ DC.

1. *Equisetum arvense* L. Fl. D. 2001. Fugtig Lerbund alm.
2. *E. pratense* Ehrh. Fl. D. 1770. Skovenge, Skove alm.
3. *E. silvaticum* L. Fl. D. 1182. Enge, Skove alm.
4. *E. palustre* L. Fl. D. 1183. Fugtige Steder alm.
*5. *E. fluviatile* L. Fl. D. 1184. Vand tem. alm.
β *limosum* (L.). H. N. 11, 98. Sumpige Steder alm.
6. *E. hiemale* L. Fl. D. 1409. Skove tem. sj.: Grefsenaasen,

Baankjern, Stabæk; Lysager, Sandvigselven (N. Wulfsberg); under Bergsfjeld! Padderud! Tømter (Moe).

Polypodiaceæ R. Br.

7. *Polypodium vulgare* L. Fl. D. 1060. Bergsprækker alm.
8. *P. Phegopteris* L. Fl. D. 1241. Skove alm.
* 9. *P. rhæticum* L. Fl. D. 2607. Nordmarken og Krogskoven (omtr. 1000′—1500′): Kikud (Cand. med. Lindboe)! Skovene ved Sandungen! Kirkeberget! Opkuven! mellem Lyse og Heggelivandene! Slorene mellem Tverelven og Langevand!
10. *P. Dryopteris* L. Fl. D. 1943. Skove alm.
β *Robertianum* Hoffm. Fl. D. Suppl. 41. P. calcareum Sm. Bl. Enum. Skove tem. alm.
11. *Woodsia ilvensis* R. Br. Fl. D. 2186. Bergsprækker alm.
12. *W. hyperborea* R. Br. H. N. 12, 97. Bergsprækker tem. alm.
13. *Aspidium Lonchitis* Sw. Fl. D. 497. Skove, Urer tem. sj.: Kolsaas, Sandvigen; Bergsfjeld (Wulfsberg), Skouumaas! Padderudelven (paa Kalk)! Ullern (R. Collett); Nordmarken: Mellemkollen! Slagteren! Svartorsæteren, Askengen! Sandungen (R. Collett), Kirkeberget! Smeddalen under Opkuven!
*14. *A. aculeatum* L. α *vulgare* Gr. o. Godr. M. sj.: Urerne under Bergsfjeld!
β *angulare* Gr. o. Godr. Fl. D. 2559. A. aculeatum Roth. Bl. Enum. Ulændte Skove tem. sj.: Mærradalen, Ullernaasen; Sandvigselven omtr. ½ Fjerding fra Sandvigen! Kolsaasen; Stokkerelven! Skouumaas ovenfor Solstad og Semsvandet! Foden af Bergsfjeld! Vardekollen (Wulfsberg).
15. *Polystichum Thelypteris* Roth. Fl. D. 760 (mindre god). Sumpige Steder tem. sj.: Østensø, Nøkkelvand, Lysagerkjern, Vold, Dæhlivand, Næsøen; Brøndøen! Semsvand! Padderud! Gjellebæk.
16. *P. Filix mas* Roth. Fl. D. 2740. Skove alm.
17. *P. cristatum* Roth. Fl. D. 1591. Sumpige Skove sj.: Lysagerkjern, Dæhlivand, Kjensrudkjern ved Stabæk, Vold, Næsøen, Foden af Grefsenaasen, Østensø.
18. *P. spinulosum* DC. Fl. D. 707. Skove alm.

19. *P. spinulosum* * *dilatatum* Hartm. Fl. D. 759. Skove alm.
20. *Cystopteris fragilis* Bernh. Fl. D. 401. Bergsprækker alm.
21. *Asplenium Filix femina* Bernh. Fl. D. 2436. Skove alm.
22. *A. Trichomanes* L. Fl. D. 119. Bergsprækker alm.
23. *A. viride* Huds. Fl. D. 1289. Bergsprækker tem. sj.: Gjellebæk, Asker ved Holmen! mellem Esvig og Mærranes! Dalen! Ravnsborg, Sandvigen, Næsøen; Mærradalen; Ulvøen (Moe); Bogstadaasen, Aasene i Maridalen.
24. *A. septentrionale* Sw. Fl. D. 60. Bergsprækker alm.
25. *A. Breynii* Retz. H. N. 9, 99. A. alternifolium Wulfen. Bl. Enum. Bergsprækker sj.: Helvig paa Næsodden, Bækkelaget.
26. *A. ruta muraria* L. Fl. D. 190. Bergsprækker tem. alm.
27. *Pteris aquilina* L. Fl. D. 2303. Skove, Braater alm.
*28. *Blechnum Spicant* Roth. Fl. D. 99. Skove m. sj.: Bogstadaasen; mellem Vagersæteren og Heggelioset!
29. *Struthiopteris germanica* Willd. Fl. D. 169. Skovdale alm.

Ophioglosseæ R. Br.

30. *Botrychium Lunaria* Sw. Fl. D. 18 (venstre Fig.) Skovenge ei alm.
*31. *B. boreale* Milde. Fl. D. 18 (høire Fig.) Skovenge sj.: Linderudholtet (Moe); Nordmarken (Normann).
*32. *B. rutaceum* Sw. Fl. D. 18 (midterste Fig.). Torvbund m. sj.: Abildsømyren (Moe).
33. *Ophioglossum vulgatum* L. Fl. D. 147. Fugtige Strandenge sj.: Ostø, Snarø, Fornebo; Brøndø! Ladegaardsø (Moe).

Isoëteæ Rich.

34. *Isoëtes lacustris* (L.) Dur. Fl. D. 2742. Oversvømmede Vandbredder sj.: Hakkloen og Fyldingen!
*35. *I. echinospora* Dur. Fl. D. 2743. Oversvømmede Vandbredder tem. sj.: Øiungen (mellem Liggern og Skar), Bogstadvand, Maridalsvand (Bl.)!

Anm. Isoëtes voxer fremdeles i Nøkkelvand, Lutvand, Løvkjern; Vesleflaaten og Storflaaten!! Jeg besidder ei Exemplarer fra disse Localiteter og tør ei angive Arten.

Lycopodiaceæ DC.

36. *Lycopodium Selago* L. Fl. D. 104. Skove alm.
37. *L. inundatum* L. Fl. D. 336. Oversvømmede Myrer tem. sj.: Skoklefaldvand; Nordmarken: Aborkjern ovenfor Ulevoldsæteren! Finkjern ved Tømter (Moe), Liggerkalven! Bonna! Helgeren!
38. *L. annotinum* L. Fl. D. 127. Skove alm.
39. *L. complanatum* L. Fl. D. 78. Skove tem. sj.: Egeberg mellem Jomfrubraaten og Bækkelaget, Ryenbergene nær Abildsø, Ris, Raadalen, Sognsvand; Lutvand (Moe); Maridalen; mellem Helgeren og Faarkjern (Moe); Burudvand (Wulfsberg).
40. *L. clavatum* L. Fl. D. 126. Skove alm.
41. *Selaginella spinulosa* Al. Br. Lycopodium selaginoides L. Bl. Enum. Fl. D. 70. Myrer, fugtige Skovenge sj.: mellem Grorud og Nittedalen; Nordmarken flere steds, saasom ved Liggern, Svartorsæteren! Blankvand! Myraas! Finkjern o. s. v.

Gramineæ Juss.

42. *Alopecurus pratensis* L. Fl. D. 1985. Enge alm.
43. *A. geniculatus* L. Fl. D. 861. Fugtige Steder alm.
44. *A. fulvus* Sm. Fl. D. 1804. Fugtige Steder alm.
*45. *A. agrestis* L. Fl. D. 697. Nedlagte Agre, dyrkede Enge sj.: Universitetet! Ruseløkken; Ullevold og Oslo (Moe).
46. *Phleum pratense* L. Fl. D. 1984. Enge alm.
47. *P. alpinum* L. Anders. f. 131. Subalpine Skovenge sj.: Asker, Krogskoven; Nordmarken alm. saasom ved Kamphaug, Goslungen, Mellemkollen; Blankvandsbraaten! Helgershøiden! Hakkloen! Sandungen! Lille Sandungen! Katnosen! Aagaardsli! Langelivand! mellem Lyse og Heggelivand!
48. *P. phalaroides* Koel. Fl. D. 531. P. Boehmeri Wib. Bl. Enum. Tørre Bakker og Berge paa Kalken og Lerskiferne alm.
49. *Phalaris arundinacea* L. Fl. D. 259. Fugtige Steder, Vandbredder alm.
50. *Holcus lanatus* L. Fl. D. 1181. Enge sj.: Hovedøen, Sørlies Løkke ovenfor Tøien; Bøgeløkken! Bækkelaget ved Alfheim!

51. *Hierochloa borealis* R. S. Fl. D. 963. H. odorata Vahl. Bl. Enum. Fugtige Steder, Strandkanter tem. alm.
52. *Anthoxanthum odoratum* L. Fl. D. 666. Enge alm.
53. *Milium effusum* L. Fl. D. 1143. Skove alm.
54. *Setaria viridis* P. B. Fl. D. 852. Tørre Bakker, dyrkede Steder tem. sj.: Vækkerø, Frogner, Malmøsund, Liabrochausseen, Tøien ved de øvre Portstuer; Snarøen! Gaasøen! Hesthagen ved Siverstad i Asker!
55. *Catabrosa aquatica* P. B. Fl. D. 381. Vaade Steder ei sj.
*56. *Blyttia suareolens* Fr. Fl. D. Suppl. 1. Mørke, skyggefulde og ulændte Steder i Skovene sj.: Kirkeberget ved Sandungen i en ulændt Skovli østenfor Katnoskjern! Skoven paa Sydsiden af Sandungen lidt ovenfor Dammen (R. Collett), under Aasen ligeoverfor Hakklosagen paa Sydsiden af Sandungselven (Moe).
57. *Agrostis Spica venti* L. Fl. D. 853. Agre, Veikanter sj.: Vækkerø, Universitetet! Kampen, Bryggerne o. s. v.
58. *A. vulgaris* With. Fl. D. 163. Enge alm. Flere Former.
59. *A. alba* L. Fl. D. 1623. A. stolonifera (L.). Bl. Enum. Lidt fugtige Enge, Strandkanter o. s. v. under flere Former alm.
60. *A. canina* L. Fl. D. 1443. Enge, fugtige Steder under flere Former alm.
61. *Calamagrostis arundinacea* Roth. C. silvatica P. B. Bl. Enum. Fl. D. 1683. Tørre skovagtige Steder alm.
62. *C. acutiflora* Fr. Anders. f. 105. Tørre Krat sj.: mellem Kongshavn og Bækkelaget, Skjærholmen, Langøen, Sandvigen.
63. *C. Epigeios* Roth. Fl. D. 2165. Tørre Steder alm.
64. *C. stricta* Hartm. Fl. D. 1803. Fugtige Steder tem. sj.: Sten, Hovind, Arveset, Østensø, Nøkkelvand, Ryenbergene.
*65. *C. Hartmanniana* Fr. Anders. f. 101. Grusede, fugtige Steder sj.: Kjenskjern, Tutremyren, Goslungen, Liggern.
β *laxior* Bl. Skaadalen.
*66. *C. gracilescens* Bl. H. N. 10, 93. Sumpige Enge m. sj.: Ellingsrud.
*67. *C. Pseudophragmites* (Link) Rchb. H. N. 10, 91. Under flere Former paa Skovenge, Myrer, ved Bække o. s. v. alm.

*68. *C. Phragmitoides* Hartm.? — *latifolia* Bl. N. Fl. p. 91. Sj.: Kamphaug paa Braater, Skaadalen.

*69. *C. rubicunda* Bl. l. c. Fugtige Steder sj.: Abildsømyren, ved en Bæk nær Voxen, Tømter.

*70. *C. nutans* (Saut.) Rchb. Bl. l. c. p. 92. Østensø (Moe).

*71. *C. elata* Bl. H. N. 14, 91. Sumpige Krat: Ellingsrud.
β *pallidiflora* Bl. Frognerelven.

*72. *C. pulchella* (Saut.). Rchb. Ic. f. 1445. Sj.: Kamphaug paa en Braate, Gjerdsrud paa en Myr.

73. *C. lanceolata* Roth. Anders. f. 96. Fugtige Steder alm.

74. *Phragmites communis* Trin. Fl. D. 2464. Vand, Strandkanter alm.

75. *Aira cæspitosa* L. Fl. D. 240. Enge, Skove alm.

76. *A. flexuosa* L. Anders. f. 71. Tørre Enge, Bakker alm.

*77. *Trisetum flavescens* P. B. Fl. D. 1507. Grünings Have paa Ballast; tørre Bakker ved Hovind (Moe). Muligvis forvildet.

78. *Avena fatua* L. Fl. D. 1629. Agre tem. alm.

79. *A. elatior* L. Fl. D. 165. Arrhenatherum avenaceum (PB.). Bl. Enum. Sj.: Enge ved Ladegaarden; Bogstad (formodentlig indført ved Græsfrø); Thorshaugbækken (Moe); Mellemtøien! Strandbredder nær Ildjernet; Nakkebærholmen ved Brøndøen! Thorbjørnsøen og en Holme mellem denne og Fureøen ved Brøndøen!

80. *A. pubescens* L. Fl. D. 1203. Tørre Enge, Krat alm.

81. *A. pratensis* L. Fl. D. 1083. Tørre Enge, Bakker tem. alm.

82. *Triodia decumbens* P. B. Fl. D. 162. Torvagtige Steder ei alm.: Strandklipperne fra Bækkelaget til Lian, mellem Kongshavn og Bækkelaget, Næsodtangen, Ulvøen, Ormøen, Hovind, Skar og andensteds i Maridalen, Dragonskoven; Hareholmen og Leangen i Asker!

83. *Poa annua* L. Fl. D. 1686. Dyrkede og beboede Steder alm.

84. *P. alpina* L. Anders. f. 49. Under flere Former (cfr. Bl. l. c. p. 115) alm. paa tørre Steder.

85. *P. trivialis* L. Fl. D. 1685. Især paa fugtige Steder alm.

86. *P. nemoralis* Wahlenb. Rchb. Ic. f. 1640. Under flere Former (cfr. Bl. l. c. p. 118) alm. i Lunde, Skove og Krat.

* 87. *P. cæsia* Sm. Engl. Bot. 1719. Tørre Steder m. sj.: Maridalen (Moe).

88. *P. serotina* Ehrh. Fl. D. 2166. P. angustifolia Rchb. Bl. Enum. Fugtige Steder tem. alm.

89. *P. compressa* L. Fl. D. 742. Tørre Steder alm. især paa Lerskiferne og Kalken.

*90. *P. Langeana* Rchb. Ic. Tab. 85 f. 1637. Tørre, skyggefulde Steder sj.: Foden af Grefsenaasen, Ris, Sandvigen.

91. *P. pratensis* L. Fl. D. 1444. Enge alm. Flere Former (cfr. Bl. l. c. p. 129—130).

92. *P. hybrida* Gaud. Fl. D. 1924. Paa fugtige Steder i Skové og Krat, ved Bække tem. sj.: Skaadalen, Mærradalen, Thorshaug, Hovind, Lian, Kløften, Bogstad, Gjellebæk, Sandvigen; Stokkerelven! Holtebraaten og Løknesbraaten i Asker! Skovene ved lille Sandungen! Movandene ved Veien mellem Maridalen og Hakedalen.

93. *Glyceria aquatica* Sm. Fl. D. 920. G. spectabilis M. K. Bl. Enum. Vaade Steder: Fæstningsgravene (nu udryddet).

94. *G. fluitans* Wahlenb. Fl. D. 2403. Sumpige Steder, Vand alm.

95. *G. plicata* Fr. Anders. f. 55. Sumpige Steder m. sj.: Myren ved Agerselven ovenfor øvre Fos (Moe).

96. *G. remota* Fr. Anders. f. 57. Movandenes nordlige Ende i Maridalen; ved en Bro over Elven mellem Bjerke og Vøien (Sommerfelt).

97. *G. maritima* Wahlb. Anders. f. 60. Strandkanter tem. alm.

98. *G. distans* Wahlenb. Fl. D. 2222. Fugtige Steder, Strandkanter tem. alm. Variabel (cfr. Bl. N. Fl. p. 136).

99. *Briza media* L. Fl. D. 258. Tørre Enge, Bakker alm.

100. *Melica nutans* L. Fl. D. 962. Tørre Bakker, Krat alm.

101. *Molinia cærulea* Mønch. Fl. D. 239. Fugtige, torvagtige Steder alm. Variabel (cfr. Bl. l. c. p. 140).

102. *Dactylis glomerata* L. Fl. D. 743. Tørre Enge alm.

103. *Cynosurus cristatus* L. Fl. D. 238. M. sj.: Næsodden paa udyrkede, torvagtige Steder mellem Christiania og Drøbak.

104. *Festuca ovina* L. Fl. D. 2462. Tørre Steder alm.

105. *F. duriuscula* (L.) Fr. Anders. f. 26. Tørre Steder alm.
*106. *F. dumetorum* (L.) Fr. H. N. 5, 97. H. o. h. paa Strandkanter. Varieteterne (cfr. Bl. N. Fl. p. 145) for en Del almindeligere end Hovedarten, mellem Løvskov og paa Strandkanter.
107. *F. rubra* L. Anders. f. 25. Tørre græsbundne Steder alm.
*108. *F. silvatica* Vill. Fl. D. 1145. Kratbevoxede Urer sj.: Smeddalen under Opkuven! Urerne under Bergsfjeld! ovenfor søndre Solstad under Skouumaasen!
109. *F. elatior* L. Anders. f. 24. Græsbundne Steder alm.
*110. *F. littorea* Wahlenb. Fl. D. 2463. Strandkanter sj.: Hovedø, Fornebo, Ormø, Malmø.
111. *F. gigantea* Vill. Fl. D. 1630. Skyggefulde Steder, Krat sj.: Asker h. o. h., saasom ved Stokkerelven! Mærradalen, Bækkelaget.
*112. *Bromus asper* L. Fl. D. 1382. Krat, Stenurer m. sj.: Bakke i Asker og flere steds i Urerne under Bergsfjeld!!
*113. *B. erectus* Huds. Fl. D. 1383. Krat m. sj.: nær Mellemtøien (Moe), sammen med Brachypodium silvaticum P. B.
114. *B. secalinus* L. Fl. D. 1446. Agre alm.
115. *B. mollis* L. Fl. D. 1324. Agre, beboede Steder alm.
116. *B. arvensis* L. Rchb. Ic. f. 1587. Sandige Steder m. sj.: nedenfor Kampen (Moe).
*117. *B. tectorum* L. Fl. D. 1806. M. sj.: Alfheim ved Bækkelaget, sandsynligvis indført ved Ballastjord.
118. *Brachypodium pinnatum* P. B. Fl. D. 2525. Tørre, kratbevoxede Steder ei alm. i Byens nærmeste Omegn.
*119. *B. silvaticum* R. S. Fl. D. 164. Tørre Krat m. sj.: nær Mellemtøien! Bakke i Asker!
*120. *Lolium perenne* L. Fl. D. 747. Hist og her paa Ballastjord; Bøgeløkken.
121. *L. linicola* Sond. L. arvense With. Bl. Enum. Fl. D. 1864. Agre tem. alm.
122. *L. temulentum* L. Fl. D. 160. Agre sj.
*123. *Triticum acutum* Mey. Fl. D. 1986. Strandkanter sj.: Munkedammen, Vækkerø.

*124. *T. glaucum* (Desf.) Fr. H. N. 6, 95 D. Strandkanter m. sj., sandsynligvis paa Ormøen.

125. *T. repens* L. Anders. f. 4. Alm. Ugræs. Ogsaa paa Strandkanter. Variabel (cfr. Bl. l. c. p. 162).

126. *T. caninum* Schreb. Fl. D. 1447. Krat alm.

127. *Elymus arenarius* L. Fl. D. 847. Strandkanter alm.

128. *Nardus stricta* L. Fl. D. 1022. Skovenge alm.

Cyperaceæ DC.

129. *Carex dioica* L. Fl. D. 369. Myrer alm.

130. *C. pulicaris* L. Fl. D. 166. Sumpige Steder sj.: Maridalen ved Foden af Grefsenaasen, Baahushøiden, Lutvand; Brændsrudkjern mellem Asker og Gjellebæk!

131. *C. pauciflora* Lightf. Fl. D. 1279. Myrer alm.

132. *C. chordorrhiza* Ehrh. Fl. D. 1408. Myrer tem. alm.

133. *C. disticha* Huds. C. intermedia Good. Bl. Enum. Fl. D. 1343. Sumpige Enge alm.

134. *C. microstachya* Ehrh. Fl. D. Suppl. 28. Sumpige Steder tem. sj.: Egeberg mellem Kongshavn og Bækkelaget sparsomt, Sten, Røtvedmarken, Aurkjern ved Ødegaarden, Stibæk ved Disen; Grefsenaasen! Bogstadaasen ovenfor Bogstad! Sognsvand, Nordmarken! Kamphaug, Kurud ved Gjersøen!

*135. *C. helvola* Bl. Fl. D. Suppl. 32. Myrer sj.: Næsodtangen; Grindstuen ved Sandbækken i Asker!

136. *C. muricata* L. Fl. D. 1526. Krat, Urer alm.

137. *C. virens* Lam. Fl. D. 2608. Skyggefulde Steder især i Løvskove tem. alm.

138. *C. teretiuscula* Good. Fl. D. 1886. Meget sumpige Steder ei alm.: Bækkelaget, Hovind, Vold, Jonsrud, Dæhlivand, Kjensrudkjern, Lysagerkjern, Næsøen o. m. a. St. i Asker.

139. *C. paradoxa* Willd. Fl. D. 1887. Sumpige Steder tem. alm.

140. *C. heleonastes* Ehrh. Fl. D. Suppl. 31. Meget sumpige Steder m. sj.: Abildsømyren.

141. *C. norvegica* Willd. Anders. Tab. 4 f. 29. Sumpige Strand-

kanter sj.: Pipervigsumpen (udryddet), Malmøen (sparsomt), Næsodtangen.

142. *C. leporina* L. Fl. D. 1115. Fugtige Steder alm.

143. *C. stellulata* Good. Fl. D. 284. Myrer alm.

144. *C. elongata* L. Fl. D. 1236. Sumpige Steder tem. alm.

*145. *C. vitilis* Fr. H. N. 7, 85. Skyggefulde, noget fugtige Steder i Skovene tem. sj.: Gaasøen, Fagervand paa Baahushøiden, Rypekjern, Bogstadaasen, Mellemkollen.

146. *C. Personii* Sieb. Anders. Tab. 4 f. 38. C. Gebhardi Rchb. Bl. Enum. Lidt fugtig torvagtig Bund i Maridalen og Nordmarken.

147. *C. canescens* L. Fl. D. 285. Fugtige Steder, Myrer alm.

148. *C. remota* L. (cum β *repens* Bl. l. c. p. 202). Fl. D. 370. Skyggefulde, fugtige Steder sj.: Næsøen, Dæhlivand, Bækkelaget, Borrebækken; under Bergsfjeld! Vættakollen (Wulfsberg).

*149. *C. macilenta* Fr. Anders. Tab. 4 f. 35. Skyggefulde, fugtige Steder tem. sj.: Rypekjern, Fagervand.

150. *C. tenella* Schk. Anders. Tab. 4 f. 33. Skyggefulde, sumpige Steder tem. sj.: Bogstadaas, Maridalen, Vold, Kjensrudkjern, Stabæk, Næsøen, Fornebo, Lysager; Lille Sandungen!

151. *C. loliacea* L. Fl. D. 1403. Sumpige, skyggefulde Steder tem. alm.

152. *C. Buxbaumii* Wahlenb. Fl. D. 1406. Fugtige og sumpige Steder tem. sj.: mellem Kongshavn og Bækkelaget, Hovedø, Nakholmen, Sogn, Hof, Grimelund, Sæterstranden udenfor Bækkelaget; Snarøen! Kalvøen; Bondivand! Padderudvand! Finkjern ved Tømter (Moe); Liggern!

153. *C. vulgaris* Fr. Fl. D. 1281. Under flere Former (cfr. Bl. N. Fl. p. 213) alm. paa sumpige og fugtige Steder.

*154. *C. juncella* Fr. Bl. l. c. p. 213. Sumpige Steder alm.

*155. *C. turfosa* Fr. Anders. f. 58. Sumpige torvagtige Steder sj.: Lysagerkjern, Aaklevand.

156. *C. cæspitosa* L. Fl. D. 2547. Fugtige Enge, Myrer alm.

157. *C. salina* Wahlenb. Anders. f. 50 b. Fugtige Strandbredder tem. alm.

* β *filipendula* (Dr.) Fl. D. 2371—2372.

* γ *hæmatolepis* (Dr.) Fl. D. 2370.

* δ *elata* Bl. Anders. f. 51.

* ε *pallida* Bl.

158. *C. salina* * *fuliginea* Bl. l. c. p. 219. Blegøkalven.

159. *C. aquatilis* Wahlenb. Fl. D. Suppl. 33. Bredderne af Elve og Vande sj.: Stubberudmyren, Elna, Arvesæt, Ellingsrud, Liabro, Gjerdsrudkjern.

160. *C. acuta* L. Fl. D. 2247. Sumpige Steder alm. Varierer.

*161. *C. prolixa* Fr. Anders. f. 57. Sumpige Steder sj.: Ellingsrud, Bækkelaget.

162. *C. maritima* Müll. Fl. D. 703. Fugtige Strandkanter tem. alm.

163. *C. ericetorum* Poll. Fl. D. 1765. Tørre Bakker alm.

164. *C. præcox* Jacq. Fl. D. 1527. Tørre Bakker, Enge alm.

165. *C. pilulifera* L. Fl. D. 1048. Lidt fugtig Torvbund alm.

166. *C. globularis* L. Fl. D. 1404. Skovmyrer m. sj.: mellem Skaaregaarden og Kjenskjern paa Lørenskoven; mellem Ulsrud og Nøkkelvand (Moe) og muligvis mellem Grorud og Nitedalen.

167. *C. flava* L. Fl. D. 1047. C. flava, C. lepidocarpa et ? C. demissa Bl. Enum. Sumpige og fugtige Steder alm.

168. *C. Oederi* Ehrh. Anders. f. 92. Sumpige Steder alm.

169. *C. Hornschuchiana* Hoppe. Fl. D. 2249. C. fulva Bl. Enum. Fugtige Enge tem. sj.: Borrebækken, Foden af Grefsenaasen, Løken Plads under Ris; Bærum (Normann).

170. *C. vaginata* Tausch. Fl. D. Suppl. 27. Fugtige og sumpige Steder alm.

171. *C. panicea* L. Fl. D. 261. Fugtige og sumpige Steder alm.

*172. *C. Langii* Steud. Bl. N. Fl. p. 235. Myrer m. sj.: Langmosen ved Abildsø.

173. *C. livida* Willd. Fl. D. Suppl. 34. Meget sumpige Steder sj.: Langmosen ved Abildsø, Skoklefald, mellem Nøkkelvand og Ourkjern.

174. *C. pallescens* L. Fl. D. 1050. Skovenge, Krat alm.

175. *C. limosa* L. Fl. D. 646. Meget sumpige Steder tem. alm.

176. *C. irrigua* (Sm.) Hoppe. Anders. f. 72. Myrer alm.
177. *C. silvatica* Huds. Anders. f. 100. Skyggefulde, fugtige Steder i Lunde og Krat sj. og kun i Asker: Gjellumvand, Bjerke, Sandvigen, Konglungen; mellem Mærranæs og Løknesbraaten flere steds! under Bergsfjeld! Næsøen!
178. *C. capillaris* L. Fl. D. 2374. Fugtig Græsbund tem. alm.
179. *C. ornithopoda* Willd. Fl. D. 1405. Sumpig, torvagtig Bund sj.: Arvesæt, Borrebækken.
180. *C. digitata* L. Fl. D. 1466. Tørre Steder i Krat og Skove alm.
181. *C. pediformis* C. A. Mey. Fl. D. Suppl. 35. Tørre Steder i Skovene tem. sj.: Østensø, Dragonskoven, Frøen, Ladegaardsøen, Mærradalen, Stenerud, Fornebo, Borgen; Thorshaugbækken, Tømter og Hakklosagen (Moe); Sorgenfri, Sarabraaten.
182. *C. filiformis* L. Fl. D. 1344. Sumpige Steder alm.
183. *C. hirta* L. Fl. D. 425. Sand og Lerbund ei alm.
184. *C. glauca* Scop. Fl. D. 1051. Fugtige Steder tem. alm.
185. *C. paludosa* Good. Fl. D. 1767. Meget sumpige Steder sj.: Østensø, Lysagerkjern; Brændsrudkjern mellem Asker og Gjellebæk!
β *spadicea* (Roth.). Rchb. D. Fl. f. 651. C. stricta Bl. N. Fl. (p. p.) Med smalere, undertiden ved Grunden sammensatte Ax, Hunblomsternes Dækskjæl længere tilspidsede: Østensø, Dæhlivand, ved en Bæk nedenfor Asker Kirke, Movandene.
186. *C. riparia* Curt. Fl. D. 1118. Sumpige Steder sj.: Østensø, Vold, Kjensrudkjern nedenfor Stabæk.
187. *C. vesicaria* L. Anders. f. 107. Sumpige Steder alm.
β *latifolia* Bl. Skriverstabæk.
*188. *C. Friesii* Bl. Fr. H. N. 15, 84. Sumpige Steder ved Bogstadvandet.
189. *C. ampullacea* Good. Fl. D. 2248. Sumpige Steder alm.
190. *C. lævirostris* Fr. Fl. D. Suppl. 36. C. bullata var. lævirostris Bl. Enum. Sumpige Steder sj.: Mærradalen ved Bækken, i en Myr mellem Vold og Kjensrudkjern, Stabæk og h. o. h. i Asker.
191. *C. Pseudocyperus* L. Fl. D. 1117. Sumpige Steder tem. sj.:

Liabro, Bækkelaget, Lysagerkjern, Kjensrudkjern nedenfor Stabæk, Sandvigen; Næsøkjern! Snarøen!

192. *Rhynchospora alba* Vahl. Fl. D. 320. Meget sumpige Steder ei alm.: Maridalen; Nordmarken! Sognsvand, Nøkkelvand, Lutvand, mellem Groruđ og Nittedal, Østensø, Gjerdsrudkjern.

*193. *R. fusca* R. S. Fl. D. 1562. Sumpige Steder m. sj.: Sølvaaborren og Goslungen i Nordmarken; nær Sognsvand (R. Collett).

*194. *Blysmus compressus* Pauz. Fl. D. 1622. Sumpige Steder m. sj.: Næsøkjern (Normann).

195. *B. rufus* Link. Fl. D. 1504. Sumpige Steder, især Strandkanter tem. alm.

196. *Scirpus pauciflorus* Lightf. Fl. D. 1862 (til Høire). Fugtige Steder alm.

197. *S. cæspitosus* L. Fl. D. 1861. Myrer alm.

198. *S lacustris* L. Fl. D. 1142. Sumpige Steder alm.

199. *S. Tabernæmontani* Gmel. Fl. D. 454. S. glaucus Sm. Bl. Enum. Sumpige Steder m. sj.: Lysagerkjern.

200. *S. maritimus* L. Fl. D. 937. Sumpige Strandkanter alm.
β *monostachys* Lange.

201. *S. silvaticus* L. Fl. D. 307. Fugtige Steder alm.

202. *Heleocharis palustris* R. Br. Fl. D. 273. Sumpige Steder alm.

203. *H. uniglumis* Koch. Anders. Tab 2 f. 23. Sumpige Steder, især Strandkanter alm.

204. *H. acicularis* R. Br. Fl. D. 287. Sumpige, oversvømmede Vandbredder ei sj.

205. *Eriophorum alpinum* L. Anders. Tab. 2 f. mellem 32 og 33 (uden No.). Myrer alm.

206. *E. vaginatum* L. Fl. D. 236. Myrer alm.

*207. *E. capitatum* Host. Fl. D. 1502. Myrer m. sj.: Mellemkollen (Normann).

208. *E. angustifolium* Roth. Fl. D. 1442. Myrer alm.

209. *E. latifolium* Hoppe. Fl. D. 1381. Myrer tem. alm.

210. *E. gracile* Koch. Fl. D. 1441. Myrer tem. sj.: Abildsø, Østensø, Lutvand, Rypekjern, Sølvaaborren, Goslungen, Rot-

ungen, Ellingsrud, Gjerdsrudkjern, Myrerne mellem Gjerdsrud og Stensrud.

Alismaceæ R. Br.

211. *Triglochin maritimum* L. Fl. D. 306. Fugtige Strandkanter alm.
212. *T. palustre* L. Fl. D. 490. Sumpige Steder alm.
213. *Scheuchzeria palustris* L. Fl. D. 76. Meget sumpige Steder tem. alm.
214. *Alisma Plantago* L. Fl. D. 561. Vaade Steder, Vand alm.

Juncaceæ Ag.

215. *Juncus conglomeratus* L. Fl. D. 1094. Sumpige Steder alm.
216. *J. effusus* L. Fl. D. 1096. Sumpige Steder alm.
217. *J. filiformis* L. Fl. D. 1207. Sumpige Steder alm.
*218. *J. stygius* L. Rchb. D. Fl. f. 867. Sumpige Steder tem. sj.: Nøkkelvand, Sognsvand og flere steds i Nordmarken f. Ex. Svartkulpved Blankvandsbraaten; Sandungen (Normann), Goslungen; Aagaardsli (R. Collett), Hauken (Wulfsberg), Aborkjern ovenfor Ullevoldsæteren! Storløken ved Katnosen!
219. *J. articulatus* L. Fl. D. 1097. Vaade Steder alm.
220. *J. silvaticus* Reich. Fl. D. 2112. Sumpige Steder alm.
*221. *J. alpinus* Vill. Fl. D. 2171. Fugtige Steder neppe alm.: Nordmarken!
222. *J. supinus* Mønch. Fl. D. 1099. Torvagtig fugtig Bund, Myrer, Vand alm.
223. *J. bulbosus* L. Fl. D. 431. Fugtige Steder alm.
β *littoralis* Wahlenb. Fl. D. 2411. Fugtige Strandkanter alm.
224. *J. buffonius* L. Fl. D. 1098. Fugtige Steder alm.
225. *Luzula pilosa* Willd. Fl. D. 2533. Tørre, skyggefulde Steder alm.
226. *L. campestris* DC. H. N. 12, 73. L. campestris et L. multiflora Bl. Enum. Under flere Former (cfr. Bl. N. Fl. p. 296—297) alm. paa lidt fugtige Skovenge.
*227. *Narthecium ossifragum* Huds. Fl. D. 42. Sumpige Steder m. sj.: Horndalskulpen paa Baahushøiden i Maridalen; Voxen (S. Lund).

Liliaceæ Juss. (p. p.)

228. *Fritillaria Meleagris* L. Fl. D. 972. Lidt fugtige Enge m. sj. og udentvivl udryddet: Niemans Løkke i Pilestrædet, Sverdrupløkken, Grünings Have, Bakkerne ovenfor Universitetet.

*229. *Anthericum ramosum* L. Fl. D. 1157. Mellem Krat m. sj. og udentvivl forsvundet: Egeberg mellem Kongshavn og Bækkelaget.

230. *Gagea lutea* Schult. Fl. D. 378. Skyggefulde Steder alm.

231. *Allium arenarium* L. Fl. D. 2227. Tørre Bakker tem. alm.

232. *A. oleraceum* L. Fl. D. 1456. Tørre Bakker, Krat alm.

*233. *A. carinatum* L. Fl. D. 2109. Tørre Bakker m. sj.: Bergene ovenfor Frydenlunds Bryggeri!

Smilaceæ R. Br.

234. *Paris quadrifolia* L. Fl. D. 139. Skyggefulde Steder i Lunde og Skove alm.

235. *Convallaria verticillata* L. Fl. D. 86. Skyggefulde Steder i Skovdalene og Skovlierne tem. alm.

236. *C. Polygonatum* L. Fl. D. 377. Tørre Bakker, Krat alm.

237. *C. multiflora* L. Fl. D. 152. Skyggefulde Steder i Krat, ved Bække tem. sj.: Mellemkollen, Bækkelaget, Mærradalen, Frognerelven, Kjørbo; Løknesbraaten og Burudvand (Wulfsberg), Næsøen! Stokkerelven mellem Solstad og Grosæt! Krattene ved Semsvand! Urerne under Bergsfjeld! Ris (R. Collett).

238. *C. majalis* L. Fl. D. 854. Krat, Skove alm.

*239. *Smilacina stellata* Desf. H. N. 15, 70. Skyggefulde Steder i Skovene m. sj.: Grefsenaasen (Moe) og if. ham ogsaa ved Ellingsrud, mellem Lian og Bækkelaget, ved Loenelven og Thorshaugbækken i Nærheden af Lilleaasen, overalt meget sparsomt og muligvis udkommet fra den botaniske Have.

240. *Majanthemum bifolium* DC. Fl. D. 291. Fugtige Steder i Krat og Skove alm.

241. *Asparagus officinalis* L. Fl. D. 805. Strandkanter, mellem Krat tem. sj.: Dragonskoven, Bækkelaget paa Stranden lige-

overfor Ulvøen; Snarøen (Th. Fries); Kalvøen! Ladegaardsøen paa Vestkysten!

Irideæ R. Br.

242. *Iris Pseudacorus* L. Fl. D. 494. Sumpige Steder ei alm.: Lian, Østensø, i Myren mellem Vold og Kjensrudkjern, Dæhlivand, østre Stabæk, Ullern, Ladegaardsøen; Sandvigen! Padderud! Gaasøen paa en tør Strand (et Exemplar)! Tyrigraven og Kurud ved Gjersøen!

Orchideæ R. Br.

243. *Microstylis monophyllos* Lindl. Fl. D. 1525. Sumpige Steder sj.: Gjellebæk ved Kjernet nedenfor Gaarden, Skriverstabæk, Kjensrudkjern, paa Myren mellem Stabæk og Vold, Lysagerkjern (Moe), Fornebokjern, Næsøen (Moe), Ravnsborg i et lidet Dalføre, som gaar over mod Thorstad!

244. *Malaxis paludosa* Sw. Fl. D. 1234. Meget sumpige Steder især paa Sphagnumtuer tem. sj.: Toppen af Vættakollen, Bogstadaasen, Grefsenaasen, Stubberudmyren, Braaten, Nøkkelvand, Sognsvand, Østensø, Horndalskulpen paa Baahushøiden, Myrerne mellem Li og Stensrud; Næsøen (Moe); Aborkjern ovenfor Ulevoldsæteren! Finkjern ved Tømter!

245. *Liparis Loeselii* Rchb. Fl. D. 877. Meget sumpige Steder m. sj.: Næsøkjern mellem Typha (Sommerfelt).

246. *Corallorhiza innata* R. Br. Fl. D. 2363. Fugtige Steder i Skovene ei alm.: Bogstadaasen, Grefsenaasen, Mærradalen, Lysagerkjern, Græssæter, Høvig, Gaasøen, Brøndøen, Baahushøiden, Fornebokjern; mellem Liggern og Tømter! Kamphaug!

247. *Orchis mascula* L. Fl. D. 457. Lidt fugtige Enge m. sj.: Husbergøen (sparsomt).

*248. *O. latifolia* L. Rchb. D. Fl. 13. Tab. 402. Sumpige Steder m. sj.: Rype ved Gjellebæk!

249. *O. incarnata* L. Rchb. l. c. Tab. 397. Fugtige Enge og Strandkanter tem. sj.: Bækkelaget, Smedstad, Sandvigen, Kjørbo, Høvig, Ris, Ladegaardsøen, Nakholmen; Fornebo paa Stranden henimod Snarøen! Brøndøen!

250. *O. angustifolia* Rchb. l. c. Tab. 394. Meget sumpige Steder sj.: Dæhlivand, Rypekjern, Foden af Grefsenaasen.

251. *O. maculata* L. Fl. D. 933. Fugtige Skovenge, Lunde alm. Varierer (cfr. Bl. l. c. p. 344).

252. *Gymnadenia conopsea* R. Br. Fl. D. 224. Fugtige Skovenge alm.

253. *Platanthera bifolia* Rchb. Fl. D. 235. Lidt fugtige Skovenge tem. alm.

254. *P. montana* Rchb. Fl. D. 2362. Lidt fugtige Skovenge og Krat alm.

255. *Peristylis viridis* Lindl. Fl. D. 77. Græsbundne, saavel fugtige som tørre Steder sj.: Gjellebæk, Konglungen; Askengen i Nordmarken (Moe).

256. *Herminium Monorchis* L. Fl. D. 102. Græsbundne, lidt fugtige Steder m. sj.: Ladegaardsøen nedenfor Dronningberget (nu udryddet), Brøndøens østlige Strand.

257. *Epipogon aphyllum* Gmel. Fl. D. 1399. Skyggefulde Steder i Skove m. sj.: Bogstadaasen (Chr. Smith). I senere Tider ei fundet.

258. *Neottia nidus avis* Rich. Fl. D. 181. Skyggefulde Steder i Skovene m. sj.: Malmøen (Moe)!

259. *Listera ovata* R. Br. Fl. D. 137. Lidt fugtige, skyggefulde Steder tem. sj.: Brændsrudkjern mellem Asker og Gjellebæk, Dæhlivand, Næsodtangen, Brøndøen, Kamphaug, Horndalsbraaten, Tømter, Blankvand, Slagteren!

260. *L. cordata* R. Br. Fl. D. 1278. Fugtige Steder i Barskovene, især i Nordmarken.

261. *Epipactis palustris* Cr. Fl. D. 267. Meget sumpige Steder sj.: Semsvand (Cand. Torgersen) nær Tveter! Næsøen (Schübeler), Gjellebæk; Rype nær Gjellebæk paa fugtige Enge nedenfor Gaarden i Mængde (stud. med. Klem)!

262. *E. Helleborine* Cr. Tørre Berge især paa Silurformationen. Formen med grønne Blomster (Rchb. D. Fl. 13 Tab. 488) er sj.: Ravnsborg; mellem Bakke og Bergsfjeld! Formen med purpurfarvede Blomster (Rchb. l. c. Tab. 485) er tem. alm. paa Lerskiferne og Kalken paa Øerne og Halvøerne

fra Ulvøen lige ud til Asker, ogsaa andensteds, saasom: Egeberg! Gaustad (R. Collett), Svartorsæteren (?).

263. *Goodyera repens* R. Br. Fl. D. 812. Skyggefulde Steder i Barskove ei alm.: Bogstadaasen, Malmøen, Ladegaardsøen, Lutvand, Nøkkelvand, Græssæter, Grefsenaasen, Maridalen mellem Stranden og Raadalen, Ullernaasen, Fornebokjern.

254. *Cypripedium Calceolus* L. Fl. D. 999. Skyggefulde Skove sj.: Malmøen, mellem Ris og Vættakollen, Næsøen (Schübeler), Sandvigen.

β *viridiflorum* Bl. Malmøen!

Potameæ Juss.

265. *Potamogeton natans* L. Fl. D. 1025. Stille Vand alm.

266. *P. rufescens* Schrad. Fl. D. 1635. Vand alm.

267. *P. gramineus* L. α *graminifolius* Fr. Fl. D. 222 (men med længere Blade). Vand sj.: Vagstenelven; Dausøen! Agerselven; Sognsvand (Schübeler).

β *stagnalis* Bl. Fl. D. 1263. Maridalsvand; Semsvand! En grovere Form i Movandene i Maridalen.

*268. *P. lanceolatus* Sm. Rchb. D. Fl. 7 Tab. 31. Vand m. sj.: Østensø.

*269. *P. prælongus* Wulf. Rchb. l. c. Tab. 33. Vand m. sj.: Semsvand (i Mængde)! Elven nedenfor Dikemark!

270. *P. lucens* L. Rchb. D. Fl. l. c. Tab. 36. Vand sj.: Padderudvand! Høgstadkjern! Brændsrudkjern mellem Asker og Gjellebæk! Elven nedenfor Dikemark!

β *acuminatus* Rchb. l. c. Tab. 40 f. 69. Paa dybere Vand med Hovedarten!

γ *Zizii* Rchb. l. c. Tab. 38. Mindre, de øvre Blade længere stilkede. Semsvand!

271. *P. perfoliatus* L. Fl. D. 196. Vand tem. alm.

*272. *P. compressus* L. Fl. D. 1865. M. sj. i Damme: Frognerhaugen (nu udryddet ved Dammens Udfyldning), ved en af Løkkerne nær Ullevold.

*273. *P. obtusifolius* M. K. Fl. D. 2107. Vand m. sj.: Bondivand! Padderudvand!

274. *P. pusillus* L. Fl. D. 1451. Stillestaaende Vand tem. alm.
275. *P. pectinatus* L. Fl. D. 1746. Stillestaaende Vand ei sj.
*276. *Zanichellia palustris* L. Rchb. D. Fl. 7 f. 20. Stillestaaende Vand sj.: if. Bl. N. Fl. ved Christiania og i Bærum.
277. *Z. pedicellata* Fr. Rchb. D. Fl. l. c. f. 21. Stillestaaende Brak- og Ferskvand sj.: Pipervigsumpen, Slotsdammene og flere Steder.

Zosteraceæ Juss.

278. *Zostera marina* L. Fl. D. 15. Saltvand alm.
β *angustifolia* Hornem. Fl. D. 1501. Ei alm.: nedenfor Fæstningen; Holmen i Asker!
279. *Ruppia rostellata* Koch. Rchb. D. Fl. 7 f. 25. Saltvand ei sj.
*280. *R. spiralis* L. Rchb. l. c. f. 26. Saltvand ei sj.

Lemnaceæ Duby.

281. *Lemna trisulca* L. Fl. D. 1586. Damme sj.: Fæstningsgravene (forhen), Munkedammen; Frydenberg (Moe).
282. *L. minor* L. Fl. D. 1587. Damme, Grøfter alm.
283. *L. gibba* L. Fl. D. 1588. Damme m. sj.: Fæstningsgravene (forhen); Abbediengen!
284. *L. polyrhiza* L. Fl. D. 1589. Damme tem. alm.

Aroideæ Juss.

285. *Calla palustris* L. Fl. D. 422. Sumpige Steder alm.
286. *Acorus Calamus* L. Fl. D. 1158. Damme tem. sj.: Smedstad, Incognito, Hovind, Linderud, Blegø; Dikemark i Asker!

Typhaceæ DC.

287. *Typha latifolia* L. Fl. D. 645. Meget sumpige Steder sj.: Egeberggaard (forhen), Kjensrudkjern ved Stabæk, Næsøkjern; Lysagerkjern!
288. *T. angustifolia* L. Fl. D. 815. Meget sumpige Steder sj.: Østensø, Skoklefaldvand, Tørtberg ved vestre Skøien.
289. *Sparganium ramosum* Huds. Fl. D. 1282. Sumpige Steder alm.
290. *S. simplex* Huds. Fl. D. 932. Sumpige Steder alm.

*291. *S. fluitans* Fr. H. N. 15, 80. Sumpige Steder ei alm.: Mærradalen! Bondivand! Gjersøen! og maaske ved Nøkkelvand.

292. *S. natans* L. H. N. 13, 76. Dybere Vand alm.

*293. *S. affine* Schnitzl. Rchb. D. Fl. 4 f. 925. Dybere Vand vistnok sj.: Nordmarken saasom ved Bonna!

294. *S. minimum* Fr. Fl. D. 260. Sumpige Steder ved Vand alm.

*295. *S. oligocarpon* Ångstr. H. N. 15, 81. Vandbredder sj.: Elven mellem Katnosen og Storløken! Langkjern mellem Tverelven og Vagersæteren!

Coniferæ Juss.

296. *Juniperus communis* L. Fl. D. 1119. Tørre Steder alm.

297. *Taxus baccata* L. Fl. D. 1240. Skove sj.: Næsodden h. o. h., Krogskoven omtr. 1000′, Maridalen mellem Baahushøiden og Skar, Barlindhøiden ved Hakkloen, Blankvandsbraaten, Mellemkollen; Bergsfjeld (Wulfsberg), mellem Bergsfjeld og Bakke!

298. *Pinus silvestris* L. Fl. D. 2790. Skove alm.

299. *P. Abies* L. Fl. D. 193. Skove alm.

Callitrichineæ Link.

300. *Callitriche verna* L. Fl. D. 129. Vand alm.

301. *C. autumnalis* L. Fl. D. 2120. Vand tem. alm.

Myriceæ Rich.

302. *Myrica Gale* L. Sv. Bot. 76. Skovmyrer alm.

Betulineæ Rich.

303. *Betula verrucosa* Ehrh. Rchb. D. Fl. f. 1288. Skove, Lunde alm.

304. *B. glutinosa* Wallr. Rchb. l. c. f. 1282. Skove, fugtige Steder alm.

*305. *B. intermedia* Thom. Rchb. l. c. f. 1283. Subalpinē Skovmyrer m. sj.: Hauken!

*306. *B. alpestris* Fr. Rchb. l. c. f. 1280. Subalpine Skovmyrer sj.: Sandungen (Normann), Hakkloen paa Myren vestfor Vandet ovenfor Dammen! Hakklokollen!

307. *B. nana* L. Rchb. l. c. f. 1278. Subalpine Skovmyrer sj. i Nordmarken og Krogskoven: Ringkollen! Gyrihaugen!

308. *Alnus glutinosa* Willd. Fl. D. 2301. Fugtige Steder alm.
309. *A. incana* Willd. Fl. D. 2302. Fugtige Steder alm.

Cupuliferæ Rich.

310. *Quercus pedunculata* Ehrh. Fl. D. 1180. Tørre Steder alm.
311. *Corylus Avellana* L. Fl. D. 1468. Tørre Steder alm.

Ulmaceæ Ag.

312. *Ulmus montana* Sm. Sv. Bot. 13. Tørre Steder alm.

Urticaceæ Juss.

313. *Urtica dioica* L. Fl. D. 746. Dyrkede og beboede Steder, Urer i Skovene alm.
314. *U. urens* L. Fl. D. 739. Dyrkede og beboede Steder alm. β *cuneifolia!* Bladene næsten glatte, aflangt elliptiske, mod Grunden kileformede. M. sj.: nær gamle Akers Kirke (Prof. Rasch).
315. *Humulus Lupulus* L. Fl. D. 1239. Urer og Krat alm.

Salicineæ Rich.

316. *Salix pentandra* L. Fl. D. 943. Lidt fugtige Steder alm.
317. *S. viridis* Fr. Fl. D. 2486. Synes at være vild ved Dæhlivand og maaske andensteds i Bærum.
318. *S. amygdalina* L. Anders. Salices Lapponiæ f. 2. Elvebredder sj.: Loenelven; Sandvigselven!
319. *S. caprea* L. Anders. l. c. f. 6. Tørre Steder alm.
320. *S. cinerea* L. Anders. l. c. f. 7. Fugtige Steder alm.
321. *S. aurita* L. Anders. l. c. f. 8. Fugtige Skovenge alm.
322. *S. depressa* L. H. N. 5, 63. Tørre sandige Steder, Skovenge sj.: Hovedøen (♂), Vagsten (♀ et ♂).
323. *S. phylicifolia* L. H. N. 3, 54. Fugtige Steder i de subalpine Egne, saasom paa Mellemkollen.
324. *S. nigricans* Sm. Fl. D. 1052. Fugtige Steder alm.
325. *S. repens* L. Fl. D. 2489. Sumpige og fugtige Steder tem. sj.: Malmøen, Frogner, Ryenbergene, Abildsømyren; Mellemtøien! Hauken (R. Collett), Semsvand!
326. *S. Lapponum* L. Anders. l. c. f. 4. Skovmyrer: Nordmarken (alm.)! Bogstadaasen, Abildsømyren, Gjerdsrudkjern; Asker!

327. *S. glauca* L. Anders. l. c. f. 21. Tem. alm. paa Myrerne i Nordmarken.

*328. *S. myrsinites* L. Fl. D. 1054. Fugtige Steder m. sj.: Dæhlivand.

329. *Populus tremula* L. Sv. Bot. 103. Skove og Enge alm.
β *villosa*. Egeberg i Skoven henimod Abildsømyren.

Salsolaceæ Moq.

330. *Salicornia herbacea* L. Fl. D. 303. Sumpige Strandkanter tem. alm.

331. *Salsola Kali* L. Fl. D. 818. Strandkanter mellem opskyllet Tang sj.: Ladegaardsøen paa Sydsiden, Formebo, Langaaren udenfor Brøndøen!

332. *Atriplex hastata* L. Fl. D. 1286. Under flere Former alm. paa Strandkanterne.

333. *A. patula* L. Fl. D. 1285. Dyrkede Steder, Strandkanter alm.

334. *A. littoralis* Fl. D. 1287. Strandkanter alm.

335. *Blitum virgatum* L. Sturm D. Fl. H. 74. Ugræs sj.: Frogner, Sandvigen, Taasen, Tøien; Kampen (Moe).

336. *B. rubrum* Rchb. Fl. D. 1149. Ugræs i Forstæderne: Tøiengaden, Leret, Grønland, Pipervigen.

337. *B. glaucum* Koch. Fl. D. 1151. Ugræs i Gaderne og ved beboede Steder alm.

338. *B. bonus Henricus* C. A. Mey. Fl. D. 579. Ved beboede Steder og Veie alm.

339. *Chenopodium hybridum* L. Fl. D. 2049. Ugræs tem. sj.: Frydenberg, Tøien (Moe), Lille Bækkelaget, Kontraskjæret, Pipervigen.

340. *C. urbicum* L. Fl. D. 1148. Dyrkede og beboede Steder ei alm.

341. *C. album* L. Fl. D. 1150. Alm. Ugræs.

342. *C. opulifolium* Schrad. H. N. 14, 62. Ugræs ei alm.

343. *C. polyspermum* L. Fl. D. 1153. Ugræs alm.

*344. *C. Vulvaria* L. Fl. D. 1152. Ugræs i Gaderne sj.: Toldbodgaden ved Britannia Hotel; ligeoverfor Krigsskolen! Jernbanetomterne (Moe).

345. *Schoberia maritima* C. A. Mey. Fl. D. 489. Fugtige Strandkanter tem. sj.: Bækkelaget, Pipervigen, Ildjernet, Skjærholmen, Fornebo; Snarøen! Huk!

Polygoneæ Juss.

346. *Polygonum viviparum* L. Fl. D. 13. Skovbakker, Enge alm.
347. *P. amphibium* L. Fl. D. 282. Fugtige Steder, Vand alm.
348. *P. lapathifolium* L. Rchb. Ic. 5. f. 688. Fugtige Steder, Agre alm.
349. *P. Persicaria* L. Fl. D. 702. Fugtige Steder, Agre alm.
*350. *P. minus* Huds. Fl. D. 2230. Fugtige Steder tem. sj.: Fornebo, Ladegaardsøen; Snarøen! Bondivand! Semsvand! Aaby ved Blakkestadelven!
351. *P. Hydropiper* L. Fl. D. 1576. Fugtige Steder alm.
352. *P. aviculare* L. Fl. D. 803. Alm. Ugræs i Gader, Haver o. s. v.
353. *P. Convolvulus* L. Fl. D. 744. Alm. Ugræs i Haver, Agre o. s. v.
354. *P. dumetorum* L. Fl. D. 756. Krat, Strandkanter tem. sj.: Østensø og mellem Østensø og Skøien (Moe), Næsodtangen, mellem Næsodtangen og Ildjernet, nedenfor Agershus, Bækkelaget, Abbediengen, Lysager, Ladegaardsøen ved Hængseng, Næsøen; Stranden indenfor Trosvig i Asker! Vetrebugten!
355. *Fagopyrum tataricum* (L.) Fl. D. 2649. Ugræs i Agre tem. alm. saavel i Byens nærmeste Omegn som i Asker og paa Næsodden.
356. *Rumex maritimus* L. Fl. D. 1208. Strandkanter tem. alm.
357. *R. crispus* L. Fl. D. 1334. Dyrkede Steder, Strandkanter alm.
358. *R. domesticus* Hartm. Fl. D. 2349. Dyrkede Steder, Grøfter alm.
359. *R. Hippolapathum* Fr. Sv. Bot. 209. Sumpige Steder alm.
360. *R. Acetosella* L. Fl. D. 1161. Nedlagte Agre, Skovenge alm.
361. *R. Acetosa* L. Sv. Bot. 190. Enge alm.

Thymeleæ Adans.

362. *Daphne Mezereum* L. Fl. D. 268. Skyggefulde Skovdale, Krat alm.

Plantagineæ Juss.

363. *Littorella lacustris* L. Fl. D. 170. Vandkanter, Vand sj.: Semsvand (blomstrende); en grovere, i Regelen steril Form, som voxer under Vand, ved Brækkesaugdammen (Normann), Sognsvand! Hakkloelven! Dausøen (Moe)!
364. *Plantago major* L. Fl. D. 461. Dyrkede Steder, Veie alm.
365. *P. media* L. Fl. D. 581. Enge, tørre Bakker alm.
366. *P. lanceolata* L. Fl. D. 437. Tørre Enge, Bakker alm.
367. *P. maritima* L. Fl. D. 691. Strandkanter alm.

Plumbagineæ Juss.

368. *Armeria vulgaris* Willd. Fl. D. 2585. Strandkanter tem. alm.
369. *A. maritima* Willd. Fl. D. 2584. Strandkanter alm.
370. *Statice rariflora* Dr. Fl. D. 2410. Strandkanter sj.: Hundesund ved Sandvigen (Moe), Bækkelaget ved Ormøsund, Ladegaardsøens sydlige Strand (forhen), Ildjernholmen; Brøndøen ved Langaarsundet (Provst Deinboll og G. Agersborg), Nakkebærholmen ved Brøndøen!

Valerianeæ DC.

371. *Valeriana officinalis* L. Fl. D. 570. Tørre Steder oftest paa Kalk, ei sj. især paa Øerne og i Asker.
*372. *V. sambucifolia* Mik. Engl. Bot. 698. Fugtige Steder ved Bække, i Skovlier alm.

Dipsaceæ DC.

373. *Knautia arvensis* Coult. Fl. D. 447. Tørre Bakker og Enge alm.
374. *Scabiosa succisa* L. Fl. D. 279. Lidt fugtige Enge alm.

Synantherеæ Rich.

*375. *Petasites officinalis* Mønch. Fl. D. 842. Lidt fugtige Steder ved Grøfter m. sj.: Etterstad (ifølge Moe).
376. *Tussilago Farfara* L. Fl. D. 595. Lidt fugtige, lerede Steder, ved Grøfter, i Agre etc. alm.
377. *Solidago Virgaurea* L. Fl. D. 663. Tørre Enge, Krat alm.

378. *Erigeron acris* L. Engl. Bot. 1158. Tørre Enge og Bakker alm.
379. *E. Mülleri* Lund. (E. acris δ Droebachensis Bl. Enum.) Fl. D. 874. Klipper ei alm., saasom ved Liabrochausseen! Ringerigschausseen! Bergsfjeld! Smeddalen under Opkuven!
380. *Tripolium vulgare* Nees. Fl. D. 615. Fugtige Strandkanter alm.
381. *Arnica montana* L. Fl. D. 63. Skovenge ei alm.: Nordmarken og Maridalen (alm. og i Mængde), Stubberud, Holmen, Voxen, Grefsen, Ryenbergene, Nøkkelvand, Ellingsrud, Kløften; Grønmo i Oppegaard! Næsodden, Padderud! Rype ved Gjellebæk!
382. *Senecio vulgaris* L. Fl. D. 513. Dyrkede Steder alm.
β *radiatus* Koch. S. denticulatus B. Enum. Fl. D. 791. Strandkanter ei alm.: Bækkelaget, Kongshavn, Oslo etc.
383. *S. silvaticus* L. Fl. D. 869. Skovenge, Braater tem. sj.: Lensmandsæter, Ladegaardsøen, Grefsenaasen, Bækkelaget, mellem Bækkelaget og Lian i Mængde paa Klipperne langs Chausseen, Liabro, Røtvedmarken.
384. *S. viscosus* L. Rchb. D. Fl. 960 f. 1. Indført i den senere Tid og nu alm. som Ugræs ved Veie og paa dyrkede Steder.
*385. *S. Jacobæa* L. Fl. D. 944. Tørre Steder, Enge og Bakker sj.: Ostøen; Brøndøen! Flere steds rimeligvis indført ved Frø f. Ex. ved Grefsen! Homannsby (R. Collett), Tømter (Moe); Bryggerne paa Ballast.
386. *Artemisia Absinthium* L. Fl. D. 1654. Tørre Bakker, Gaardspladse tem. alm.
387. *A. vulgaris* L. Fl. D. 1176. Dyrkede Steder, Veikanter alm.
388. *A. campestris* L. Fl. D. 1175. Tørre Berge og Bakker alm.
389. *Tanacetum vulgare* L. Fl. D. 871. Tørre Enge, beboede Steder tem. alm. baade i Byens nærmeste Omegn, paa Næsodden og i Asker.
390. *Leucanthemum vulgare* Lam. Fl. D. 994. Tørre Enge og Bakker alm.
391. *Chrysanthemum segetum* L. Fl. D. 995. Agre tem. sj.: Uranienborg, lille Bækkelaget, Høvig, Tøien, Dragonskoven, Tøiengaden, Nøisomhed nær Slottet, Pilestrædet (Cand. real. J.

Dietrichson), Ladegaardsøen (Cand. med. A. Lund), Hesthagen i Asker!

392. *Matricaria Chamomilla* L. Fl. D. 1764. Dyrkede og beboede Steder ei sj., saasom ved Lysager, Vækkerø, Arvesæt etc.

393. *M. inodora* L. Fl. D. 696. Dyrkede Steder, Enge alm.
β *maritima* (L.). Strandkanter alm.

394. *Anthemis arvensis* L. Fl. D. 1178. Dyrkede Steder, Agre alm.

395. *Cota tinctoria* Gay. Fl. D. 741. Tørre Bakker og Klipper tem. sj.: Munkedammen, Uranienborg, Faabro, Lysager, Frogner, Spigerverket, Natmandshaugen, Bolteløkken! Svartorsæteren (indført ved Græsfrø?), Sandvigen; Hægdehaugen! Snarøen! Ladegaardsøen! Loenelv (Moe).

396. *Achillea Ptarmica* L. Fl. D. 643. I Kanten af Agre, ved Grøfter etc. alm.

397. *A. Millefolium* L. Fl. D. 737. Tørre Enge, Bakker alm.

398. *Bidens tripartita* L. Fl. D. 2789. f. 1. Fugtige Steder ved Damme, Grøfter etc. alm.

399. *B. cernua* L. Fl. D. 2789 f. 2. Fugtige og sumpige Steder tem. sj.: Agershus, Munkedammen, Vækkerø, Frydenberg, Trosterud, Lysagerkjern, Frogner, Schafteløkken, Østensø; Snarøen!
β *radiata* Fl. D. 841. M. sj.: Trosterud (Moe).

*400. *Corvisartia Helenium* Mer. Fl. D. 728. M. sj.: Leangen i Asker paa tørre Kalkberge!

401. *Inula salicina* L. Fl. D. 786. Tørre Steder mellem Krat ei sj.: Malmø, Malmøkalven, Husbergø, Nakholmen, Hovedø, Bækkelaget, Vestre Skøien, Fornebo, Høvig, Østre Stabæk, Dragonskoven, Frøen, Ulvø, Abbediengen, Lysager, mellem Bergsløkken og Galgeberget; Asker flere steds f. Ex. ved Løknes!

402. *Gnaphalium silvaticum* L. Fl. D. 1229. Lidt fugtige Skovenge, Braater alm.

403. *G. Norvegicum* Gunn. Fl. D. 254. Lidt fugtige Steder i de subalpine Egne tem. sj.: Mellemkollen og Askengen (Moe)! Aagaardsli og Gyrihaugen (R. Collett).

*404. *G. supinum* L. Rchb. D. Fl. 952 f. 2. Grusede Steder m. sj.: Gyrihaugen!

405. *G. uliginosum* L. Fl. D. 859. Noget fugtige Steder ved Grøfter, i Kanten af Agre etc. alm.

406. *Antennaria dioica* Gærtn. Fl. D. 1228. Tørre Bakker, Braater og Berge alm.

407. *Filago montana* L. Rchb. D. Fl. 946 f. 2. Tørre Klipper, Braater ei sj.: Ostø, Brøndø, Snarø, Gaasø, Ulevold! Liabrochausseen ved Bækkelaget og mellem Bækkelaget og Liabro flere steds, Ormø, Sandvigen, Lysager, Stabæk, Ildjernet, Tistelholmen, Malmø, Malmøkalven.

408. *Onopordon Acanthium* L. Fl. D. 909. Beboede Steder m. sj.: Agershus under Voldene (nu sandsynligvis udryddet).

409. *Cirsium lanceolatum* Scop. Fl. D. 1173. Beboede Steder, Kanten af Agre, Veie etc. alm.

410. *C. palustre* Scop. Sv. Bot. 428. Fugtige Enge alm.

411. *C. heterophyllum* All. Fl. D. 109. Lidt fugtige Skovlier tem. alm., især i de subalpine Egne. I de laveste Egne paa Silurformationen er den sj.

*412. *C. acaule* All. Fl. D. 1114. Tørre Skovenge mellem Krat m. sj.: Ulvøen; maaske paa Egeberg (Klungeland).

413. *C. arvense* Scop. Fl. D. 644. Ugræs i Agre, Haver etc. alm. β *littorale!* Stærkt tornet, Bladene paa Underfladen sølvhvidt haarede. Stenede Strandkanter sj.: Birkøen!

414. *Carduus crispus* L. Fl. D. 621. Ugræs i Agre, ved beboede Steder alm.

415. *C. acanthoides* L. Fl. D. 1341. Tørre bergagtige Steder, Braater m. sj.: Næsøen; Ladegaardsøen (Moe).

416. *Centaurea Jacea* L. Fl. D. 519. Skovenge, tørre Bakker alm.

417. *C. Scabiosa* L. Fl. D. 1231. Skovenge, tørre Bakker, Krat alm.

418. *C. Cyanus* L. Fl. D. 993. Agre alm.

*419. *Saussurea alpina* DC. Fl. D. 37. Fugtige Krat m. sj.: Finkjern ved Tømter!

420. *Carlina vulgaris* L. Fl. D. 1174. Tørre Berge, mellem Krat ei sj.: Bækkelaget, Sandvigen, Fornebo, Høvig, Malmø, Ormø,

Ostø, Ulvø, Kjensrud, Hundesund, Risløken (Normann), Liggern; Leångbugten! Indenfor Vetrebugten!

421. *Lappa tomentosa* Lam. Fl. D. 642. Veikanter, beboede Steder etc. alm.

*422. *L. minor* DC. Fl. D. 2662. Veikanter, Grøfter, beboede Steder tem. alm.

423. *L. major* Gærtn. Fl. D. 2424. Grøfter, beboede Steder alm.

424. *Cichorium Intybus* L. Fl. D. 907. Dyrkede Enge, Strandkanter tem. sj.: Ulevold, Sorgenfri, Bækkelaget, Lysager; Mellemtøien! Nøisomhed nær Slottet!

425. *Lampsana communis* L. Fl. D. 500. Krat, Lunde, Agre alm.

426. *Hypochœris maculata* L. Fl. D. 149. Skovenge, Krat, tørre Bakker alm.

427. *Leontodon autumnalis* L. Fl. D. 1996. Enge alm.

428. *Tragopogon pratensis* L. Fl. D. 906. Enge alm.

*429. *T. minor* Fr. Rchb. D. Fl. 1390. f. 2. Enge tem. alm. i det Mindste i Byens nærmeste Omegn.

430. *Taraxacum officinale* Web. Fl. D. 574. Enge, beboede Steder alm.

431. *T. erythrospermum* Andrz. Fl. D. 2594. Tørre Berge tem. alm.

432. *Lactuca muralis* Fres. Fl. D. 509. Skyggefulde Steder i Lunde, Skove alm.

433. *Sonchus oleraceus* L. Fl. D. 682. Ugræs i Agre, Haver etc. alm.

434. *S. asper* Vill. Fl. D. 843. Ugræs i Agre, Haver etc. alm.

435. *S. arvensis* L. Fl. D. 2785. Ugræs i Agre, Strandkanter alm. β *lævipes* Fl. D. l. c. f. 3. Kurvdækket og Kurvstilkene aldeles glatte uden Spor af Kirtelhaar. Strandkanter m. sj.: Vetrebugten (med Hovedarten)!

436. *Mulgedium alpinum* Less. Fl. D. 182. Subalpine Skovlier, ved Bækkedrag ei sj. f. Ex.: Bjerke, flere steds ved Stokkerelven under Skouumaasen! Bergsfjeld! mellem Ristun og Sandungen i Asker (Normann), Ringerigschausseen, Skaadalen, Bogstadaasen; alm. i Krogskoven og Nordmarken.

437. *Crepis tectorum* L. Fl. D. 501. Enge, Agre alm.

438. *C. præmorsa* Tausch. Fl. D. 942. Lidt fugtige Skovenge ei sj., saasom: Sandvigen, Ostø, Montebello, Bergsløkken, Ris, Ulle-

vold, Endsø, Tøien, Bækkelaget, Ørager, Ullern, Nøkkelvand, Arvesæt, Kalvø, Tømter; Natmandshaugen! Kurud ved Gjersøen!

439. *Soyeria paludosa* Godr. Fl. D. 928. Sumpige Skovenge, mellem Krat ved Bække alm.

440. *Hieracium Pilosella* L. Fl. D. 1110. Tørre Bakker, Enge alm.

*441. *H. stoloniflorum* W. K. Rchb. D. Fl. 1471 (var.). M. sj.: Tøienhaven (som vild).

*442. *H. auriculæforme* Fr. Lindeb. H. Sc. 4. Tørre Bakker sj.: Disen, Grefsen, Allunverket.

443. *H. Auricula* L. Fl. D. 1111. Tørre Bakker, Enge alm.

444. *H. aurantiacum* L. Fl. D 1112. Skyggefulde Steder m. sj.: Parken ved Bogstad, maaske oprindelig forvildet.

*445. *H. Blyttianum* Fr. Lindeb. H. Sc. 14. M. sj.: nordenfor Pladsen Løkken i en Myr ved Sognsvandsbækken.

446. *H. dubium* L. Tørre Skalbergbakker alm.

*447. *H. subprœaltum* Lindeb. H. Sc. 20. Subalpine Skovenge tem. sj.: Tømter, Kamphaug o. fl. St. i Nordmarken.

*448. *H. glomeratum* Froel. Lindeb. H. Sc. 21. Enge sj., f. Ex. i Grefsenaasen (if. Lindeb.).

449. *H. cymosum* L. Lindeb. H. Sc. 23, 24 et *var. pubescens* Lindbl. (H. glomeratum Bl. Enum.) Lindeb. l. c. 22. Skovenge tem. alm.

*450. *H. bifidum* Kit. H. N. 13, 17 a et β *plumbeum* (Fr.). H. N. 12, 21. Tørre Kalkberge sj.: Ormøen, Hovedøen, Konglungen.

*451. *H. cæsium* Fr. H. N. 12, 19. Tørre Berge og Bakker alm.

452. *H. murorum* L. Tørre Bakker etc. alm.
β *silvaticum* Fr. H. N. 2, 7. Skove alm.

*453. *H. fasciculare* Fr. H. N. 12, 18. Tørre Berge tem. sj.: Briskeby, Tullinenberg, Abbediengen, Blegø; Ulsrud (R. Collett).

454. *H. vulgatum* Fr. H. N. 13, 22. Tørre Bakker, Skovenge alm.
β *irriguum* Fr. Lindeb. H. Sc. 37. Nordmarken (Lindeb.).

*455. *H. Dovrense* Fr. Lindeb. H. Sc. 39. Subalpine Skovlier: Tømter, Skaadalen.

456. *H. pallidum* Biv.
α *crinigerum* H. N. 10, 6. (H. Lawsoni Bl. Enum.) Tørre Bakker og Berge ei sj.

β *scapigerum* H. N. 13, 18. Tørre Bakker tem. sj. f. Ex. ved Vækkerø.

*457. *H. saxifragum* Fr. Lindeb. H. Sc. 30, 31. Tørre Berge ei sj.

*458. *H. onosmoides* Fr. H. N. 13, 20. Tørre Berge m. sj.: Egeberg nær Bækkelaget.

*459. *H. norvegicum* Fr. H. N. 13, 25. Tørre Berge tem. sj.: Sæterstranden, Abbediengen etc.

460. *H. rigidum* Hartm. H. N. 5, 1. H. rigidum et H. boreale b angustifolium Bl. Enum. Tørre Bakker, Skovenge tem. alm.

*461. *H. sabaudum* L. H. N. 5. A & B. Tørre Skovenge mellem Krat m. sj.: Malmøen (tilsyneladende ganske vild).

*462. *H. boreale* Fr. H. N. 11, 10. Skyggefulde Steder m. sj.: Bogstad.

463. *H. corymbosum* Fr. H. N. 11, 9. (H. sabaudum var. angustifolium Bl. Enum.) Lier og Skovenge, især i de subalpine Egne tem. sj.: Gjellebæk; Goslungen, Liggern; Blankvand! Kamphaug (Lindeb.), Vagsten o. fl. St. i Nordmarken.

*464. *H. prælongum* Lindeb. H. Sc. 42. Subalpine Skovlier tem. sj.: Blankvand (opdaget først af Blytt 1861), Tømter, Liggern, Kamphaug (Lindeberg)!

465. *H. prenanthoides* Vill. H. N. 12, 9. Skovlier, Krat tem. sj. i de subalpine Egne: Gjellebæk, Vøien i Asker! Høgstadkjern! Tveter ved Semsvand! Liggern, Tømter, Helgershøiden ned mod Helgeren! Opkuven! Kikud! Mellemkollen! Sandungen! Askengen!

*466. *H. elatum* Fr. H. N. 12, 8. Subalpine Skovlier sj.: Kikud! Blankvand! Askengen!

467. *H. æstivum* Fr. (H. rigidum γ longe dentatum Bl. Enum.) H. N. 11, 5. Krat ved Bække m. sj.: Bogstad.

468. *H. umbellatum* L. Sv. Bot. 425. Tørre Bakker, Enge alm.

Lobeliaceæ Bartl.

469. *Lobelia Dortmanna* L. Fl. D. 39. Indsøer ei alm.: Maridalsvand, Sognsvand, Lutvand, Løvkjern, Krogkjern, Vagstenelven, nedenfor Skar, Øiungen, Goslungen; Dausøen! Storløken ved

Katnosen! Alm. langs Elven mellem Katnosen og Sandungen (R. Collett); Hauken! Hakklokrogkjern! Fyldingen!

Campanulaceæ Bartl.

470. *Campanula Cervicaria* L. Fl. D. 787. Tørre Steder mellem Krat, Skovenge tem. sj.: Jomfrubraaten, Vagsten og Skar, Ris, Linderud, Bretved, Ellingsrud, Østensø, Nøkkelvand, Bogstad, Næsodtangen, Røtved, Nakholmen; Grefsen (Dr. Kjær), Blankvandsbraaten!
471. *C. rapunculoides* L. Fl. D. 1327. Ugræs i Haver ei sj., saasom Ladegaardsøen, Petersborg, Tullinenberg, Tøien! Uranienborgveien! etc.
472. *C. Trachelium* L. Fl. D. 2167. Tørre Steder mellem Krat alm., især paa Lerskiferne og Kalken.
473. *C. latifolia* L. Fl. D. 782. Fugtige Skovlier, Krat ved Bække alm.
474. *C. rotundifolia* L. Fl. D. 1086. Tørre Enge, Bakker etc. alm.
475. *C. persicifolia* L. Fl. D. 1087. Tørre Enge, Krat alm.

Rubiaceæ Juss.

476. *Galium boreale* L. Fl. D. 1024. Tørre Bakker, Krat etc. alm.
477. *G. trifidum* L. Fl. D. 48. Sumpige Steder tem. sj.: Lysagerkjern, Brændsrudkjern, Stubberudmyren, Østensø, Kjensrudkjern ved Stabæk, Ellingsrud, Kjenskjern ved Skaaregaarden; Løkkedammene ved Tøien (Moe), Storløken ved Katnosen!
478. *G. palustre* L. Fl. D. 2764. Fugtige Steder alm.
479. *G. Mollugo* L. Fl. D. 455. Tørre Enge, Krat tem. sj.: Malmøen, Slotsparken, Jongsaasen ved Sandvigen, Lian; Mellemtøien! Rodeløkken! nedenfor Gaustad! Tømter (Moe), Linderud (R. Collett).
480. *G. verum* L. Fl. D. 1146. Tørre Bakker, Krat alm.
481. *G. silvestre* Poll. Fl. D. 1866. Tørre Bakker, Krat tem. sj.: mellem Oslo og Bækkelaget, Ladegaardsøen, Holmen, Frøen, Ris, Natmandshaugen! og andensteds paa Vestsiden af Byen.
482. *G. uliginosum* L. Rchb. D. Fl. 1193 f. 2. Tørre og fugtige Steder alm.

483. *G. suaveolens* Wahlenb. Fl. D. 2045. Mørke, ulændte Steder ved Skovbække, i Urer tem. sj.: Mærradalen, Holmelien, Skaadalen, Raadalen, Tonsenaasen, Grefsenaasen, Lutvand, Nøkkelvand, Hakedalen; Mellemkollen; Vindernsæteren (R. Collett), Kirkeberget ved Sandungen og Bergsfjeld (Wulfsberg), Skouumaasen! Kolsaasen.

484. *G. Aparine* L. Fl. D. 495. Agre, Strandkanter etc. alm.

485. *Asperula odorata* L. Fl. D. 562. Skyggefulde Steder i Lunde, Stenurer tem. sj.: Bækkelaget, Bogstadaasen, Grefsenaasen, Næsodtangen; Ringerigschausseen ikke langt fra Sandvigen (Wulfsberg), Skouumaasen! Bergsfjeld! Kolsaasen! Askengen (Moe), Kirkeberget ved Sandungen! Skoven øst for Langelivand! Smeddalen under Opkuven! Mellemkollen! Hakklokollen! Aasen vest for Hakkloen!

486. *Sherardia arvensis* L. Fl. D. 439. Agre, beboede Steder sj.: Natmandshaugen, Grünings Løkke (N. Lund og Wyller), Rodeløkken og Østre Agers Kirke (Moe).

Lonicereæ Endl.

487. *Linnæa borealis* L. Fl. D. 3. Barskove alm.

488. *Lonicera Xylosteum* L. Fl. D. 808. Tørre Steder i Krat alm. i de lavere Egne, især paa Silurformationen; ogsaa h. o. h. i Nordmarken, saasom ved Liggern! Smeddalen under Opkuven! Mellemkollen! Bjørnsøelven (Moe).

489. *L. Periclymenum* L. Fl. D. 908. Tørre Steder i Krat m. sj.: Alværen paa Næsodden.

490. *Viburnum Opulus* L. Fl. D. 661. Tørre Steder i Krat alm.

Oleaceæ Lindl.

491. *Fraxinus excelsior* L. Fl. D 969. Tørre Steder alm.

Gentianeæ Juss.

492. *Gentiana campestris* L. Fl. D. 367. Skovenge alm.

493. *G. Amarella* L. Fl. D. 328. Fugtige Enge, Strandkanter tem. sj.: Ullevold, Gjedemyren, Sandvigen, Bækkelaget, Malmø, Malmøkalven, Nakholmen, Huk, Græsholmen; Tømter (Moe).

494. *Erythræa littoralis* Fr. Fl. D. 1814. Lidt fugtige Strandkanter ei alm.: Holtet mellem Høvig og Stabæk, Huk, Bækkelaget, Malmøen, Ildjernet, Brøndøen, Nåkkebærholmen og andre Holmer ved Brøndøen! Skjærholmen, Snarøen! Langholmen! Bjerkholmen! Langaaren! Birkøen!

495. *E. pulchella* Fr. Fl. D. 1637. Lidt fugtige Strandkanter ei alm.: Pipervigen, Tydskestranden, Ladegaardsøen, Bækkelaget, Kongshavn, Malmøen, Malmøkalven, Høvig, Fornebo, Næsodtangen, Ildjernet, Ostøen; Snarøen! Brøndøen! Bjerkholmen! Kjeholmen! Grimsøen! Langaaren! Holme udenfor Brøndøen!

496. *Menyanthes trifoliata* L. Fl. D. 541. Sumpige Steder alm.

Labiatæ Juss.

497. *Mentha arvensis* L. Fl. D. 512. Fugtige Steder alm.

498. *Lycopus europæus* L. Fl. D. 1081. Fugtige Steder, Grøfter, Strandkanter alm.

499. *Origanum vulgare* L. Fl. D. 1581. Tørre Bakker, Krat, Urer alm.

500. *Thymus Chamædrys* Fr. Fl. D. 2237. Tørre Bakker alm.

501. *Hyssopus officinalis* L. Rchb. D. Fl. 1259. Tørre Bakker nær beboede Steder, fra først af vistnok forvildet, sj.: Abbediengen, Høvig; Mellemtøien! Bergene ligeoverfor Frydenlunds Bryggeri!

502. *Calamintha Acinos* Clairv. Fl. D. 814. Tørre Bakker og Berge alm.

503. *Clinopodium vulgare* L. Fl. D. 930. Tørre Bakker mellem Krat, i Urer alm.

504. *Prunella vulgaris* L. Fl. D. 910. Enge, Skove alm.

505. *Scutellaria galericulata* L. Fl. D. 637. Fugtige Steder alm.

506. *Nepeta Cataria* L. Fl. D. 580. Tørre Steder sj. maaske fra først af indført: Ankers Have, Philipstad, Munkedammen, Frogner, Grefsen; nedenfor Frydenberg (Moe)! Brøndøgaard (Moe)!

507. *Glechoma hederacea* L. Fl. D. 789. Enge, ved Gjerder alm.

508. *Dracocephalum Ruyschiana* L. Fl. D. 121. Tørre Steder mellem Krat tem. alm.

509. *Lamium album* L. Fl. D. 594. Ved Gjerder, omkring Huse tem. alm.

510. *L. purpureum* L. Fl. D. 523. Ugræs i Agre, Haver alm.
β *incisum* Willd. Rchb. D. Fl. 1204 f. 4. Ugræs alm.

511. *L. intermedium* Fr. Rchb. l. c. f. 1. Ugræs i Agre, Haver alm.

512. *L. amplexicaule* L. Fl. D. 752. Ugræs tem. alm.

513. *Leonurus Cardiaca* L. Fl. D. 727. Nær dyrkede og beboede Steder ei sj.

514. *Galeopsis Tetrahit* L. Fl. D. 1271. Krat og Urer, Ugræs i Agre og Haver alm.

515. *G. versicolor* Curt. Fl. D. 929. Ugræs i Agre, Haver alm.

516. *G. Ladanum* L. Fl. D. 1757. Ugræs i Agre, Haver tem. alm.
β *angustifolia*. Rchb. D. Fl. 1220 f. 1. Sj.

517. *Stachys silvatica* L. Fl. D. 1102. Tørre Krat, Urer, Skovlier alm.

518. *S. palustris* L. Fl. D. 1103. Ugræs i Agre etc. alm.

519. *S. arvensis* L. Fl. D. 587. Ugræs m. sj.: Ildjernet, Kampen; Rosenhof ved Sindsen (Moe).

520. *Ballota ruderalis* Sw. Fl. D. 1702. Dyrkede og beboede Steder sj.: Agershus, Pipervigen, Hovedø og maaske ved Alfheim ved Bækkelaget!

521. *Ajuga pyramidalis* L. Fl. D. 185. Enge, tørre Bakker alm.

*522. *A. reptans* L. Fl. D. 925. M. sj. i Skov: Mellemkollen (Normann) og forhen bemærket ved Christiania paa et ei angivet Voxested (Gartnerdreng Fritzner).

Asperifoliæ L.

523. *Echium vulgare* L. Fl. D. 445. Tørre Bakker, Enge tem. alm., især i Mængde ved Drammensveien; den er f. Ex. bemærket ved Frognæs, Ladegaardsøen, Vækkerø, Lysager, Abbediengen, Borgen, ved Gaardene under Bogstadaasen, Ormøen, Brøndøen, Hægdehaugen, Løkkerne ved Slottet, Rodeløkken, Sandvigen o. fl. St. i Asker.

*524. *Stenhammaria maritima* Rchb. Fl. D. 25. Sandige og stenede Strandkanter m. sj.: Snarøen, Alværen.

525. *Lithospermum officinale* L. Fl. D. 1084. Tørre Bakker mellem Krat, i Urer tem. sj.: mellem Kongshavn og Bækkelaget, Bækkelaget, Hovedøen, Malmøen, Nakholmen, Høvig, Sandvigen, Smedstad; ved Drammensveien indenfor Ravnsborg!

526. *L. arvense* L. Fl. D. 456. Agre ei alm., saasom Hovedøen, Petersborg, Munkedammen; Philipstad (Wulfsberg); Frogner (R. Collett).

527. *Lycopsis arvensis* L. Rchb. D. Fl. 1310 f. 1. Ugræs i Agre alm.

528. *Anchusa officinalis* L. Rchb. l. c. 1309. Tørre Enge alm.

*529. *Myosotis palustris* With. Fl. D. 1988. Fugtige Steder sj.: Bogstad; Finkjern ved Tømter!

530. *M. lingulata* R. S. Fl. D. 2283. Fugtige Steder ved Grøfter, i Myrer alm.

531. *M. silvatica* Hoffm. Rchb. D. Fl. 1322 f. 1. Subalpine Skovlier sj.: Krogskoven, Hakedalen; Askengen (Moe), mellem Sandungen og Katnosen! Skoven ved Lille Sandungen (Wulfsberg); Elven ved Bærumsverk (ifølge Wulfsberg).

532. *M. arvensis* Roth. Rchb. D. Fl. 1323. f. 1. Tørre Bakker og Enge alm.

533. *M. hispida* Schlecht. Fl. D. 2284. Tørre Bakker tem. alm.

534. *M. stricta* Link. Fl. D. 2285 a. Tørre Bakker tem. alm.

355. *Cynoglosum officinale* L. Fl. D. 1147. Tørre Bakker alm.

536. *Asperugo procumbens* L. Fl. D. 552. Gjerder, Agre tem. alm.

537. *Echinospermum Lappula* Lehm. Rchb. D. Fl. 1329 f. 2. Tørre Steder ved Veie, i Urer, mellem Krat tem. alm.

538. *E. deflexum* Lehm. Fl. D. 1568. Tørre Steder mellem Krat, i Urer tem. alm.

Convolvulaceæ Juss.

539. *Convolvulus arvensis* L. Fl. D. 459. Tørre Steder, Agre, Haver, Græsvolde tem. alm.

540. *C. sepium* L. Fl. D. 458. Strandkanter tem. sj.: Kongshavn, Bækkelaget, Lian, Munkedammen, Ladegaardsøen, Malmøen,

Ildjernet, Blegøkalven; Ulvøen! Drammensveien ved Bæstumkilen! Ormøen! Vetrebugten!

Cuscutinæ Link.

541. *Cuscuta europæa* L. Fl. D. 199. Snyltende, især paa Urtica tem. alm.

542. *C. halophyta* Fr. Snyltende paa Strandplanter tem. sj.: mellem Fornebo og Stabæk, mellem Langvig og Huk, Næsodtangen, Fornebo ved Hundesund; Gaasøen (stud. med. Klem); Bjerkholmen! o. fl. St.

Polemoniaceæ Vent.

543. *Polemonium cæruleum* L. Fl. D. 255. Enge mellem Krat sj.: mellem Tveten og Smalvold, østre Skøien, østre Stabæk, Grefsenaasen; Ostøen!

Solanaceæ Bartl.

544. *Solanum Dulcamara* L. Fl. D. 607. Fugtige Steder ved Bække, i Krat etc. alm.

545. *S. nigrum* L. Fl. D. 460. Ugræs i Haver tem. alm.

546. *Datura Stramonium* L. Fl. D. 436. Dyrkede og beboede Steder sj.: Kalmeierløkken (forhen); Uranienborg! Frogner (G. Agersborg), Fæstningen (Moe).

*547. *Hyoscyamus niger* L. Fl. D. 1452. Ugræs paa Gaardspladse, i Haver etc. alm.

Scrophularineæ R. Br.

548. *Verbascum nigrum* L. Fl. D. 1088. Tørre Braater, Krat, Enge alm.

549. *V. Thapsus* L. Fl. D. 631. Tørre Braater alm.

550. *V. Thapsiforme* Schrad. Fl. D. 1810. Stenede udyrkede Steder sj.: Ladegaardsøen og hist og her ved Drammensveien mellem Vækkerø og Sandvigen.

551. *V. thapso-nigrum* Schied. V. collinum Schrad. Bl. Enum. Fl. D. 1811. Tørre Braater, Veikanter sj.: mellem Bolteløkken og Ullevold; Holmen og Birkøen i Asker!!

552. *Scrophularia nodosa* L. Fl. D. 1167. Urer og Krat alm.

553. *Limosella aquatica* L. Fl. D. 69. Vandkanter sj.: Maridalsvand, Bogstad, mellem Huseby og Voxen.
554. *Veronica opaca* Fr. Rchb. D. Fl. 1700 f. 1—2. Ugræs i Agre, Haver neppe alm.
555. *V. agrestis* L. Fl. D. 2221. Ugræs i Agre, Haver alm.
556. *V. verna* L. Rchb. D. Fl. 1720. f. 1. Tørre Enge, Bakker tem. alm.
557. *V. arvensis* L. Rchb. D. Fl. 1720 f. 2. Tørre Enge etc. tem. alm.
558. *V. serpyllifolia* L. Fl. D. 492. Lerede og grusede Steder alm.
559. *V. spicata* L. Fl. D. 52. Tørre Bakker tem. alm.
560. *V. longifolia* L. * *media* Schrad. Sv. Bot. 560 (if. Hn.) V. arguta Rchb. Bl. Enum. Klipperifter og Smaakrat ved Strandkanterne paa Næsodtangen.
561. *V. officinalis* L. Fl. D. 248. Tørre Enge, Skove alm.
562. *V. Chamædrys* L. Fl. D. 448. Tørre Enge, Krat alm.
563. *V. scutellata* L. Fl. D. 209. Fugtige Steder alm.
564. *V. Beccabunga* L. Fl. D. 511. Fugtige Steder alm.
*565. *V. Anagallis* L. Fl. D. 903. Sumpige Steder m. sj.: Hovinddammene ovenfor Endsø (Cand. Berg.)
566. *Linaria vulgaris* Mill. Fl. D. 982. Ugræs i Haver, paa hvilende Agre, Enge alm.
567. *L. minor* Desf. Fl. D. 502. Strandkanter, Ugræs i Haver etc. tem. alm.
568. *Melampyrum pratense* L. Fl. D. 2238. Skove alm.
569. *M. silvaticum* L. Fl. D. 145. Skove alm.
570. *M. cristatum* L. Fl. D. 1104. Skove og Krat sj.: Vestre Skøien (forhen), Montebello i Skoven, Hovedøen paa Kollen ligeoverfor Fæstningen.
571. *Pedicularis palustris* L. Fl. D. 2055. Sumpige Enge, Myrer alm.
572. *Rhinanthus major* Ehrh. Fl. D. 981. Enge alm.
573. *R. minor* Ehrh. Rchb. D. Fl. 1738. Lidt fugtige Enge alm.
574. *Odontites rubra* Pers. Fl. D. 625. Enge, men især paa Strandkanter alm.
*575. *O. littoralis* Fr. Rchb. D. Fl. 1727 f. 2. Strandkanter neppe sj.
576. *Euphrasia officinalis* L. Fl. D. 1037. Enge alm.

Orobancheæ Rich.

577. *Lathræa Squamaria* L. Sv. Bot. 316. Lidt fugtige Steder i Orekrat sj.: Mærradalen; Ladegaardsøen (Cand. med. A. Lund); Gjellebæk; i Asker og Bærum flere steds f. Ex. ved Bjerke (Sommerfelt), Solberg, under Kolsaasen, Dæhlivand, Semsvand, Sandvigen, Løknesbraaten, vestre Haslum (Wulfsberg).

Utricularieæ Endl.

578. *Pinguicula vulgaris* L. Fl. D. 93. Fugtige og sumpige Steder alm.

579. *Utricularia vulgaris* L. Fl. D. 138. Vand m. sj.: Lysagergerkjern, Smedstad; Næsøkjern (R. Collett).

580. *U. intermedia* Hayne. Fl. D. 1262. Vand sj.: Svartkulpkjern (paa Baahushøiden?), Østensø, Abildsø, Nøkkelvand, Stubberudmyren, Ellingsrud, Braaten, Ostøen; Finkjern ved Tømter og nær Sognsvand (R. Collett).

581. *U. minor* L. Fl. D. 128. Vand, oversvømmede Myrer tem. sj.: Dæhlivand nedenfor Sten, Sognsvand, Nøkkelvand, Stubberudmyren, Ellingsrud, Østensø, Svartkulpkjern, Svartorsæteren, Svartkulp ved Blankvandsbraaten, Elven mellem Sandungen og Katnosen (R. Collett) o. fl. Steder i Nordmarken.

Primulaceæ Vent.

582. *Androsace septentrionalis* L. Fl. D. 7. Tørre Berge alm.

583. *Primula officinalis* Jacq. Fl. D. 433. Tørre Krat, Skovenge alm.

584. *Glaux maritima* L. Fl. D. 548. Strandkanter alm.

585. *Naumburgia thyrsiflora* Moench. Fl. D. 517. Sumpige Steder, Vandkanter alm.

586. *Lysimachia vulgaris* L. Fl. D. 689. Sumpige og fugtige Steder ved Bække etc. alm.

587. *Trientalis europæa* L. Fl. D. 84. Skove alm.

*588. *Anagallis arvensis* L. Fl. D. 88. Ugræs, men især paa Strandkanter sj.: Ostøen paa Sydsiden, Grünings Have, Hovedøen; Bækkelaget nedenfor Alfheim! Kjeholmen paa Stranden ligeoverfor Ostøen!

Ericaceæ Endl.

589. *Vaccinium Myrtillus* L. Fl. D. 974. Skove alm.
590. *V. uliginosum* L. Fl. D. 231. Skovmyrer alm.
591. *V. vitis idœa* L. Fl. D. 40. Tørre Braater i Skovene alm.
592. *Oxycoccos palustris* Pers. Fl. D. 80. Myrer mellem Sphagnum alm.*).
593. *Arctostaphylos officinalis* W. G. Fl. D. 33. Tørre Braater, Skovbakker tem. alm.
594. *A. alpina* Spr. Fl. D. 73. M. sj. paa de høieste Aasrygge mellem Lyngen. Prof. W. Boeck har fundet den ved Christiania men erindrer ei hvor; Toppen af Gyrihaugen! Opkuven!
595. *Andromeda polifolia* L. Fl. D. 54. Skovmyrer alm.
596. *Calluna vulgaris* Salisb. Fl. D. 677. Tørre Steder i Skovene, Braater etc. især paa Grundfjeldet og Eruptiverne alm.

Pyrolaceæ Lindl.

597. *Pyrola uniflora* L. Fl. D. 8. Skove alm.
598. *P. secunda* L. Fl. D. 402. Skove alm.
599. *P. minor* L. Fl. D. 55. Skove alm.
600. *P. media* Sw. Sv. Bot. 311. Skove tem. sj.: Bogstadaasen, Grefsenaasen, mellem Maridalshammeren og Vagsten, mellem Grorud og Nittedal, mellem Maridalshammeren og Fagervand og mellem Fagervand og Skar hist og her, Mellemkollen; Skjærsøelven! Ulsrudkjern (Moe), Tømter og Øiungen (Normann), Rype nær Gjellebæk!
601. *P. rotundifolia* L. Fl. D. 1816. Skove alm.
602. *P. chlorantha* Sw. Fl. D. 1693. Skove tem. sj.: Ladegaardsøen, Malmøen, Ostøen, Sandvigen, Grefsenaasen, Bogstadaasen, Fornebo, Vættakollen.
603. *P. umbellata* L. Fl. D. 1336. Skove sj.: Vækkerø i Granskoven op mod Ullern, Snarøen (S. Lund), Ladegaardsøen.

---

*) Den forekommer under to Former, en større med haarede, en mindre med glatte Blomsterstilke; den sidste er O. microcarpus Turcz.; men der findes Overgange mellem dem.

Monotropeæ Nutt.

604. *Monotropa Hypopithys* L. (glabra). Fl. D. 232. Barskove tem. sj. paa Roden af Træerne: Ladegaardsøen, Malmøen, Dragonskoven, Høvig, mellem Montebello og Ullern, Bogstadaasen, Grefsenaasen, Ormøen, Snarøen; Ulvøen! Gaasøen!

Umbelliferæ Juss.

605. *Sanicula europæa* L. Fl. D. 283. Skov og Krat sj.: mellem Frøen og Bogstadaasen, Holmelien; Asker ved Tveter, Semsvand, Tanum, Haslum (Normann); Løknesbraaten (Wulfsberg)!

606. *Ægopodium Podagraria* L. Fl. D. 670. Ugræs i Haver, under Træer tem. alm. saavel i Byens nærmeste Omegn som i Asker.

607. *Carum Carvi* L. Fl. D. 1091. Tørre Enge alm.

608. *Pimpinella Saxifraga* L. Fl. D. 669. Tørre Enge alm.

609. *Cicuta virosa* L. Fl. D. 208. Sumpige Enge, Myrer tem. sj.: Kongens Møller, Østensø, nedenfor østre Skøien, Tøiengaden, Liabro.

610. *Libanotis montana* All. Fl. D. 754. Tørre Bakker og Berge alm. i Byens nærmeste Omegn paa Silurformationen.

611. *Haloscias scoticum* Fr. Fl. D. 207. Strandkanter alm.

612. *Æthusa Cynapium* L. Fl. D. 1991. Ugræs i Haver etc. alm.

613. *Peucedanum palustre* Mønch. Fl. D. 412. Sumpige Steder alm.; ogsaa i Nordmarken!

614. *Heracleum sibiricum* L. H. Sphondylium Bl. Enum. Sv. Bot. 363. Tørre Steder, Enge etc. alm.
β *angustifolium.*

615. *Selinum Carvifolia* L. Fl. D. 667. Skovenge tem. sj.: Malmøen, Hovedøen, Græsholmen, Nakholmen, Ladegaardsøen, Næsodtangen, Montebello, Liabro, Lensmandsæter, Græssæter, Lysager, Katten mellem Bækkelaget og Lian, Ulvøen, Bækkelaget, Østensø, Sognsvand, Snarøen; Hovindbækken (Moe); mellem Tyrigraven og Kurud ved Gjersøen!

616. *Angelica silvestris* L. Fl. D. 1639. Fugtige Skovenge mellem Krat, ved Bække alm.

617. *Archangelica littoralis* Fr. Fl. D. 2407. Strandkanter tem. sj.:

Næsodtangen, Malmøkalven, Græsholmen, Kjørbo, Ladegaardsøen, Ulvøen, Sæterstranden mellem Bækkelaget og Lian.

*618. *Daucus Carota* L. Fl. D. 723. Dyrkede Enge ei sj., især i Byens nærmeste Omegn, saasom: Nøisomhed ved Slottet, Frøen, Ladegaardsøen! Mellemtøien! Brøndøen (G. Agersborg) etc. Udentvivl indført ved Græsfrø i den senere Tid.

619. *Torilis Anthriscus* Gmel. Fl. D. 919. Tørre Steder mellem Krat, i Urer alm.

620. *Anthriscus silvestris* Hoffm. Fl. D. 2050. Tørre Enge alm.

Araliaceæ Juss.

621. *Adoxa Moschatellina* L. Fl. D. 94. Skyggefulde Steder i Løvskov tem. sj.: Hovind, Bækkelaget, Ullern, vestre Skøien, Frogner, Ris, Sorgenfri, Ladegaardsøen, Bogstadaasen, Mærradalen, Borrebækken, Lian; Mellemtøien (Moe), Nordmarken f. Ex. i Askengen! Kolsaasen!

Corneæ DC.

622. *Cornus sanguinea* L. Fl. D. 481. Krat, Løvskov tem. sj.: Sorgenfri, Foden af Kampen, Vættakollen, Ravnsborg, Ullern, Skarpsno; Abbediengen! Løknesbraaten! Urerne under Bergsfjeld!

623. *C. suecica* L. Fl. D. 5. Fugtige Steder i Skovene tem. sj.: Maridalen, Grefsenaasen, Bogstadaasen, Nymølle, Stensrudkjern; Nordmarken flere steds, saasom paa Mellemkollen, Kikud! Sandungen! mellem Sandungen og lille Sandungen! Opkuven! Gyrihaugen! Slotsparken (Wulfsberg, et Exemplar, formodentlig forplantet ved en Fugl).

Crassulaceæ DC.

624. *Bulliarda aquatica* DC. Fl. D. 1510. Oversvømmede Vandbredder m. sj.: Maridalsvand.

625. *Sedum Telephium* L. Sv. Bot. 447. Tørre Berge alm.

626. *S. annuum* L. Fl. D. 59. Tørre Berge alm., næsten kun paa Grundfjeldet og Eruptiverne.

627. *S. album* L. Fl. D. 66. Tørre Berge alm.

628. *S. acre* L. Fl. D. 1457. Tørre Berge alm.
629. *S. rupestre* L. Fl. D. 113. Tørre Berge m. sj.: Næsodtangen; Ringerigschausseen?

Saxifragaceæ DC.

630. *Saxifraga granulata* L. Fl. D. 514. Enge, Berge alm.
631. *S. adscendens* L. Fl. D. 68. Tørre Berge, Klipperifter neppe alm.
632. *S. tridactylites* L. Fl. D. 1517. Tørre Berge og Bakker alm.
633. *Chrysosplenium alternifolium* L. Fl. D. 366. Fugtige Enge, Grøfter, Myrer alm.

Ribesiaceæ Rchb.

634. *Ribes Grossularia* L. Fl. D. 546. Krat tem. alm.
635. *R. nigrum* L. Fl. D. 556. Krat, ved Bække sj.: Bækken ved Lian (flere steds i Mængde); Loenelven nedenfor Etterstad (Moe); Thorshaugbækken (Moe); Sandvigen.
636. *R. rubrum* L. Fl. D. 967. Krat tem. alm.
637. *R. alpinum* L. Fl. D. 968. Krat, Urer tem. sj.: Mellemkollen, Ostøen, Næsøen, Stabæk, Bjerke, mellem Frogner og Skarpsno, Sandvigen; Brøndøen! Urerne under Skouumaasen ovenfor Solstad!

Ranunculaceæ Juss.

638. *Thalictrum simplex* L. Fl. D. 244. Tørre Bakker ei sj. i Byens nærmeste Omegn ud til Asker.
639. *T. flavum* L. Fl. D. 939. Lidt fugtige Enge, Bække etc. tem. alm.
β *angustifolium*. Strandkanter ved Bækkelaget.
* *sphærocarpum*. H. N. 15, 26. Bække m. sj.: Elna og ved Thorshaugbækken ovenfor Nybroen (Moe).
640. *Anemone nemorosa* L. Fl. D. 549. Skove, Lunde alm.
641. *A. ranunculoides* L. Sv. Bot. 405. Lidt fugtige Steder ved Bække, Skovenge sj.: Elven mellem Bjerke og Vøien ɔ: Sandvigselven (Sommerfelt); flere steds ved Sandvigselven (Wulfs-

berg) og i Asker (Schübeler); skal ogsaa (if. P. Isaachsen) findes ved Ryenbergene.

642. *Hepatica triloba* DC. Sv. Bot. 141. Skove, Lunde alm.

643. *Pulsatilla pratensis* Mill. Fl. D. 611. Tørre Bakker og Berge m. sj.: Hovedøen paa Sydostsiden.

644. *Myosurus minimus* L. Fl. D. 406. Tørre Bakker etc. alm.

645. *Batrachium sceleratum* Th. Fr. Fl. D. 571. Fugtige Steder alm.

*646. *B. circinatum* Fr. Fl. D. 2236. Vand m. sj.: Ostøen, Uranienborg.

647. *B. trichophyllum* Chaix. Fl. D. 2357. Vand sj.: Ostøen! Gaasøen! Semsvand, Vetregaardene, nær Konglungen.

*648. *B. confervoides* Fr. H. N. 13, 45. Vand ei sj.: Semsvand! Ladegaardsøen, Mellemtøien, Næsøen, Hovedøen, Etterstad, Kjensrudkjern, Økeren, Natmandshaugen, Gaasø? etc.

649. *B. heterophyllum* Fr. H. N. 11, 32. Vand m. sj.: Maridalsvandet.

β *succulentum* (Koch). H. N. 11, 33. Gaasøen, Dæhlivand, Ostøen; Vandene vest for Vardekollen!

650. *B. peltatum* Fr. H. N. 12, 48. Vand m. sj.: Gjellumvand.

651. *Ranunculus aconitifolius* L. Fl. D. 111. Subalpine Skovlier tem. sj.: Bogstadaasen, Mellemkollen, Skaadalen, Ullevoldsæteren (Apotheker P. Møller), Slagteren; Askengen! Lille Sandungen! Skoven øst for Langelivand! Smeddalen! Opkuven! Mellem Lyse og Heggelivand! Mellem Langevand og Tverelven!

*652. *R. Lingua* L. Fl. D. 755. Vandbredder m. sj.: Ellingsrud.

653. *R. Flammula* L. Fl. D. 575. Fugtige og sumpige Steder alm.

β *reptans*. Fl. D. 108. Fugtige Steder, lerede Vandbredder alm.

654. *R. polyanthemos* L. Fl. D. 1700. Tørre Bakker, Krat tem. alm.

655. *R. repens* L. Fl. D. 795. Noget fugtige Steder alm.

656. *R acris* L. Sv. Bot. 375. Enge alm.

657. *R. auricomus* L. Fl. D. 665. Enge, Krat alm.

658. *Ficaria ranunculoides* Mønch. Fl. D. 499. Fugtige Steder ved Bække etc. alm.

659. *Caltha palustris* L. Fl. D. 668. Fugtige og sumpige Steder alm.

660. *Trollius europæus* L. Fl. D. 133. Fugtige og sumpige Steder alm.

661. *Aquilegia vulgaris* L. Fl. D. 695. Krat tem. alm. især i Mængde paa Hovedøen og ved Liabrochausseen.

662. *Aconitum septentrionale* Køll. Fl. D. 123. Skove alm. paa Vestsiden af Byen lige ned i de laveste Egne.

663. *Actæa spicata* L. Fl. D. 498. Lunde og Krat alm.

Berberideæ Vent.

664. *Berberis vulgaris* L. Fl. D. 904. Krat alm.

Papaveraceæ DC.

665. *Chelidonium majus* L. Fl. D. 542. Veikanter, Haver etc. alm. β *crenatum*. Kronbladene fligede, Bladene dybere indskaarne. M. sj.: Tøienhaven (som vild)!

*666. *Glaucium luteum* Scop. Fl. D. 585. Strandkanter m. sj.: Langaaren ved Brøndøen (et Exemplar)! Gaasøen! Birkøen (sparsomt)!

Fumariaceæ DC.

667. *Corydalis pumila* Host. Fl. D. 1224. Lunde, ved Foden af Træer paa Græsvold m. sj.: Grefsenaasen (Moe), Oscarshal ved Gartnerboligen (Stud. Syversen).

668. *C. fabacea* Pers. Fl. D. 1394. Skyggefulde Steder i Krat ei sj.:

669. *Fumaria officinalis* L. Fl. D. 940. Ugræs paa dyrkede Steder alm.

Cruciferæ Juss.

670. *Nasturtium silvestre* Br. Fl. D. 1881. Bredderne af Loenelven ved Kverner, Myrer ved Ellingsrud.

671. *N. palustre* DC. Fl. D. 931. Fugtige Steder alm.

672. *Barbarea vulgaris* Br. Fl. D. 985. Agre, Grøfter alm.

673. *B. stricta* Fr. Rchb. D. Fl. 4355. Fugtige Enge, Strandkanter alm.

674. *Turritis glabra* L. Sv. Bot. 399. Tørre Bakker og Berge alm.

675. *Arabis hirsuta* Scop. Fl. D. 1040. Tørre Bakker og Berge alm.
β *glaberrima*. Kun paa Lerskifere og Kalk.
676. *A. Thaliana* L. Fl. D. 1106. Tørre Bakker og Berge alm.
677. *Cardamine pratensis* L. Fl. D. 1039. Fugtige Enge alm.
678. *C. amara* L. Rchb. D. Fl. 4305. Sumpige Steder, ved Bække etc. alm.
679. *C. silvatica* Link. Rchb. D. Fl. 4303. Fugtige Skove m. sj.: Græssæter (Moe).
680. *C. impatiens* L. Fl. D. 1339. Skove m. sj.: Mærradalen, Sogn; Grefsenaasen (Moe).
681. *Dentaria bulbifera* L. Fl. D. 361. Skyggefulde Skovlier tem. sj.: Bogstadaasen, Grefsenaasen, Mellemkollen, Tveter i Asker, Malmøen, mellem Baahushøiden og Skar; Bækkelaget (Moe); Slagteren! Askengen! mellem Liggern og Helgern! Løknesbraaten! under Bergsfjeld! Skouumaasen (stud. med. J. Sandberg).
*682. *Farsetia incana* Br. Fl. D. 1461. Tørre Bakker, Enge sj.: Økeren (Moe), Reistad i Asker i en Kløvereng! ovenfor Trosterud og i stor Mængde nedenfor østre Skøien (Moe); Bækkelaget ved Chausseen (Stud. real. Henrichsen og Moe); Drammensveien ved De Besches Løkke (Stud. med. Hassel); Tøien! Neppe oprindelig vild.
*683. *Alyssum calycinum* L. Fl. D. 1704. Tørre Bakker og Berge sj.: Slotsbakken; Frydenberg (C. Sommerfelt); Skiferklipperne nær Huk! Den synes ligesom den Foreg. at være indført ved Græsfrø i de senere Aar.
684. *Draba verna* L. Sv. Bot. 298. Tørre Bakker, Klipper alm.
685. *Cochlearia officinalis* L. Fl. D. 135. Strandkanter tem. alm.
686. *Thlaspi arvense* L. Fl. D. 793. Agre, beboede Steder alm.
687. *Cakile maritima* Scop. Fl. D. 1168. Strandkanter tem. alm.
688. *Sisymbrium Sophia* L. Fl. D. 528. Nær dyrkede og beboede Steder alm.
689. *S. officinale* Scop. Fl. D. 560. Ved Veie, beboede Steder alm.
*690. *Alliaria officinalis* Andrz. Fl. D. 935. Krat m. sj.: Parken ved Bogstad.

691. *Erysimum cheiranthoides* L. Fl. D. 923. Dyrkede Steder alm.
692. *E. hieraciifolium* L. Wahlenb. Fl. lapp. 12. f. 1. Tørre Steder alm.
β *strictum* Koch. Fl. D. 229.
693. *Camelina silvestris* Wallr. H. N. 7, 19. M. sj.: Skiferne paa Sjursøen.
694. *C. sativa* Cr. Rchb. D. Fl. 4292. Agre ei sj.
695. *Capsella Bursa pastoris* Moench. Fl. D. 729. Dyrkede Steder alm.
696. *Lepidium campestre* Br. Fl. D. 1221. Ved Veie og nær beboede Steder sj.: Munkedammen, nedenfor Fæstningen paa Østsiden, Nakholmen, Ladegaardsøen flere steds, Heia, Mellemtøien, Tøien, Sollid.
697. *L. ruderale* L. Fl. D. 184. Ugræs ved Veie, Huse, i Gaderne alm.
698. *Neslia paniculata* Desv. Fl. D. 204. Agre tem. alm.
699. *Brassica campestris* L. Fl. D. 550. Agre alm.
700. *Melanosinapis communis* Spenn. Fl. D. 1582. M. sj.: Bergene nedenfor Fæstningsvoldene.
701. *Sinapis alba* L. Fl. D. 1393. Agre tem. alm.
702. *S. arvensis* L. Fl. D. 753. Agre alm.
703. *Raphanus Raphanistrum* L. Fl. D. 678. Agre alm.
704. *Bunias orientalis* L. Fl. D. 1651. Agre tem. alm. i Byens nærmeste Omegn. Indført i senere Tider.
705. *Subularia aquatica* L. Fl. D. 35. Oversvømmede Vandbredder tem. sj.: Bogstadvand, Lutvand, Nøkkelvand, Ulsrudkjern, Maridalsvand; Agerselven ved Brækkesaugdammen (Normann); Øiungen! Storløken ved Katnosen! Alm. langs Elven mellem Katnosen og Sandungen (R. Collett), Vesleflaaten! Bonna! Bjørnsødammen! Hakkloen!

Resedaceæ DC.

*706. *Reseda lutea* L. Engl. Bot. 321. Tørre Bakker m. sj.: Natmandshaugen, Thorshaug; fra først af maaske forvildet.

Nymphæaceæ DC.

707. *Nymphæa alba* L. Fl. D. 602. Vand tem. alm.

708. *Nuphar luteum* Sm. Fl. D. 603. Vand tem. alm.

*709. *N. pumilum* DC. Rchb. D. Fl. f. 115. Vand m. sj.: Langkjern mellem Vagersæteren og Tverelven og rimeligvis ogsaa i Hakklokrogkjern!! Opgives af Hornemann for Christiania*).

Droseraceæ DC.

710. *Drosera rotundifolia* L. Fl. D. 1028. Myrer alm.

711. *D. longifolia* L. Fl. D. 1093. Myrer alm.
β *obovata.* Engl. Bot. 860. Myrer tem. sj.: Skoklefaldvand, Bogstadaasen; Nordmarken: Aborkjern nedenfor Ullevoldsæteren, Godkjern ved Bjørnsødammen!!

*712. *D. intermedia* Hayne. Fl. D. 2108. Myrer m. sj.: mellem Gjerdsrud og Stensrud.

713. *Parnassia palustris* L. Fl. D. 584. Myrer alm.

Violarieæ DC.

714. *Viola hirta* L. Fl. D. 618. Lunde og Krat alm.

715. *V. umbrosa* Fr. H. N. 5, 28. Fugtige Orekrat, ved Bække tem. sj.: Holmelien, Bækkelaget, Mærradalen, Grefsenaasen; Liabro! Stygdalen! Mellem Dæhlivand og Kolsaas i Mængde! Asker.

716. *V. palustris* L. Fl. D. 83. Fugtige Steder alm.
β *epipsila* (Ledeb.). H. N. 8, 32 Fugtige Steder ei sj.

717. *V. mirabilis* L. Fl. D. 1045. Krat, Urer alm.

718. *V. arenaria* DC. H. N. 6, 26. Tørre Bakker tem. alm.

719. *V. silvatica* Fr. Sv. Bot. 290. Skove, Krat alm.
β *Riviniana.* Rchb. Ic. 1 f. 202—203. V. Riviniana Bl. Enum.

720. *V. canina* L. H. N. 4, 42. Rchb. Ic. 1 f. 150—155. Enge, tørre Bakker, Krat alm.
β *montana.* Fl. D. 1329. V. montana Bl. Enum. Egeberg, Grefsenaasen, Bogstadaasen.
γ *persicifolia.* Rchb. Ic. 1 f. 205—207. V. persicifolia Bl. Enum.

*) I Langkjern findes ogsaa Former, som synes at tilhøre *Nuphar intermedium* Ledeb.

δ *stricta.* Fl. D. 1812. V. stricta Bl. Enum. Fugtige, skyggefulde Steder paa Nakholmen, Ryenbergene, Bogstadaasen, Grefsenaasen og ved Frogner.

721. *V. tricolor* L. Fl. D. 623. Tørre Bakker, Haver, Agre alm. β *arvensis.* Fl. D. 1748 (større end almindelig). Haver, Agre alm.

Portulaceæ Juss.

722. *Montia fontana* L. Fl. D. 131. Fugtige Steder, ved Kilder og Bække alm.

Paronychieæ St. Hil.

723. *Scleranthus perennis* L. Fl. D. 563 (slet). Tørre Bakker og Berge alm.

724. *S. annuus* L. Fl. D. 504. Tørre Bakker, Agre alm.

725. *Herniaria glabra* L. Fl. D. 529. Tørre Steder m. sj.: Juls Møller ved Agerselven (forhen); Grønland (Moe).

Alsinaceæ Bartl.

726. *Lepigonum rubrum* Fr. Fl. D. 2232. Tørre Steder alm.

727. *L. medium* Fr. Fl. D. 2231. Fugtige Steder neppe alm.

*728. *L. salinum* Fr. H. N. 14, 42. Fl. D. 740. Strandkanter tem. alm.

729. *Spergula arvensis* L. Fl. D. 1033. Agre alm.

730. *S. Morisonii* Bor. S. péntandra Bl. Enum. Fl. D. 1930. Tørre Berge tem. sj.: Ryenbergene, Egeberg, Bækkelaget, Lademo, Helvig, Grefsenaasen, Lian.

731. *Sagina nodosa* Fenzl. Fl. D. 96. Berge, Strandkanter alm.

732. *S. procumbens* L. Fl. D. 2103. Lidt fugtige Steder alm.

733. *S. saxatilis* Wimm. Fl. D. 1577. I de subalpine Skovtrakter tem. sj.: nær Jonsrud, Krogskoven; Tømter (Moe), Faarkjernbraaten! Langelivand! ved Elven mellem Hauken og Svarten! Aagaardsli!

734. *S. stricta* Fr. Fl. D. 2104. Strandkanter sj.: mellem Fornebo og store Stabæk, mellem Langvig og Huk, Ostøen paa Sydsiden; Thorbjørnsøen og en Holme mellem denne og Fureøen udenfor Brøndøen!!

735. *Halianthus peploides* Fr. Fl. D. 624. Strandkanter tem. sj.: Gjetholmen, Kirkevigen paa Næsodden, Snarøen, Nakholmen etc.

736. *Arenaria trinervia* L. Fl. D. 429. Skove etc. alm.

737. *A. serpyllifolia* L. Fl. D. 977. Tørre Bakker og Berge alm.

738. *Stellaria nemorum* L. Fl. D. 271. Skovdale ved Bække alm.

739. *S. media* With. Fl. D. 525. Ugræs alm.

740. *S. palustris* Retz. Fl. D. 2115. Fugtige Steder tem. sj.: Arvesæt, Stubberud, Elna, Ellingsrud, Loenelven nedenfor Etterstad, Kverner, Schafteløkken, mellem Prindsdal og Skydsjordet, Skaaregaarden, Kjenskjern, Røtvedmarken.

741. *S. graminea* L. Fl. D. 2116. Enge etc. alm.

742. *S. Frieseana* Ser. H. N. 2, 45. Fugtige Skove, Krat tem. alm.

743. *S. uliginosa* Murr. Engl. Bot. 1074. Vaade Steder ved Kilder, Bække etc. alm.

744. *S. crassifolia* Ehrh. Fl. D. 2114. Strandkanter etc. tem. alm.

745. *Cerastium arvense* L. Fl. D. 626. Tørre Steder sj.: Fæstningen, Hovedøen; Slotsbakken! Ladegaardsøen (Cand. med. A. Lund).

746. *C. vulgatum* L. Fl. D. 1645. Tørre Steder alm.

747. *C. viscosum* L. (C. glomeratum Bl. Enum.) Fl. D. 1930. Haver, nedlagte Agre ei sj., saasom ved Holmen, Tøien, Ris, Bogstad, Lian, Frogner, Asker, Bærum etc.; Ravnsborg!

748. *C. semidecandrum* L. Fl. D. 1212. Tørre Bakker ei sj.: Lindøen, Sjursøen, Bækkelaget, Tyveholmen; Hovedøen! etc.

749. *Malachium aquaticum* Fr. Fl. D. 1337. Fugtige Steder, Veikanter sj.: Ladegaardsøen, ved en Bæk mellem Kongshavn og Bækkelaget, Liabrochausseen henimod Bækkelaget, Hovindbækken nær Endsø; mellem Lysager og Vækkerø ved Drammensveien (G. Agersborg)! Hægdehaugen!

Silenaceæ Braun.

750. *Dianthus deltoides* L. Fl. D. 577. Tørre Bakker, Skovenge tem. alm.

751. *Silene inflata* Sm. Fl. D. 914. Enge alm.

752. *S. maritima* With. Fl. D. 857. Strandkanter alm.
753. *S. nutans* L. Fl. D. 242. Tørre Bakker og Enge alm.
*754. *S. noctiflora* L. Engl. Bot. 291. Agre, dyrkede Steder m. sj.: Øverland i Bærum paa en Braate (Normann); store Stabæk; østre Skøien (Moe).
755. *S. rupestris* L. Fl. D. 4. Tørre Berge alm.; ei paa Silurformationen.
756. *Melandrium silvestre* R. Fl. D. 2172. Lunde, Skovlier, Krat ved Bække alm.
757. *M pratense* R. Fl. D. 792. Agre, dyrkede Enge etc. alm.
758. *Viscaria vulgaris* R. Fl. D. 1032. Tørre Bakker, Skovenge alm.
759. *Lychnis Flos cuculi* L. Fl. D. 590. Agre alm.
760. *Agrostemma Githago* L. Fl. D. 576. Agre alm.

Malvaceæ Juss.

761. *Malva borealis* Wallm. Fl. D. 1825. Ugræs paa dyrkede og ved beboede Steder alm.
762. *M. rotundifolia* L. Fl. D. 721. Dyrkede Steder neppe sj.

Tiliaceæ Juss.

763. *T. parvifolia* Ehrh. Fl. D. 553. Krat, Stenurer tem. alm.
764. *T. vulgaris* Hayne. Sv. Bot. 40. Lunde neppe alm.

Hypericineæ DC.

765. *Hypericum hirsutum* L. Fl. D. 802. (Mere haret end paa Tegn.) Krat tem sj.: Ladegaardsøen, vestre Skøien, Borgen, Bækkelaget, Kampen, Dragonskoven, Frogner, Frøen; Løkeberg i Bærum (Normann).
766. *H. quadrangulum* L. Sv. Bot. 359. Skovenge, Krat alm.
767. *H. perforatum* L. Fl. D. 1043. Krat alm.

Acerineæ DC.

768. *Acer platanoides* L. Sv. Bot. 86. Lunde, Krat etc. alm.; den gaar op til henved 1000′ (Urer paa Mellemkollen, næsten til Toppen af Hakklokollen)!!

Polygaleæ Juss.

769. *Polygala vulgaris* L. Sv. Bot. 712. Skovenge, Krat alm.
770. *P. amara* L. β *uliginosa* (Rchb.) Ic. 1 ff. 40, 41. Fugtige Enge tem. sj.: Gedemyren, Abbediengen, store Stabæk, Ladegaardsøen, Lindøen, mellem Uranienborg og Briskeby, Sten, Ostøen, Snarøen, Ravnsborg, Langøen, Taasen, Sandvigen, Frogner; Kalvøen! Leangbugten o. fl. St. i Asker!

Frangulaceæ (Endl.).

771. *Rhamnus cathartica* L. Fl. D. 850. Krat alm. i de lavere Egne.
772. *R. Frangula* L. Fl. D. 278. Krat alm.

Empetreæ Nutt.

773. *Empetrum nigrum* L. Fl. D. 975. Skove, lyngbevoxede Steder alm.

Euphorbiaceæ Juss.

774. *Euphorbia palustris* L. Fl. D. 866. Strandkanter alm. i ethvert Fald fra Bækkelaget ud til Asker.
775. *E. Peplus* L. Fl. D. 1100. Agre tem. alm.
776. *E. Helioscopia* L. Fl. D. 725. Agre alm.
*777. *Mercurialis perennis* L. Fl. D. 400. Krat m. sj.: Løknesbraaten ved Leangbugten!

Geraniaceæ DC.

778. *Erodium cicutarium* L.'Her. Fl. D. 986. Ugræs i Haver, Agre etc. alm.
779. *Geranium sanguineum* L. Fl. D. 1107. Krat, tørre Bakker alm. i de lavere Egne.
780. *G. pratense* L. Fl. D. 124. Strandkanter, Enge tem. sj.: Hovedøen, Munkedammen, Frogner, Grimelund, mellem Ullevold og Ris, Tydskestranden, Voxen, Ladegaardsøen, Blegøkalven; Rodeløkken! Stranden nedenfor Løknes; Vetrebugten! Thorstad!
781. *G. silvaticum* L. Engl. Bot. 121. Skovenge, Krat alm.

782. *G. Robertianum* L. Fl. D. 694. Skove, Klipperifter etc. alm.
783. *G. lucidum* L. Fl. D. 218. Krat og Urer sj.: Asker (Sommerfelt), saasom i Urerne under Skouumaasen ovenfor Solstad! Futbugten ved Næsodtangen; Fæstningen (Moe).
784. *G. bohemicum* L. H. N. 10, 38. Braater i Skovene sj.: Malmøen; Bækkelaget og Grefsenaasen (Moe), Bogstadaasen paa en gammel Braate og ved Veien til Frognersæteren!
785. *G. pusillum* L. Fl. D. 1994. Tørre Steder nær Huse, Veie etc. tem. alm.

Lineæ DC.

786. *Linum catharticum* L. Fl. D. 851. Enge, tørre Bakker alm.

Oxalideæ DC.

787. *Oxalis Acetosella* L. Fl. D. 980. Skove, Krat alm.

Balsamineæ DC.

788. *Impatiens Noli tangere* L. Fl. D. 582. Fugtige og skyggefulde Steder i Skove, ved Grøfter etc. alm.

Onagrarieæ Juss.

*789. *Epilobium parviflorum* Schreb. Fl. D. 347. Fugtige Steder m. sj.: Bækkelaget.
790. *E. montanum* L. Fl. D. 922. Krat, Skove alm.
β *collinum.* Klipperifter tem. alm.
791. *E. roseum* Schreb. Fl. D. 1815. Fugtige Steder tem. sj.: mellem Frogner og Skarpsno, Bolteløkken, Grønland, Ruseløkken, Bækkelaget; Ladegaardsøen! Mellemtøien!
792. *E. palustre* L. Fl. D. 1574. Fugtige Steder alm.
*793. *E. lineare* Mühlenb. H. N. 10, 43. Skovbække m. sj.: Tømter (Normann), Bogstadaasen ovenfor Bogstad.
794. *E. alpinum* L. Fl. D. 322 (fl. albo et roseo). Fugtige Steder i de subalpine Skovtrakter tem. sj.: Aasene i Maridalen, Bogstadaasen; flere steds i Nordmarken f. Ex. mellem Lig-

gern og Helgeren! Hakkloen! Lille Sandungen! Langelivand! mellem Lyse og Hæggelivand!

795. *Chamænèrion angustifolium* Scop. Fl. D. 289. Braater, Skovenge, Urer alm.

796. *Circæa alpina* L. Fl. D. 1321. Skove alm.

Halorrhageæ Br.

797. *Myriophyllum alterniflorum* DC. Fl. D. 2061. Stillestaaende Vand, sagte flydende Elve ei sj. f. Ex. Lysagerkjern, Maridalsvand, Vagstenaa, Ellingsrudelven, Agerselven, Frognerelven, Sandvigselven! Øiungen! Storløken ved Katnosen! Elven nedenfor Dikemark! Semsvand! etc.

798. *Hippuris vulgaris* L. Fl. D. 87. Sumpige Steder, Vandbredder alm.

Lythrarieæ Juss.

799. *Lythrum Salicaria* L. Fl. D. 671. Fugtige og sumpige Steder alm.

800. *Peplis Portula* L. Fl. D. 64. Oversvømmede Steder, Grøftekanter tem. sj.: mellem Smedstad og Voxen, Græssæter, Abildsø, Østensø, mellem Skaaregaarden og Kjern paa Lørenskoven, Rustad ved Nøkkelvand; Kampen (Moe).

Pomaceæ Lindl.

801. *Pyrus Malus* L. Fl. D. 1101. Løvskove, Krat tem alm.

802. *Sorbus Aria* Cr. Fl. D. 302. Krat, Stenurer tem. sj.: Ladegaardsøen, Egeberg, Ormøen, Malmøen, Husbergøkalven, Ulvøen, Haagevig nær Arnestad! Skouumaasen! mellem Spirodden og Vetrebugten! Bergsfjeld!

803. *S. hybrida* L. Fl. D. 301. Krat, Løvskov tem. alm.

804. *S. Aucuparia* L. Fl. D. 1034. Løvskov, etc. alm.
β *laciniata*. Egeberg (if. Hartm.).

805. *Cotoneaster vulgaris* Lindl. Fl. D. 112. Tørre Bakker, Krat alm.

806. *C. melanocarpa* Fisch. H. N. 6, 37. Tørre Bakker og Krat alm., i ethvert Fald i de siluriske Egne.

807. *Crataegus Oxyacantha* L. Fl. D. 634. Maaske ei oprindelig vild; omkring Landstederne.

808. *C. monogyna* Jacq. Fl. D. 1162. Urer og Krat især paa Silurformationen alm.

Rosaceæ Juss. (p. p.)

*809. *Rosa pubescens* A. Bl. (Veg. i Sogn p. 174). Krat m. sj.: Semsvand nedenfor Skouum!

810. *R. canina* L. *nitida* Fr. H. N. 7, 41. Fl. D. 1695.
β *opaca* Fr. H. N. 8, 45. Fl. D. 555. Begge Former alm. i Krat.

811. *R. dumetorum* Thuill. H. N. 7, 43. Krat alm.

812. *R. mollissima* Fr. Fl. D. 1458. Krat alm.

813. *R. cinnamomea* L. Fl. D. 1214. Krat alm.

814. *Rubus idæus* L. Fl. D. 788. Urer og Krat alm.
β *anomalus* Arrh. Krat ved Mellemtøien, Alværen og i Grefsenaasen.

815. *R. suberectus* Anders. Fl. D. 1992. Krat tem. sj.: Hestebraaten ved Vagsten, Tutre, Skar! Oxeval og Helvig paa Næsodden, Næsøen; Vindelstad i Asker!

816. *R. fruticosus* L. H. N. 5, 51. Ladegaardsøen (forhen).

*817. *R. cæsius* L. Fl. D. 1213. Krat sj.: Bispegaarden i Oslo; Ladegaardsøen (Cand. med. F. Hoch).

818. *R. saxatilis* L. Fl. D. 134. Urer og Krat alm.

819. *R. Chamæmorus* L. Fl. D. 1. Myrer alm.

820. *Fragaria vesca* L. Fl. D. 2235. Tørre Bakker, Krat etc. alm.

821. *F. collina* Ehrh. Fl. D. 1389. Tørre Bakker, Krat alm. paa Lerskiferne og Kalken.

822. *Comarum palustre* L. Fl. D. 636. Sumpige Steder alm.

*823. *Potentilla rupestris* L. H. N. 11, 45. Tørre Berge og Bakker sj.: Egeberg og Thorshaug (Moe), Grefsenaasen paa det afbrændte Sted (Cand. med. A. Lund).

824. *P. anserina* L. Fl. D. 544. Enge, Strandkanter alm.

925. *P. norvegica* L. Fl. D. 171. Tørre Steder tem. alm.

826. *P. argentea* L. Fl. D. 865. Tørre Bakker, Enge etc. alm.

827. *P. verna* L. Engl. Bot. 37. Tørre Bakker tem. alm.
828. *P. maculata* Pourr. Fl. D. 114. Tørre Bakker alm.
829. *P. Tormentilla* Scop. Fl. D. 589. Tørre Braater, mellem Lyng etc. alm.
830. *Agrimonia Eupatoria* L. Fl. D. 588. Krat, Urer alm.
831. *Alchemilla vulgaris* L. Fl. D. 693. Tørre Bakker, Enge o. s. v. alm.
832. *A. alpina* L. Fl. D. 49. Tørre Steder m. sj.: ved Foden af Bogstadaasen nær Voxen; Tømter (Normann), Korsrudbakken paa Maridalsveien (if. Moe).
833. *Geum urbanum* L. Fl. D. 672. Krat, Urer alm.
834. *G. intermedium* Ehrh. Fl. D. 1874. Krat sj.: Hovedøens Klosterruiner (forhen), Sandvigen; Uranienborgskoven (Normann).
835. *G. rivale* L. Fl. D. 722. Enge etc. alm.
836. *Spiræa Ulmaria* L. Fl. D. 547. Fugtige Enge, ved Bække etc. alm.
837. *S. Filipendula* L. Fl. D. 635. Tørre Bakker etc. alm.

Drupaceæ DC.

*838. *Prunus insititia* L. Engl. Bot. 841. Krat m. sj.: Næsodtangen (S. Lund); Fredriksborg nede ved Søen.
839. *P. spinosa* L. Fl. D. 926. Tørre Bakker, Krat alm. Forekommer under to Former, cfr. Schübeler Culturpfl. Norw. p. 133.
840. *P. Padus* L. Fl. D. 205. Løvskov, Krat alm.

Papilionaceæ L.

*841. *Ononis campestris* Koch et Ziz. Engl. Bot. 682. Skovenge mellem Krat m. sj.: Ulvøen.
841. *O. arvensis* L. Sv. Bot. 243. Tørre Bakker, Strandkanter tem. sj.: Hjortnes, Huk, Ulvøen, Ormøen, Alfheim ved Bækkelaget! Sandvigen, nedenfor Sindsenbakken.
843. *O. hircina* Jacq. Fl. D. 1584. Enge tem. alm.
844. *Anthyllis Vulneraria* L. Fl. D. 988. Tørre Bakker, Enge alm.
845. *Medicago lupulina* L. Fl. D. 992. Enge, Strandkanter, Græsbakker alm.

846. *Melilotus officinalis* (L.) Willd. β *macrorhiza*. Fr. H. N. 6, 32. Dyrkede Enge, Strandkanter tem. alm.
847. *M. alba* Lam. Fl. D. 1705. Dyrkede Enge, Strandkanter tem. alm.
848. *Trifolium repens* L. Fl. D. 990. Enge alm.
849. *T. hybridum* L. Fl. D. 1706. Dyrkede Enge alm. i den senere Tid, fra først af rimeligvis indført ved Græsfrø.
850. *T. agrarium* L. Fl. D. 558. Tørre Bakker, Enge tem. alm.
851. *T. procumbens* L. Sturm D. Fl. H. 16. M. sj. paa tørre Steder: Sandvigen (Sommerfelt); Bækkelaget (Moe), Frogner (Cand. med. Buchholtz).
852. *T. fragiferum* L. Fl. D. 1042. Strandkanter sj.: Vippetangen, Pipervigsmyren, Bunden af Bæstumkilen.
853. *T. montanum* L. Fl. D. 1172. Tørre Bakker m. sj.: Hovedøen.
854. *T. arvense* L. Fl. D. 724. Tørre Bakker tem. alm.
855. *T. pratense* L. Fl. D. 989. Enge alm.
856. *T. medium* L. Fl. D. 1273. Enge, Krat tem. alm.
857. *Lotus corniculatus* L. Fl. D. 991. Tørre Bakker alm.
858. *Astragalus glycyphyllus* L. Fl. D. 1108. Krat tem. alm.
859. *Ervum hirsutum* L. Fl. D. 639. Tørre Steder ei sj.
860. *E. tetraspermum* L. Fl. D. 95. Tørre Steder ei sj.
861. *Vicia pisiformis* L. H. N. 5, 48. Urer og Krat sj.: Næsodden mellem Næsodtangen og Ildjernet, Malmøen, Ormøen; Urerne under Skouumaasen ovenfor søndre Solstad! Abbediengen!
862. *V. silvatica* L. Fl. D. 277. Krat alm.
863. *V. Cracca* L. Fl. D. 804. Enge alm.
864. *V. sepium* L. Fl. D. 699. Enge alm.
865. *V. sativa* L. Fl. D. 522. Dyrkede Enge, Agre alm.
866. *V. angustifolia* Roth. Fl. D. 1340. Agre m. sj. (H. Qvigstad).
867. *Lathyrus silvestris* L. Fl. D. 325. Urer og Krat. tem. sj.: Ris, Ullern, Mellemkollen, Ellingsrud, Asker; i Nærheden af vestre Agers Kirke og nær Fjeldstuen (G. Agersborg).
868. *L. palustris* L. Fl. D. 399. Fugtige Steder, Strandenge sj.: Asker (Cand. med. Thorgersen); mellem Fornebo og Snarøen, Bærum (Normann).

869. *L. pratensis* L. Fl. D. 527. Enge, Krat alm.

870. *Orobus vernus* L. Fl. D. 1226. Krat, Skovlier ei sj. saavel omkring Byen og paa Næsodden som i Asker og Nordmarken.

871. *O. tuberosus* L. Fl. D. 781. Skovenge alm.

872. *O. niger* L. Fl. D. 1170. Krat tem. sj.: Kongshavn, Bækkelaget, Ladegaardsøen, Hængsengen, Huseby, Ostøen, Næsodtangen, Malmøen, Ormøen, Kjørbo, Høvig, Fornebo, Montebello, Ørager, Ullern, Snarøen, Brøndøen, Næsøen, Kalvøen; Urerne under Skouumaasen! Spirbugten! Løknes!

Tillæg.

Forvildede og tilfældig indførte Arter.

*873. *Phalaris canariensis* L. Rchb. Ic. 11, 1492. Undertiden forvildet ved Huse.

*874. *Bromus longiflorus* (W.). H. N. 13, 94. Alfheim ved Bækkelaget, udentvivl indført ved Græsfrø!

875. *Allium Schoenoprasum* L. Fl. D. 971. Strandklipper m. sj., sandsynligvis forvildet: Phillipstad (forhen).

*876. *A. Porrum* L. Hellerud ved Bogstadveien.

*877. *Ornithogalum umbellatum* L. Fl. D. 1266. Paa en Løkke i Nærheden af Lakkegaden, forvildet.

*878. *Lilium Martagon* L. Sv. Bot. 381. Parkanlæg forvildet: Ullern (Moe), Bogstad!

*879. *Muscari botryoides* Mill. Rchb. D. Fl. 998. Forvildet fra Haver f. Ex. ved Ullern! Abbediengen! Ullevold (R. Collett).

*880. *Ulmus campestris* Sm. Engl. Bot. 1886. Alm. plantet, neppe vild.

881. *Salix fragilis* L. Fl. D. 2484. Alm. plantet, neppe vild.

*882. *S. purpurea* L. Sv. Bot. 589 Præstebækken, tilsyneladende vild (Moe)!

*883. *S. lanceolata* Fr. Fl. D. 2551. Præstebækken, tilsyneladende vild (Moe)!

*884. *Atriplex hortensis* L. Sturm D. Fl. H. 79. Beboede Steder m. sj.: Skarpsno!

*885. *A. nitens* Reb. Sturm l. c. Beboede Steder m. sj.: Vækkerø!

*886. *Blitum capitatum* L. Sturm D. Fl. H. 74. Ugræs m. sj.: Kampen (Moe).

*887. *Polygonum Bistorta* L. Fl. D. 421. Fugtige Enge m. sj. og sandsynligvis forvildet: Pilestrædet (S. Lund).

888. *Fagopyrum esculentum* Gærtn. Engl. Bot. 1044. Agre og dyrkede Steder sj.: Sandvigen, Skarpsno; vestre Skøien!

889. *Rumex acutus* L. (R. pratensis M. K. R. obtusifolius Bl. Enum.) Sj. og rimeligvis indført: Børstomten, Jernbanetomterne.

890. *R. Hydrolapathum* Huds. Fl. D. 2348. Sumpige Steder, maaske forvildet: Bækken i Tøienhaven.

*891. *Asarum europæum* L. Fl. D. 633. Skyggefulde Steder ved Trærødder; forhen i et nu opryddet Krat ved Grefsen (Moe). Muligvis forvildet.

892. *Bellis perennis* L. Fl. D. 503. Enge m. sj. og rimeligvis forvildet: Dragonskoven.

893. *Senecio aquaticus* Huds. Fl. D. 784. Vistnok indført: Ankerløkken.

894. *Leucanthemum Parthenium* Gr. & Godr. Fl. D. 674. Forvildet nær dyrkede Steder sj.: Tøien! Ullevold! Kirkeruinerne i Maridalen (Moe).

*895. *Chrysanthemum Myconis* L. Rchb. D. Fl. 986 f. 3 ligger i Bl. Herb. fra Christiania uden nærmere Angivelse af Voxestedet.

*896. *Matricaria discoidea* DC. Rchb. l. c. 997 f. 2. Veikanter m. sj.: Tøien (Moe), nedenfor Mellemtøien (T. Krok)!

*897. *Carduus nutans* L. Fl. D. 675. Bordtomterne, rimeligvis indført.

*898. *Picris hieracioides* L. Fl. D. 1522. Dyrkede Steder m. sj.: Hægdehaugen (Dr. Schønberg).

*899. *Crepis biennis* L. Fl. D. 1997 skal voxe nedenfor Krogsstøtten i Bakken mod Agerselven (if. Moe).

900. *Hieracium pratense* Tausch. (H. collinum Bl. Enum.) M. sj.: Engene omkring Tøien (sandsynligvis forvildet).

901. *Sambucus nigra* L. Fl. D. 545. Neppe oprindelig vild, nær beboede Steder og Haver ei alm.: Bogstad, Krat nedenfor Frognæs o. fl. St.

*902. *S. racemosa* L. Rchb. D. Fl. 731. Alm. dyrket; voxer som vild midt oppe i Grefsenaasen, og paa Gaasøen, hvorhen Fugle udentvivl have forplantet den!

*903. *Vincetoxicum officinale* Mønch. Fl. D. 849. Tørre Steder i Krat m. sj.: Disen og Thorshaug (Moe).

904. *Elsholtzia cristata* Willd. Rchb. D. Fl. 1281. Beboede Steder m. sj.: Vækkerø.

905. *Dracocephalum thymiflorum* L. H. N. 3, 11. Forhen ved Slottet, udentvivl indført.

*906. *Galeobdolon luteum* Huds. Fl. D. 1272. Krat m. sj.: Thorshaugbækken nær Lilleaasen (Moe), maaske forvildet.

*907. *Cerinthe minor* Rchb. Fl. Germ. exsicc. n. 610. Vestre Agers Kirke!

*908. *Verbascum Lychnitis* L. Rchb. D. Fl. 1648. Forhen ved Tveten (Moe), udentvivl indført.

*909. *Scrophularia vernalis* L. Fl. D. 411. Beboede Steder, neppe oprindelig vild m. sj.: Sagene og gamle Agers Kirke (Moe).

*910. *Digitalis purpurea* L. Fl. D. 74. Ved Veien mellem Bryn og Østensø (Moe), udentvivl forvildet.

*911. *Lysimachia Nummularia* L. Fl. D. 493. Forvildet i Parken ved Bogstad! Ladegaardsøen (Moe).

*912. *Pastinaca sativa* L. Fl. D. 1206. Fugtige Enge sj., neppe oprindelig vild: Rodeløkken, Bogstadveien nær Pladsen Hellerud.

913. *Anthriscus Cerefolium* Hoffm. Fl. D. 1640. Udertvivl forvildet, tem. sj.: Pipervigen, Munkedammen, Tyveholmen, Jomfrubraaten o. s. v.

*914. *Chærophyllum aureum* L. Rchb. D. Fl. 2018. Krat m. sj.: Bækken nedenfor Bolteløkken (Moe); muligvis forvildet.

*915. *Myrrhis odorata* Scop. Fl. D. 1928. Krat, gamle Haver m. sj.: Bogstad i Parken; Bækken nedenfor Bolteløkken!

*916. *Coriandrum sativum* L. Engl. Bot. 67. Forvildet paa Grønland.

917. *Sedum hybridum* L. Gmel. Fl. Sib. IV, 67 f. 1. Tørre Berge sj.: mellem Oslo og Kongshavn, Thorshaug, Grefsenaasen, Rodeløkken, Ryenbergene (Moe), Berget bag Universitetsbiblioteket, Ruseløkbakken.

918. *Ranunculus arvensis* L. Fl. D. 219. Ballastjord m. sj.: Bryggerne.

*919. *Delphinium Consolida* L. Fl. D. 683. Agre m. sj.: ved Agerselven op imod Maridalen (Moe), Frydenberg, et Exemplar i en Bygager (C. Sommerfelt).

*920. *Aconitum Cammarum* L. Fl. D. 1698. Beboede Steder forvildet m. sj.: Devig udenfor Holmen i Asker (Dr. F. Kjær).

921. *Papaver dubium* L. Fl. D. 902. Agre udentvivl m. sj.

*922. *P. Rhoeas* L. Fl. D. 1580. Agre m. sj.: Alfheim ved Bækkelaget!

923. *P. somniferum* L. Sv. Bot. 525. Dyrkede Steder, Agre sj.: Ullevold; Bogstadveien! Nøisomhed ved Slottet! Tøien.

*924. *Arabis pendula* L. (if. Bl.). Ved Bogstad, sandsynligvis indført ved Græsfrø fra Hamburg.

*925. *Cardamine parviflora* L. H. N. 3, 21. Munkedammen (if. Moe). Udentvivl indført.

926. *Hesperis matronalis* L. Fl. D. 924. Forvildet i Krat nær beboede Steder f. Ex. paa Ladegaardsøen, ved Frogner, Mellemtøien o. s. v.

*927. *H. tristis* L. Rchb. D. Fl. f. 4374. Tørre Bakker mellem Krat sj. og vistnok forvildet: Abbediengen, Hægdehaugen! Fredriksborg (Wulfsberg).

*928. *Hutchinsia petræa* Br. Rchb. D. Fl. f. 4190. Forhen paa et Stengjærde paa Hjørnet af Drammens- og Incognitoveien, hvorhen den rimeligvis var kommen ved et Tilfælde.

*929. *Brassica Rapa* L. Rchb. D. Fl. f. 4437. Sognsvand; Lilleborg (Schübeler).

*930. *B. Napus* L. Rchb. D. Fl. f. 4435. Tveten (Moe); Lilleborg (Schübeler).

*931. *Diplotaxis tenuifolia* DC. Sv. Bot. 501. Beboede Steder, Ballast sj.: Bordtomterne; Youngsgaden (Wulfsberg)!

*932. *Senebiera didyma* Pers. Engl. Bot. 248. M. sj. paa Ballast: Jernbanetomterne (Moe).

933. *S. Coronopus* Poir. Fl. D. 202. Sj. ved Veie, i Gaderne etc., neppe oprindelig vild: Børsen (Moe), Ladegaardsøen paa Stranden nær Huk (Wulfsberg), Etterstad (stud. med. Flock).

*934. *Conringia orientalis.* Rchb. D. Fl. f. 4382. Bergene nedenfor Frydenberg; forvildet fra Tøienhaven.

*935. *Reseda Luteola* L. Fl. D. 864. Tørre Bakker m. sj.: Skiferbakkerne nedenfor Frydenberg (Moe); forvildet fra Tøienhaven.

*936. *Viola odorata* L. Fl. D. 309. Ved og i Haver forvildet: Abbediengen i Krattet nedenfor Havegjerdet; Mellemtøien! Heia (Wulfsberg).

*937. *Cerastium brachypetalum* Desp. Rchb. Ic. 3. ff. 381. 382. 388. M. sj.: Tøienhaven (som Ugræs).

*938. *Dianthus barbatus* L. Rchb. D. Fl. f. 5013. Forvildes undertiden fra Haver f. Ex. i Parken ved Bogstad, ved Frogner, Drammensveien ved Tydskestranden!!!

939. *Saponaria officinalis* L. Fl. D. 543. Forvildes undertiden: Karenslyst (forhen), Frogner, Heia.

940. *Malva silvestris* L. Fl. D. 1223. Dyrkede Steder m. sj.: Munkedammen; Thorshaug (Moe).

*941. *M. moschata* L. Fl. D. 905. Dyrkede Steder, Krat sj. og neppe oprindelig vild: Bogstad! Mellemtøien! Fua nedenfor Asker Kirke!

942. *Mercurialis annua* L. Sturm D. Fl. H. 29. Sj. paa Ballast f. Ex. ved Phillipstad.

*943. *Oxalis corniculata* L. Engl. Bot. 1726. Forvildet paa Fæstningen (Moe).

*944. *Epilobium hirsutum* L. Fl. D. 326. Voxer tilsyneladende vild ved Bækken i Tøienhaven. Moe vil ogsaa have seet den ved en Bæk paa Ryenbergene tæt ved Veien til Abildsø.

*945. *Oenothera biennis* L. Fl. D. 446. Sj. forvildet: Lysager, mellem Stabæk og Sten; Rodeløkken (Moe)! Lysagerelven (R. Collett), Ladegaardsøen!

*946. *Fragaria elatior* Ehrh. H. N. 6, 48. Forvildet i Krat, nær Haver: Ladegaardsøen, Frogner, Dragonskoven o. a. St.

*947. *Potentilla inclinata* Vill. Som vild i Tøienhaven; Ladegaardsøens Hovedgaard paa Enge!

*948. *Spiræa salicifolia* L. Engl. Bot. 1468. Krat forvildet: Parken ved Bogstad!

949. *Medicago sativa* L. M. falcata Bl. Enum. Fl. D. 2244. Dyrkede Enge sj.: Ullevold; Mellemtøien! Nøisomhed ved Slottet! Ladegaardsøen! Kalvøen!

*950. *M. falcata* L. Fl. D. 233. M. sj.: Skoklefald paa Næsodden.

*951. *Trifolium spadiceum* L. Sturm. D. Fl. H. 16. Indført ved Ballast m. sj.: Jernbanetomterne (Moe).

Arter, hvis Forekomst inden Christianiafloraens Omraade er usikker.

952. *Cystopteris montana* Bernh. Fl. D. 2250. Den voxer i Krogkleven; anføres ogsaa for Krogskoven uden speciel Angivelse af Voxestedet.

953. *Carex stricta* Good. Fl. D. 2548. Sumpige Steder, maaske ved Ellingsrud.

954. *Luzula spicata* Desv. Fl. D. 270. Den voxer i Krogkleven og Krogskoven, maaske indenfor Floraens Grændser.

955. *Hieracium Friesii* Hartm. H. N. 12, 13 et 9, 2. Krogkleven; rimeligvis ogsaa inden vor Floras Grændser.

956. *Gentiana Pneumonanthe* L. Fl. D. 269 bør eftersøges paa Lørenskoven, da Moe har fundet den i et Hølæs, som angaves at være derfra.

957. *Euphrasia gracilis* Fr. Fl. D. 2724 maaske paa Steilerne.

958. *Azalea procumbens* L. Fl. D. 9. Professor W. Boeck har samlet den, sandsynligvis inden vor Floras Grændser. Den bør eftersøges paa de høieste Koller i Krogskoven og Nordmarken.

959. *Chærophyllum temulum* L. Fl. D. 918. Et Exemplar paategnet Christiania, men uden nærmere Angivelse af Voxestedet, ligger i Blytts Herbarium. Muligvis fra Ladegaardsøen.

960. *Viola suecica*, Fr. H. N. 3, 29 turde muligvis forekomme inden Floraens Omraade.

961. *Agrimonia odorata* Mill. Fl. D. 2471. Opgives af Hartmann for Bækkelaget og Malmøen, udentvivl ved en Feiltagelse.

962—63. *Rosa tomentosa* Sm. & *R. villosa* L. forekomme sandsynligvis ved Christiania.

Arter, som forekomme nær Floraens Grændser, men som hidtil ei ere fundne indenfor disse.

Coleanthus subtilis R. S. Fl. D. Suppl. 2. Paa de lerede, nu og da oversvømmede Bredder og ved Evjerne af Nitsundelven nedenfor Braanaas i Skydsmo. Efter den Begrændsning, som jeg har givet Christianiafloraen, bør denne Plante udslettes af Egnens Flora. Siden 1842 er den forgjæves eftersøgt, muligvis fordi Vandstanden i Elven har været for høi.

Sagittaria sagittifolia L. Fl. D. 172. Sumpige Vandbredder, Vand: Nitsundelven! Gullaugstranden; Lier, Sundvolden paa Ringerige.

Hedera Helix L. Fl. D. 1027. Tørre Berge m. sj.: Hallangen (Dr. Schübeler).

Saxifraga Cotyledon L. Fl. D. 241. Bergene i Krogkleven.

S. nivalis L. Fl. D. 28. Bergene i Krogkleven.

Draba incana L. Fl. D. 130. Bergene i Krogkleven.

Cerastium alpinum L. Fl. D. 6. Krogkleven paa Bergvæggene.

Elatine Hydropiper L. Fl. D. 156. Nitsundelven.

Rubus thyrsoideus Wimm. H. N. 3, 42. Haaøen ved Drøbak.

Rettelser.

P.	16	L.	13	f. o.	staar:	11 læs: 53.
-	—	-	14	—	—	29 — 28.
-	—	-	16	—	—	23 — 24.
-	—	-	17	—	—	60 — 59.
-	—	-	22	—	—	142 — 183.
-	19	-	1	—	—	Gramineer læs: Gramineer,
-	—	-	2	—	—	Gramineerne, læs: Gramineerne
-	22	-	5	—	—	142 læs: 183.
-	28	-	1	—	—	Can'ees udgaar.
-	84	-	10	f. n.	—	haret læs: haaret.

Register.

Aeer 84.
Achillea 60.
Aconitum 78. 94.
Acorus 53.
Aetæa 78.
Adoxa 75.
Aegopodium 74.
Aethusa 74.
Agrimonia 12. 89. 97.
Agrostemma 84.
Agrostis 39.
Aira 40.
Ajuga 8. 68.
Alchemilla 89.
Alisma 48.
Alliaria 14. 79.
Allium 6. 22. 29. 49. 91.
Alnus 55.
Alopecurus 9. 38.
Alyssum 7. 22. 30. 79.
Anagallis 7. 23. 29. 72.
Anchusa 8. 69.
Andromeda 73.
Androsace 12. 72.
Anemone 8. 25. 76.
Angelica 74.
Antennaria 61.
Anthemis 10. 31. 60.
Anthericum 13. 49.
Anthoxanthum 39.
Anthriscus 75. 93.
Anthyllis 89.
Aquilegia 12. 33. 78.
Arabis 7. 79. 94.
Archangelica 74.
Arctostaphylos 14. 73.
Arenaria 83.
Armeria 58.
Arnica 15. 59.
Artemisia 10. 59.
Asarum 92.
Asparagus 8. 22. 30. 49.
Asperugo 69.
Asperula 15. 66.
Aspidium 36.
Asplenium 9. 37.
Astragalus 90.
Atriplex 56. 92.
Avena 40.
Azalea 14. 96.

Ballota 8. 68.
Barbarea 78.
Batrachium 77.
Bellis 92.
Berberis 12. 33 78.
Betula 13. 54.
Bidens 60.
Blechnum 12. 23. 33. 37.
Blitum 56. 92.
Blysmus 6. 22. 47.
Blyttia 12. 24. 39.
Botrychium 12. 23 37.
Brachypodium 6. 9. 22. 29. 31. 42.
Brassica 80. 94.
Briza 41.
Bromus 6. 8. 15. 22. 22. 29. 34. 42. 91.
Bulliarda 14. 75.
Bunias 11. 80.

Cakile 79.
Calamagrostis 6. 9. 12. 22. 23. 39. 40.
Calamintha 67.
Calla 53.
Callitriche 54.
Calluna 15. 28. 73.

Caltha 77.
Camelina 7. 22. 80.
Campanula 11. 15. 32. 65
Capsella 80.
Cardamine 14. 15. 79. 94.
Carduus 7. 23. 29. 60. 92.
Carex 9. 12. 13. 14. 15. 23. 24. 24. 27. 33. 43. 44. 45. 46. 96.
Carlina 7. 29. 61.
Carum 74.
Catabrosa 39.
Centaurea 61.
Cerastium 83. 95. 97.
Cerinthe 93.
Chærophyllum 93. 96.
Chamænerion 87.
Chelidonium 78.
Chenopodium 56.
Chrysanthemum 59. 92.
Chrysosplenium 76.
Cichorium 62.
Cicuta 16. 74.
Circæa 87.
Cirsium 7. 15. 22. 29. 61.
Clinopodium. 67.
Cochlearia 79.
Coleanthus 97.
Comarum 88.
Conringia 95.
Convallaria 9. 49.
Convolvulus 11. 32. 69.
Corallorhiza 9. 50.
Corianarum 93.
Cornus 8. 14. 27. 31. 75.
Corvisartia 7. 23 29. 60.
Corydalis 78.
Corylus 55.
Cota 60.
Cotoneaster 8. 87.
Cratægus 88.
Crepis 62. 92.
Cuscuta 70.
Cynoglossum 12 32. 69.
Cynosurus 12. 24. 33. 41.
Cypripedium 7. 52.
Cystopteris 37. 96.

Dactylis 41.
Daphne 10. 57.
Datura 12. 70.
Daucus 75.
Delphinium 94.
Dentaria 79.
Dianthus 83. 95.
Digitalis 93.
Diplotaxis 94.
Draba 79. 97.
Dracocephalum 68. 93.
Drosera 14. 33. 81.

Echinospermum 69.
Echium 8. 31. 68.
Elatine 97.
Elsholtzia 93.
Elymus 43.
Empetrum 28. 85.
Epilobium 12. 15. 86. 95.
Epipactis 7. 10. 23. 33. 51.
Epipogon 13. 51.
Equisetum 35.
Erigeron 13. 59.
Eriophorum 13. 14. 28. 47.
Erodium 85.
Ervum 90.
Erysimum 80.
Erythræa 8. 30. 67.
Euphorbia 8. 23. 30. 85.
Euphrasia 71. 96.

Fagopyrum 57. 92.
Farsetia 79.
Festuca 6. 9. 12. 22. 24. 34. 41. 42.
Ficaria 77.
Filago 8. 10. 61.
Fragaria 8. 30. 88. 96.
Fraxinus 66.
Fritillaria 11. 49.
Fumaria 78.

Gagea 49.
Galeobdolon 93.
Galeopsis 11. 67.
Galium 10. 14. 31. 65.
Gentiana 10. 66. 96.
Geranium 8. 14. 23 34. 85. 86.
Geum 8. 23. 89.
Glaucium 7. 23. 30. 78.
Glaux 25. 72.

Glechoma 12. 67.
Glyceria 8. 9. 41.
Gnaphalium 15. 15. 60. 61.
Goodyera 15. 52.
Gymnadenia 9. 51.

Halianthus 83.
Haloscias 74.
Hedera 14. 33. 97.
Heleocharis 47.
Hepatica 11. 77.
Heracleum 74.
Herminium 7. 23. 51.
Herniaria 82.
Hesperis 7. 22. 30. 94.
Hieracium 7. 8. 10. 13. 15. 22. 29. 63. 64. 92. 96.
Hierochloa 39.
Hippuris 87.
Holcus 38.
Humulus 55.
Hutchinsia 94.
Hyoscyamus 70.
Hypericum 11. 84.
Hypochæris 62.
Hyssopus 7. 29. 67.

Impatiens 86.
Inula 10. 31. 33. 60.
Iris 50.
Isoëtes 37.

Juncus 13. 24. 28. 48.
Juniperus 54.

Knautia 58.

Lactuca 62.
Lamium 12. 67.
Lappa 62.
Lapsana 62.
Lathræa 8. 72.
Lathyrus 90. 91.
Lemna 53.
Leontodon 62.
Leonurus 10. 31 67.
Lepidium 11. 32. 80.
Lepigonum 82.
Leucanthemum 59. 92.
Libanotis 7. 24. 29. 74.
Lilium 15. 91.
Limosella 71.
Linaria 11. 71.
Linnæa 66.
Linum 86.
Liparis 6. 22. 50.
Listera 10. 13. 24. 51.
Lithospermum 7. 11. 23. 33. 69.
Littorella 58.
Lobelia 13. 64.
Lolium 42.
Lonicera 10. 14. 31. 33. 33. 66.
Lotus 90.
Luzula 13. 24. 48. 96.
Lychnis 84.
Lycopodium 12. 23. 33. 38.
Lycopsis 69.
Lycopus 67.
Lysimachia 72. 93.
Lythrum 87.

Majanthemum 49.
Malachium 83.
Malaxis 15. 50.
Malva 84. 95.
Matricaria 60. 92.
Medicago 8. 11. 15. 32. 89 96.
Melampyrum 7. 23. 29. 71.
Melandrium 84.
Melanosinapis 14. 23. 80.
Melica 41.
Melilotus 8. 12. 90.
Mentha 67.
Menyanthes 67.
Mercurialis 8. 23. 30. 85. 95.
Microstylis 6. 22. 50.
Milium 39.
Molinia 41.
Monotropa 11. 25. 32. 74.
Montia 15. 82.
Mulgedium 13. 62.
Muscari 91.
Myosotis 10. 11. 14. 69.
Myosurus 77.
Myrica 54.
Myriophyllum 87.
Myrrhis 93.

Nardus 43.
Narthecium 15. 33. 48.
Nasturtium 78.
Naumburgia 72.
Neottia 7. 23. 51.
Nepeta 10. 31. 67.
Neslia 80.
Nuphar 81.
Nymphæa 81.

Odontites 71.
Oenothera 95.
Ononis 8. 22. 23. 30. 89.
Onopordon 61.
Ophioglossum 9. 37.
Ophrys 24.
Orchis 6. 22. 23. 50. 51.
Origanum 67.
Ornithogalum 91.
Orobus 11. 33. 91.
Oxalis 86. 95.
Oxycoccus 28. 73.

Papaver 94.
Paris 49.
Parnassia 81.
Pastinaca 93.
Pedicularis 71.
Peplis 16. 87.
Peristylis 10.
Petasites 58.
Peucedanum 74.
Phalaris 38 91.
Phleum 6. 14 28. 38.
Phragmites 40.
Picris 92.
Pimpinella 74.
Pinguicula 72.
Pinus 54.
Plantago 58.
Platanthera 51.
Poa 6. 9. 14. 29. 33. 40. 41.
Polemonium 70.
Polygala 8. 23. 85.
Polygonum 8 23. 57. 92.
Polypodium 8. 12. 36.
Polystichum 8. 36.
Populus 56.
Potamogeton 15. 52. 53.
Potentilla 12. 15. 88. 89. 96.
Primula 72.
Prunella 67.
Prunus 89.
Pteris 37.
Pulsatilla 7. 23. 30. 77.
Pyrola 8. 11. 15. 73.
Pyrus 87.

Quercus 55

Ranunculus 8. 14. 15. 77. 94.
Raphanus 80.
Reseda 8. 22. 30. 80. 95.
Rhamnus 11. 32. 33. 85.
Rhinanthus 71.
Rhynchospora 13. 24. 33. 47.
Ribes 8. 76.
Rosa 88. 97.
Rubus 8. 14. 28. 88. 97.
Rumex 57. 92.
Ruppia 53.

Sagina 8. 82.
Sagittaria 97.
Salicornia 56.
Salix 7. 13. 23. 24. 55. 56. 91.
Salsola 25. 56.
Sambucus 93.
Sanicula 74.
Saponaria 95.
Saussurea 7 23. 61.
Saxifraga 12. 76. 97.
Scabiosa 58.
Scheuchzeria 48.
Schoberia 57.
Scirpus 6. 22. 25. 47.
Scleranthus 82.
Scrophularia 70. 93.
Scutellaria 67.
Sedum 14. 16. 75. 76. 94.
Selaginella 15. 38.
Selinum 74.
Senebiera 95.
Senecio 7. 15. 23. 33. 59. 92.
Setaria 9. 31. 39.
Sherardia 11. 66.
Silene 11. 14. 24. 83. 84.
Sinapis 80.

Sisymbrium 79.
Smilacina 15. 49.
Solanum 12. 70.
Solidago 58.
Sonchus 62.
Sorbus 24. 34. 87.
Soyeria 63.
Sparganium 13. 53. 54.
Spergula 14. 82.
Spiræa 11. 32. 89. 96.
Stachys 7. 23. 29. 68.
Statice 58.
Stellaria 12. 16. 83.
Stenhammaria 69.
Struthiopteris 37.
Subularia 14. 80.
Symphytum 93.

Tanacetum 59.
Taraxacum 62.
Taxus 15. 33. 54.
Thalictrum 8. 76.
Thlaspi 79.
Thymus 10. 32. 67.
Tilia 12. 84.
Torilis 75.
Tragopogon 11. 62.
Trientalis 72.
Trifolium 8. 22. 30. 90. 96.
Triglochin 48.
Triodia 40.
Tripolium 59.
Trisetum 8. 40.
Triticum 6. 8. 42. 43.
Trollius 78.
Turritis 78.
Tussilago 58.
Typha 13. 53.

Ulmus 55. 91.
Urtica 55.
Utricularia 7. 16. 23. 72.

Vaccinium 28. 73.
Valeriana 7. 23. 58.
Verbascum 8. 15. 31. 70. 93.
Veronica 8. 11. 14. 32. 71.
Viburnum 66.
Vicia 34. 90.
Vincetoxicum 93.
Viola 8. 8. 12. 22. 30. 31. 81. 82. 95. 96.
Viscaria 84.

Woodsia 8. 36.

Zanichellia 53.
Zostera 53.

IX. Observatoires astronomiques de Christiania et de Bergen.
Outre l'Observatoire astronomique de l'Université à Christiania il y a dans la ville de Bergen une succursale sous la direction de M. Åstrand.

X. Athénées des villes de Christiania, Bergen, Trondhjem et Drammen.
A des intervalles plus ou moins éloignés, l'Athénée de Christiania fait don de ses livres à la bibliothèque de l'Université.

XI. Réunions pour l'encouragement de la peinture et de la sculpture nationale (Kunstforeninger).
Dans les villes de Christiania, Trondhjem, Bergen, Stavanger et Drammen.
Une galérie nationale a été fondée à Christiania.

Journaux scientifiques.

I. Nouveau Magazin pour les sciences naturelles (fondé en 1835).
Nyt Magazin for Naturvidenskaberne (Christiania).
Rédigé par les professeurs Dr. M. Sars et Dr. Th. Kjerulf.
Cet ancien journal de la Société physiographique, actuellement dissoute, se continue aux frais du Gouvernement et a été distribué par les soins de l'Université.

II. Annales de l'Université et des lycées de Norvège (fondées en 1834)
Norske Universitets- og Skole-Annaler (Christiania).
Rédigées par le secrétaire de l'Université.

III. Magazin médical de Norvège (fondé en 1840).
Norsk Magazin for Lægevidenskaben. (Christiania).
Rédigé par les professeurs Dr. Faye, Dr. W. Boeck, Dr. Voss, Winge et Dr. Lund.

IV. Journal théologique de l'église de Norvège (fondé en 1834).
Theologisk Tidsskrift for den Norske Kirke (Christiania).
Rédigée par les professeurs Dr. Caspari, Johnson et T. Nissen.

V. Revue militaire norvégienne (fondée en 1831).
Norskt militairt Tidsskrift (Christiania). Rédigée par la Société militaire de Christiania.

VI. Revue polytechnique (fondée en 1854).
Polytechnisk Tidsskrift (Christiania). Rédigée par le Dr. C. M. Guldberg.

VII. Mémoires de la Société Royale des sciences de Norvège à Trondhjem (commencés en 1761).
Det Kongl. Norske Videnskabers Selskabs Skrifter (Trondhjem).
Ces mémoires paraissent à des intervalles plus ou moins éloignés.

VIII. Comptes-rendus de la Société des sciences de Christiania (commencés en 1858).
Forhandlinger i Videnskabsselskabet i Christiania.
La Société publie, chaque année, un volume, de ces comptes-rendus.

IX. Gazette hebdomadaire de jurisprudence, de statistique et d'économie politique (fondée en 1861).
Ugeblad for Lovkyndighed, Statistik og Statsoeconomie (Christiania).
Rédigé par la Société des avocats à Christiania.

X. Rapports annuels de la Société pour la conservation des antiquités de la Norvège (commencés en 1844).
Aarsberetninger fra Foreningen til Norske Fortidsmindesmærkers Bevaring (Christiania).
Rédigés par le directeur de la Société M. Nicolaysen.

XI. L'Ami du peuple, rédigé par la Société pour l'encouragement de l'instruction du peuple (fondé en 1852).
Folkevennen, udgivet af Selskabet for Folkeoplysningens Fremme (Christiania).

XII. Renseignements non-imprimés sur l'histoire de la Norvège, fournis par les archives du Royaume (commencés en 1865).
Meddelelser fra det Norske Rigsarchiv (Christiania).
Rédigés par le directeur des archives M. Birkeland.

XIII. Magazin norvègien ou Annotations et écrits relatifs à la Norvège, composés après la Réformation (fondé en 1858).
Norsk Magazin. Skrifter og Optegnelser angaaende Norge, forfattede efter Reformationen.
Rédigé par M. Nicolaysen, antiquaire du Royaume.

XIV, Urda. Revue norvégienne archéologique et historique (fondée en 1837).
Urda. Et Norsk antiquarisk-historisk Tidsskrift (Bergen).
Rédigée par la direction du Musée de Bergen; cette revue a cessé de paraître en 1847; mais le Musée, ayant la plus riche collection d'antiquités de Norvège, il faut espérer que cette publication sera continuée.

XV. Revue de l'agriculture pratique et des branches d'industrie qui s'y ratachent (fondée en 1864).
Tidsskrift for det praktiske Landbrug og dets Binæringer (Christiania).
Rédigée par M. Landmark; cette revue paraît en cahiers trimestriels.

XVI. Annuaire de l'agriculture norvégienne (fondé en 1865).
Norsk Landmandsbog (Christiania).
Rédigé d'abord par M. Rosing, plus tard par M. Asbjørnsen.

Christiania, au Secrétariat de l'Université Royale de Norvège, le 21 Juni 1870.

C. HOLST.

UNIVERSITAS REGIA FREDERICIANA.

CHRISTIANIÆ.

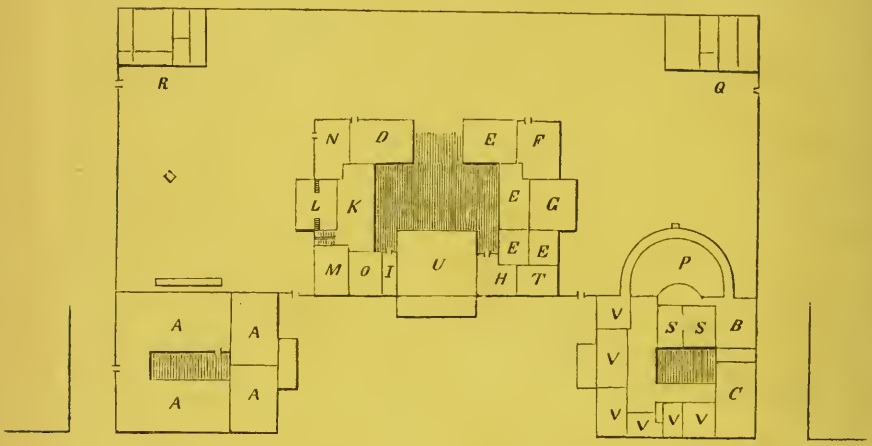

SENATUS ACADEMICUS:

Johnson. Aubert. Dr. Voss. Monrad. Fearnley.

Secret. Univ. Holst. Qvæstor Univ. Aars.

EXPLANATIO DELINEATIONUM.

A. BIBLIOTHECA ACADEMICA.
Director: L. L. Daae.

B. NUMOPHYLACIUM.
Directores: Dr. Holmboe & Dr. Aubert.

C. MUSEUM ANTIQUITATUM BOREALIUM.
Director: Profr. Rygh.

D. MUSEUM ETHNOGRAPHICUM.
Director: Dr. Daa.

E. MUSEUM ZOOLOGICUM.
Directores: Profs. Rasch & Esmark.

F. MUSEUM ZOOTOMICUM.
Director: Dr. C. Boeck.

F. COLLECTIO INSTRUMT. PHYSIOLOGIC.
Director: Dr. C. Boeck.

F. COLLECTIO INSTRUMENT. CHIRURGIC.
Director: Profr. Nicolaysen.

F. COLLECTIO INSTRUMT. OBSTETRICIOR.
Director: Dr. Fr. Faye.

G. MUSEUM ANATOMICUM.
Director. Dr. J. Voss.

H. MUSEUM PHARMACOLOGICUM.
Director: Profr. Lochmann.

I. MUSEUM BOTANICUM.
Director: Dr. Schübeler.

K. MUSEUM MINERALOGICUM.
Director: Dr. Kjerulf.

L. LABORATORIUM CHEMICUM.
Director: Profr. Waage.

M. LABORATORIUM METALLURGICUM.
Director: Profr. Münster.

N. MUSEUM TECHNOLOGICUM.
Director: Profr. Münster.

O. COLLECTIO INSTRUMENT. PHYSICOR.
Director: Profr Christie.

P. AULA ACADEMICA.

Q. PALÆSTRA.

R. HABITATIO CHEMIÆ PROFESSORIS.

S. CONCLAVE SOCIETATIS SCIENTIARUM CHRISTIANIENSIS.

T. CONCLAVE SOCIETATIS MEDICORUM.

U. VESTIBULUM.

V. AUDITORIA.

HORTUS BOTANICUS EJUSQUE BIBLIOTHECA (Dir. Dr. Schübeler), OBSERVATORIUM ASTRONOMICUM (Dir. Fearnley) ET OBSERVATORIUM METEOROLOGICUM (Dir. Mohn) ALIIS LOCIS ÆDES SUAS HABENT.

New York Botanical Garden Library
QK 288 .B53 c.2 gen
Blytt, Axel Gudbran/Christiania amegns p
3 5185 00104 3130